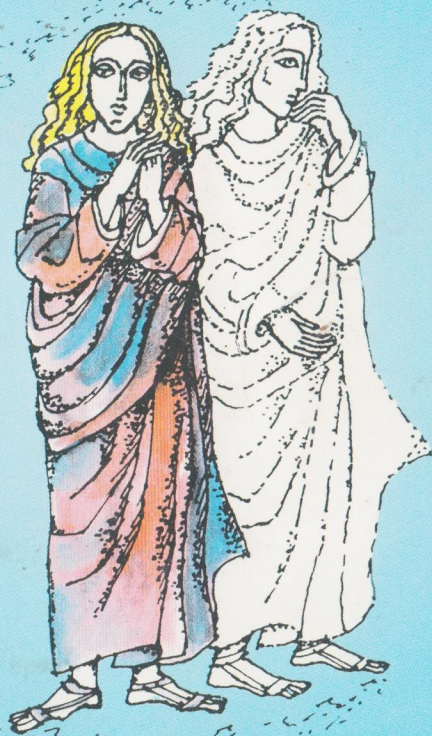

ПАВЕЛ ЖЕЛЯЗКОВ

ТЕСНИЯТ ПЪТ

Алфа Дар

ПАВЕЛ ЖЕЛЯЗКОВ

ТЕСНИЯТ ПЪТ

**Проблеми и опасности
в духовния път –
съветите на Учителя**

© ALPHA-DAR, 2003
ISBN 954-8785-44-7

„Мнозина мислят, че като живеят сами, вън от хората, по-лесно ще прогресират. Да мисли човек така, това значи да се самозалъгва. Веднаж дошъл на земята, между хора, животни, растения и минерали, човек не може да бъде свободен от тяхното влияние. И най-малката частица от всичко онова, което го обикаля, оказва влияние върху него. От своя страна и той влияе върху всички живи същества. Цялата природа влияе на човека, но и човек оказва влияние на природата. Този закон е неизбежен. Слънце, луна, звезди – всички оказват влияние върху човека. Следователно ще знаете, че всичко, което творецът е създал, има отношение към всички живи същества и се отразява благоприятно върху тяхното развитие.

Като знаете това, вие трябва да се освободите от вътрешния страх. Някой се страхува да не заболее, да не се зарази от някаква болест. Няма защо да се страхувате. Дръжте в ума си положителната мисъл, че каквото и да ви се случи през деня, всичко е за добро. От Божествено гледище, каквото и да става в света, всичко е за добро.“

Учителя

ПРЕДГОВОР

Живеем във време на високи скорости, на модерни технологии и електронни комуникации. Остана далече в миналото онази идилична епоха, когато майките казаха на децата си да не се събират с лоши другари, защото с какъвто се събереш, такъв ставаш. Сега те рядко мъмрят децата си по този повод. Днес най-опасните другари на децата и младежите – телевизията и видео-филмите, модерната музика и модерните танци, влязоха през широко отворените врати в домовете и все по-малко са онези, които следват примера на възпитаните деца. Остава само надеждата, че природата все още е възпитателя, който ще успее да ни просвети с голямото си търпение и постоянство на педагог. Тя притежава най-ефективните средства и методи, посредством които вкарва в пътя и най-непокорните. Та нали и те са произлезли от нея и носят записани в себе си законите ѝ. Именно поради това, за да стигне до разбирането и приложението на природните закони, човек трябва да познава себе си, оригиналните си качества и дарби, с които е влязъл в живота.

Хората учат с години, кичат се с дипломи и титли, но едва ли някой, пък бил той голяма знаменитост в науката и философията, се познава достатъчно добре. Тайната за човека, скрита в неговата душа, единствен Бог познава. И колкото повече се приближаваме до своя Създател, толкова по-добре опознаваме себе си и осъзнаваме своето предназначение в живота на цялото.

Ако една от целите в живота ни е да осъзнаем своя-

та индивидуалност и нейните функции в битието, разбира се, че индивидът, като клетка в големия Божествен организъм, трябва свято да се пази. Онзи, който е реализирал индивидуалността си, за да не изпадне в кризисен период на болезнен нарцисизъм, трябва да отиде по-напред в идеите си – да посвети достойнствата на своята завършена индивидуалност в служба на цялото общество, на Бога.

Убеден съм, че най-вълнуващият период в живота ни е във възрастта между 14 и 21 години. Тогава навлизаме в зрелостта и търсим себе си. Изпитваме едно особено състояние на духа, което се изразява в нарастващ интерес към различни области на живота. В тези години се създават приятелства, които остават за цял живот. Неусетно, без дори да се замисляме, поради взаимна симпатия се сближаваме с някои младежи. Към други пък, които проявяват особено поведение, отношенията ни остават по-сдържани. В някои от другарите ми се формираха интереси, които аз не споделях, поради което трудно намирахме общ език. Впечатлен от отношенията, които спонтанно възникваха около мен, споделих с един съученик усещането си, че не съм онзи, който в действителност трябва да бъда. Очевидно, като млади хора, ние търпяхме влияния отвсякъде, а и взаимно си влияехме.

Странното усещане, че не съм самият аз, е останало от младежките ми години. Убеден съм, че това преживяване не е само моя привилегия и че много хора изпитват същото чувство. Впоследствие, когато интересите ми приеха по-конкретна форма, срещнах приятели, с които имах по-голяма душевна близост. Това бяха нови отношения, които се установяват в процеса на формирането

на духовни интереси. По-късно, в словото на Учителя от 1934 г., намерих отговора на парещия въпрос: „Кой съм аз?“:

„Човекът е най-възвишеното същество на земята. Стрели се да бъдеш на висотата на това име!

Не забравяй, че като дух, като душа, като ум и като сърце, ти си един елемент със значение във Вселената. Без теб тя не може да се прояви в цялата си хармония.

Какво си, ти все още не знаеш.“

В този период срещнах Вено, когото младежите наричаха бате Крим. Вено впечатляваше с многогранната си култура и с особения подход към проблемите на младите хора, най-вече с умението да ги окуражава и стимулира към учение и работа. Около двадесет години бяхме с него – било на екскурзии в планината, било на летния лагер на Бялото братство при Седемте рилски езера както и по много други поводи в София. От личния си опит с Вено знаех, че той бе психолог и психотерапевт от съвършено нов тип. Една от основните му идеи е, че за да се освободим от психическите комплекси за малоценност, трябва сами да стигнем до истината за себе си и да я изповядаме. Много пъти е казвал, че по собствен, по вътрешен път трябва да узреем за истината и да се освободим от неистината.

От беседите на Учителя знаем, че чуждите мисли идват отляво, а онези, на които можем да се доверим – отдясно. Обстоятелството, че повечето от мислите и чувствата, които ни занимават, са чужди, показва, че търпим силни влияния, които много често са нездравни или нямат съществено значение за нас. Ако тези влияния наистина пречат да видим и осъзнаем истината за

себе си, една от големите ни задачи е да познаем тяхната природа и ако е необходимо да се освободим от тях. Възможно ли е това, необходимо ли е и каква нагласа трябва да имаме към този проблем – на тези въпроси ще се опитаме да потърсим отговор в тази книга. И понеже възможността да се даде изчерпателен отговор е абсурдна, за да не се примирим, а да продължим нашите проучвания, нека да приемем предизвикателството, което ни е оставил Учителя с мисълта си: *„Истината, това е тесният път, при който ставаши самия себе си.“*

Ако се вгледаме по-внимателно в процесите, които протичат в обществото днес, ще констатираме, че индивидуалното съзнание е подложено на изпитание. Атакувано от всички страни от чужди на неговата същност агенти с голяма сила на въздействие, то или устоява във възходящия път на развитие и укрепва в растежа си, или се огъва, деформира и принизява до ниво, при което препада да бъде ефикасна бариера за вредните външни влияния. Изместването от центъра и обезличаването на индивидуалното съзнание в личен и социален план днес е в основата на широкомащабни явления. Очевидните признаци на криза в индивидуалното и колективното съзнание, отслабналата воля за общуване и взаимодействие между индивидите вълнуват будните и мислещите хора, психолозите и философите навсякъде по света. Философът Бернард Стiegлер (Bernard Stiegler, *Passer a l'acte*, Paris, 2003) например съзира голяма опасност в „екстериоризацията на въображението“, причинявана от масовите влияния на телевизионните емисии, които оказват убийствено действие върху вътрешния живот на индивида. Според него „първичният нарцисизъм“ или способността да се опознаваме и разпознаваме като ин-

дивиди в човешкото множество е на път да се загуби. Хората все по-малко се замислят върху смисъла на своето съществуване и върху значението на събитията, които протичат в съвременния свят. Резултатът е пасивност и въздържаност от действия в личен и социален аспект.

В своето изследване на най-активния и най-масовия съвременен фактор за въздействие върху мисълта, Лони Мелашенко и Тимоти Е. Крозби (Времето на телевизионния взрив, „Нов живот“, София, 2000) казват: „Днес на човек, живеещ в провинцията, не му се налага да излезе от дома, за да се изложи на упадъка на града. Сега електронното светилище стои в стаята. Така че трябва да решим само каква част от света искаме да внесем у дома си.“ А относно пагубното влияние на телевизията, особено върху младите хора, те са категорични: „Преди всичко телевизията има склонност да затъпява ума. Тя е едно умоуспокоително. Тя е склонна да намалява способността за разрешаване на проблемите и да се мисли аналитично, понеже представя техните готови решения. Тя намалява способността нещата да се видят в представите и да се сътворят, понеже храни младите умове с наготово изготвени представи. По този начин тя редуцира изострянето на вниманието.“ Според д-р Виктор Клайн, цитиран от двамата автори: „Повторното гледане на насилие също прави зрителя безчувствен... С повтарянето то става все по-приемливо... Изгубваме способността да забелязваме жертвата.“

Взаимните влияния днес стават все по-интензивни и разнообразни и в бъдеще тази тенденция очевидно ще породи необходимостта от по-голяма култура на общу-

ване, на духовен и културен обмен. И понеже правилно общуване може да има само между свършени хора, човекът ще бъде поставен пред необходимостта коренно да промени своето отношение към природата, своя начин на живот и духовната си практика.

В учението на Мировия учител Беинса Дуно намираме здрави основи и богат материал за размисъл върху проблемите на човека и възможностите за постигане на ново ниво на съзнанието в днешната епоха. Запознаването с проблемите, произтичащи било директно от влиянията, на които сме подложени в днешния динамичен живот, било от внушенията и самовнушенията, които ги съпътстват, както и с възможностите да се предпазваме от манипулации и посегателства върху личността ни, е в състояние да даде по-добра, по светла перспектива на живота ни. По този начин, откривайки нови възможности за растеж в себе си, човек може да укрепи своето психическо здраве и да стане пълноценен член на обществото, добър гражданин на своето отечество и на света.

Не намираме за необходимо и полезно, с оглед на основната ни цел, да третираме въпросите относно магьосничеството, уроките, змийския поглед, който убива и пр., което би ни отклонило от основната цел. Теософите положиха много усилия в старанието си да докажат тяхното съществуване, но техните старания не повлияха съществено върху вярванията и поведението на хората. Елена Блаватска обаче предупреждава за опасността от безогледното отричане или строгото осъждане на тези явления, което в миналото „е повлякло избиването на стотици хиляди невинни хора“, а днес „влече образованото човечество право към общественото мра-

кобесие.“ Интересът към вътрешната сила на човека според нея е мотивиран и от способността „на някои хора да управляват за добро или за зло други“. Материализмът, както в миналото, така и днес, си затваря очите за фактите и отрича безапелационно всяко свидетелство за чудодейната вътрешна сила на човека. Наверно една от причините за този краен материализъм трябва да се търси в комплекса за непогрешимост на голяма част от учените, особено на адептите на рационалното мислене, които тълкуват едностранно явленията и са склонни към догматизъм.

Надяваме се, че в процеса на практическото приложение на знанията относно смисъла и значението на човешките взаимоотношения и чрез натрупване на повече личен опит, нашият читател ще разшири и задълбочи своята култура по изложените в тази книга проблеми.

Авторът

ПРОИЗХОД И СЪЩНОСТ НА ВЛИЯНИЯТА И ВНУШЕНИЯТА

Лъжата не е от вчера

Често в живота попадаме в ситуации, където ре-дица обстоятелства стават причина да приемем лъжата за истина и да бъдем измамени. В класическия случай опасността е старателно замаскирана, т. е. ние не я виждаме, защото е скрита зад приятен и съблазнителен образ. Подобни измами в природата стават непрекъснато. Учудващ е не толкова самият факт на подвеждането и измамата, колкото неговата целесъобразност, когато замисълът е един растителен или животински вид да се запази от опасностите в заобикалящата го естествена среда. Съвсем целесъобразни са например живите цветове, с които някои растения привличат особен вид насекоми, за да ги опрашат в периода на цъфтеж. В такъв случай имаме целесъобразност на поведението. Ползата е двустранна – както за растението, което цели опрашването на плодника си, така и за насекомото, което получава нектар или пращец за своите нужди. Човекът с чувствително съзнание и будна съвест ще се възхити на целесъобразността в това сътрудничество, ще изпита приятно чувство, когато го открие. В други случаи обаче, растението има привлекателен външен вид (например петлугата, мехурката и др.) с тлъстите си листа, но щом насекомото се докосне до тях, то веднага губи свободата си; една лепкава течност го хваща и обездвижва, след което в течение на няколко дни рас-

тението бавно изтегля жизнените му сокове. Когато сме близо до такива растения-хищници, усещането не е особено приятно. Те взимат, но в замяна нищо не дават, защото живеят за сметка на други организми. Наблюдателният естествоизпитател ще открие, че тези растения почти са лишени от способността да синтезират органична материя под действието на слънчевите лъчи, под благотворното влияние на светлината. Връзката им с източника на живота е слаба и около тях витае духът на смъртта. Тягостно и неприятно е чувството от контакта с тях. Ако направим аналогия с човешкия свят, веднага ще констатираме, че измамата с фатални последствия се намира там, където връзката с първоизточника на живота е прекъсната. Всяко явление, което ни отдалечава от първоизточника на живота и ни съблазнява, като имитира всичко, представляващо обект на желание или символизиращо наша слабост, е измама, която ни приближава към смъртта.

Корените на измамата следователно се намират в един примитивен свят, където извън целесъобразните действия за задоволяване на глада, отношенията със заобикалящата среда са силно ограничени.

Грехопадение на съзнанието

В основата на всяко внушение и измама стои прекъсването на връзката с източника на живота. Когато едно същество обикне повече себе си и пренебрегне своя създател, губи любовта си към Бога. Грехопадението, както е описано в Библията, остава класическия пример на всички времена за механизма на измамата. Будното

и ясно съзнание предпазва човека от заблуди и измами. Божественото присъствие осветява всеки кът на това съзнание и не позволява на крадеца, на злосторника да се промъкне незабелязан в светилището, т. е. в преддверието на човешката душа, и да го оскверни. Хоризонтите на това съзнание са широки, безгранични; в тях душата диша свободна и озарена от любовта на Създателя си. Терминът „широко съзнание“ е произлязал от това идентифициране с безграничността на човешката душа. Целта на Духовната школа е ученикът да влезе и заживее в това състояние на съзнанието. Затова Учителят Беинса Дуно казва:

„От древността още е казано, че това, което е и което става на небето, същото е и става на земята, т. е. между духовния и материалния живот на човека има пълно съответствие. И тогава, за да разбере човек материалния живот, трябва да започне с духовния, да го изучава и разбира. Духовният живот подразбира разширение на съзнанието, а материалният – ограничение на съзнанието. Затова всеки човек, който иска да живее разумно, добре, трябва да разбира тия два процеса на своето съзнание – процеса на разширението и процеса на ограничението. Не разбира ли тия два процеса, тия два закона, той всякога ще се намира пред големи противоречия“.

При грехопадението човек е загубил условията, при които е била възможна широта на съзнанието му и онзи вътрешен живот, в който душата намира своята свобода. Тогава мисълта му е била помрачена и той заживява в ограниченията на съзнанието и самосъзнанието. Идеалът на окултния ученик в школата на Бялото Братство е да постигне онзи простор за съзнанието си, онова духовно извисяване, което ще освободи душата му

от ограничителните условия на материалния свят. Затова Учителя казва:

„Ученикът трябва да има сърце чисто като кристал, ум светъл като Слънцето, душа обширна като Вселената, дух мощен като Бога и едно с Бога.“

Силата на мисълта

Много са тълкуванията относно мистерията на грехопадението, за да бъде тя окончателно изяснена във философски план. И понеже всеки индивид може да реши най-големите проблеми на човешкото битие едва след като ги осъзнае в целокупността на живота, тази мистерея ще остане за неопределено време един личен проблем за решаване. В своите размисли човек дълго ще се връща към онова време, когато съдбата му е поела по пътя на един фатален обрат, на отклонението му от Истината.

Някои от въпросите, които възникват в този ред на мисли, преследват всеки човек в ежедневието му, когато е претърпял лошо влияние или когато вследствие на силно внушение е бил обсебен и измамен. Първият въпрос, който си задаваме в такъв случай, е: „Защо не помислих?“ Или си казваме: „Трябваше да се досетя, но сега е твърде късно!“

Адам трябваше добре да обмисли какво поведение да има пред лицето на Бога, след като неговата молба да си има другарка е била удовлетворена. Когато първият окултен ученик се почувствал самотен, нещо съществено станало в съзнанието му. Той наблюдавал животните и забелязал, че всяко живее с другар, а той е сам, и

това го натъжило. В този момент се проявява самосъзнанието на Адам. Той осъзнава своята голота и попада във властта на личните чувства. Въпросът, който съвсем естествено възниква в случая, е: правилно ли е мислил първият ученик между хората и дали въобще е мислил, след като е бил под влияние, чуждо на природата му. Когато Учителят Беинса Дуно казва, че същественото отличие на човека от животното е способността му да мисли, той има предвид, че мисълта е проява на Божественото в човека. Тя е средство за поддържане на жива връзка с възвишените светове, понеже чрез нея съзнанието на човека се повдига. Правата и положителна мисъл повдига и разширява съзнанието, докато отрицателната го откъсва от реалността на Божествения свят и го ограничава в рамките на индивидуалността.

Колкото по-мощно е едно средство, толкова по-внимателно трябва да се борави с него. Затова, за да се предпазим от влияния и внушения, трябва да бъдем особено будни за качеството на мислите – възникнали спонтанно в нас или адресирани отвън до нас при известни обстоятелства. Има низходящи мисли и други, които са възходящи. Има и мисли, които бързо гаснат, и мисли на реалния живот, пълни със сила и разнообразие, които са безсмъртни и носят живот.

Отговорът на първия съществен въпрос – мислил ли е Адам при грехопадението – е, че той не е мислил, не е упражнил самостоятелната си мисъл във верна посока. И тогава се е случило неизбежното в такива случаи. Той е попаднал в онази сфера на влияния, където властват законите на растителното и на животинското царства. Там мисълта му загубила своята свобода, своя простор и силата си. Този процес на падение е класически и всеки може

да го наблюдава в своето ежедневие с типичните му симптоми – угасване на мисълта, помрачаване и изстиване на чувствата, отслабване и отпадналост на волята. Това са все състояния на обреченост и безпътие в живота.

Адам би могъл да мисли по-задълбочено преди да бъде подложен на изкусителното влияние, би могъл да има будна мисъл и когато е търпял пагубното влияние, а също така и непосредствено след грехопадението.

Една активна и систематично развивана мисъл открива нови хоризонти и нови светове. Тя има силата да расте и виталността да подхранва и обновява непрекъснато съзнанието, което при тези условия притежава необходимия капацитет да устоява на низши влияния.

Работа на съзнанието и психическо чистене

Предвиждането и анализът на различните трудности и проблеми, преди да сме се натъкнали на тях, се практикува от всички разумни хора. То позволява да реагираме бързо и адекватно в моменти на сложни и опасни ситуации, да избегнем драматичния конфликт и от губещ да превърнем проблема в печеливш. Следователно, предварителната размисъл освобождава поле за свободно действие на интуицията. Това е наистина така, защото интуицията се проявява като резултат от абсолютния синтез на една права положителна мисъл. В нея съзнанието има онази гъвкавост, бързина и подвижност, които са присъщи на свръхсъзнанието. Това състояние на съзнанието е резултат на една интензивна вътрешна работа. То е присъщо на малцина, защото обикновено доминантата в поведението се определя от разнообразна

зието, което подбуждат външните условия. Тогава, поради липса на богато вътрешно разнообразие на идеи, на мисли и образи, както и поради отсъствието на силен обединяващ елемент в духовния живот, липсва мобилизираност и целева насоченост на силите в тяхната работа. Ритъмът на емоционалната и на мисловната дейност в този случай е нарушен. Безредие властва в самосъзнанието от влиянията, които упражнява човешкият безпорядък. При тези обстоятелства човек се товари интензивно с всякакъв вид впечатления, но не се чисти от всичко онова, което те носят. И вместо да има движение и обновление, в подсъзнанието се натрупват образи и състояния в застой. Това са сили, които, като не се обменят правилно, блокират горните раздели на симпатиковата нервна система в областта на тила. Когато вътрешният живот е обременен и е стигнал до застой, човек става жертва на случайни или преднамерени влияния.

Ако можехме да проследим с по-голяма точност каква част от мислите, които ни занимават, са наши и произтичат от активността на оригиналната ни умствена дейност и каква – чужди, резултат на външни внушения, бихме загубили самочувствието си на свободно мислещи хора. Защото може да бъде свободен само онзи, който има самостоятелна творческа мисъл. Според Учителя Бейнса Дуно мислите, които занимават ума ни, идват предимно от външния свят и са чужди, а не наши мисли. Докато това е така, вътрешният живот, т. е. животът в реалния свят, що се отнася до процесите в нашето съзнание, търпи влиянието на нереалния свят – светът на механическите незавършени процеси. Докато не постигне вътрешно единство и не заживее в хармония с органическите процеси, присъщи на природата, човек носи

върху плещите си съдбата на изгонения от Райската градина Адам, понася влиянията на злото и му слугува.

Втората възможност на ученика е да мисли, когато е подложен на изпитание. Две условия са необходими за проявлението на мисълта – наличие на път (посока) и присъствие на духа. Предварителният размисъл проправя път за мисълта. Пътят, на който краят се вижда, не е път на правата и възвишената мисъл. Когато пътят е безграничен, мисълта е осенена от Божественото присъствие, което е и присъствие на духа. В резултат на това мисълта може да се прояви в своята пълнота и да бъде интуитивна. Именно интуитивната мисъл е свободна и бърза. На нея Божественото ще подаде ръка, за да ни помогне, когато сме в беда. Тя позволява да се проявят универсалните сили на един висш морал и справедливост. При интуицията синтезът е толкова силен, че осветява и най-далечните хоризонти на съзнанието. Тези възможности, обсъждани с лекота, изглеждат невероятни и фантастични. Но те са реални, когато са резултат на една продължителна и упорита работа. Тяхното голямо предимство за добрия човек е, че, когато се намира с лице към опасност или внушение, той нито за миг не се заблуждава относно тяхната същност. Когато мисълта и интуицията се проявяват на едно високо ниво на съзнанието, те освобождават мигновено волята за действие. За окултния ученик има само една Воля и тя е Волята Божия. Защото, когато тя се проявява, не ние се проявяваме, а сме се оставили в нейните ръце – да бъдем едно с нея. Тогава можем да разберем и изпитаме казаното в стиха – да ни пази Бог от „всяко зло и лукаво помишление“. Бог промисля за теб, когато си в беда, ако си с лице към него. Един друг силен и убедителен начин

да се изрази тази идея намираме в лекцията на Учителя „Разумното сърце“. Който е схванал смисъла на идеята да следва импулсите на разумното сърце, нито за миг няма да се усъмни в неговата правдивост, а ще приеме внушението му – гласа на истината. Внушенията на разумното сърце идват от разумния свят, с който то е свързано. Като се вслушваме в гласа на разумното сърце, ние изпълняваме внушенията на интуицията или на светлите сили, които са винаги готови да ни предпазят от злото и да ни насърчат в доброто. Съществата в този свят се подчиняват на закона на Любовта, те изпълняват волята на Бога. Ако сме във връзка с тях, те ще имат по-добри възможности да ни ръководят в пътя на живота, да ни учат и покровителстват. В словата на Учителя ние намираме редица практически напътствия за съзнателна работа в съгласие с разумните сили, които оперират в по-високите светове:

„В съзнанието на човека различаваме една фаза на подсъзнателен живот, която представлява безграничното в живота. То е Божествената страна на живота. Подсъзнанието не се подчинява на нашите желания, на нашата воля, но ние трябва да му се подчиняваме. Който иска да стане добър, трябва да изпрати тази мисъл в подсъзнанието си и там да я остави, да не я чопли. Божественото начало в него ще реализира желанието му, без никаква мъчнотия и един ден той ще види, че е станал по-добър, отколкото е бил по-рано.

Ще ви приведа един факт за проява на подсъзнателния живот у човека. Имате един добър приятел, срещате го един ден на улицата и си казвате: „Сега ще спра приятеля си, ще го поздравя любезно, ще си поговоря малко с него, но и той ще ми отговори по същия начин.“ Какво

става в същност? – Приятелят ви възприема вашата мисъл, но подсъзнанието му, което изобщо не се подчинява на чужда воля, веднага оказва обратно действие върху възприетата мисъл и той веднага обръща гърба си към вас и завива в друга улица. Вие се чудите защо става така. Причината седи в това, че вашият приятел има свой господар, на когото се подчинява, а не на някакъв господар отвън, който иска да му внуши една или друга мисъл.

Много хора се плашат от внушения и казват: „Ние не искаме да бъдем под влиянието на други хора.“ Действително те са прави. Има внушения, от влиянията на които хората трябва да се пазят, но не всяко влияние е зло. Добро и неизбежно е влиянието в света. Защо? – Какво щеше да бъде нашето положение, ако слънцето не ни влияеше? Какво щеше да е нашето положение, ако ангелите не ни влияеха? Какво щеше да стане от нас, ако добрите хора не ни влияеха? Ако злото е несъвместимо с доброто, защо Бог, Който е толкова всемъдър, го е допуснал? Злото е една неизбежност в света. Нашето зло е добро за другите, а доброто е зло за другите. Кое е добро и кое зло, това са относителни неща. Те са сили в природата, които трябва да се използват разумно. Ние не трябва да избягваме злото, но да не му се противопоставяме, да не се борим с него. Крадецът, който се изкушава от парите на богатия, не може ли да превъзмogne това изкушение? – Може. Мъжът, който се изкушава от някоя жена, не може ли да превъзмogne това изкушение? – Може. Заблудението седи в това, дето хората мислят, че могат, да придобият нещо от тия изкушения.“

Ако сме в ситуация, при която външните внушения са хвърлили сянка върху пътя на мисълта ни, загубили сме този път и сме станали жертва на нечисти духове,

които са посегнали на ценни за душата ни идеали, тогава не ни остава друго, освен да анализираме случилото се. Когато сме се върнали назад и сме слезнали до ниско ниво на съзнанието, размисълът за смисъла на преживяното през деня (ретроспекцията) се налата съвсем естествено. Той може да ни помогне при условие, че подлагаме събитията на обективен анализ, без да се самоосъждаме. При ретроспекцията, благодарение на дистанцията във време и пространство между нас и събитието, съзнанието възстановява нормалното си състояние; усещането за по-голямо пространство и свобода позволява на ума да извърши обективен анализ на всички обстоятелства, свързани със събитията, които са го разтърсили и извели от равновесие. Ако се практикува периодично и в подходящо време, размисълът е едно добро средство за поддържане както на тонуса и възходящия път на мисълта, така и на будността на съзнанието. Тогава отрицателните внушения и влияния, които идват от външния свят, са минимални. Същевременно размисълът отваря широк хоризонт за положителни влияния, поле за действие на градивните творчески сили; съзнанието излиза от затворения цикъл на сън и будност и разширява възможностите си в хармония с естествените природни ритми.

Учителя казва:

„Всяка вечер ученикът трябва да се чисти – психично чистене – като обърне ума си към Великата Любов и прекара през нея всичко, което е вършил през деня.

ПОДАТЛИВОСТ И УСТОЙЧИВОСТ НА ВЛИЯНИЯ И ВНУШЕНИЯ

„Човек представлява едно двойно съществуване. Той има едно съзнание, но е раздвоен. Две съществувания живеят в човека. И даже съвременните учени говорят за раздвоение на съзнанието. Но съзнанието на човека има две страни. Някои го наричат нисши ум и висши ум. Две разбирания има в човека за живота. Той е едно двойно съществуване, което обръща внимание и на вътрешния, и на външния живот.“

Учителя

Преди години присъствувах на спектакъла на един илюзионист, когото наричаха, хипнотизатор та дори и факир. Той подбра между зрителите най-податливите на внушение по един много прост, но ефикасен начин. Помоли всички зрители да поставят вплетени пръстите на двете си ръце върху главата. Когато всички направиха това, в хода на обясненията си ги помоли да свалат ръцете си, т. е. да ги освободят вляво и вдясно на тялото. Всички, с изключение на десетина зрители, изпълниха успешно това. Онези, които останаха с ръце на главата, бяха поканени да се качат на сцената. Там, чрез силата на внушението, той успя да ги вкара в сънно състояние и те изпопадаха на подиума. Това бяха хора силно податливи на влияние и внушение. В една доста характерна поза, която причинява пасивност и свежда до минимум будността на съзнанието, те много скоро попаднаха във властта на Морфея.

Податливи на внушения са хора с по-бавна мисъл, докато живата и активна мисъл е присъща на едно слън-

чево съзнание, носител на положителни и здравословни влияния. Размишленията са упражнения, които възпитават това състояние на гъвкавост, подвижност и устойчивост на съзнанието.

Зрението е едно от средствата за изследване и опознаване на света, в който живеем. Визуално обаче ние схващаме само една малка част от действителността. По този повод Учителят Беинса Дуно казва: *„Много научни заключения могат да бъдат неверни, благодарение на несъвършенството на нашите сетива. Това са разсъждения, с които искам да обърна вниманието ви при изучаване на явленията както в природата, така и в живота. За пример човек може да се постави в магнетичен сън и с помощта на друга воля, вън от него, да го заставят да вижда неща, които не съществуват. Също така могат да го заставят да прави неща, които по своя воля никога не би направил. Ето защо задачата на науката е да се освобождава от чужди влияния, да прониква все по-дълбоко в същината на явленията и да дава правилна преценка за тях.*

Коя е причината, че умът не може всякога да схваща нещата правилно? – Къде се крие причината: в самия човек или вън от него? – Причината може да бъде в човека, а може да бъде и вън от него. Значи причините като сили, като разумни принципи, оказват влияние върху човека.“

В зависимост от вътрешната си нагласа и от будността на съзнанието, ние търпим добри или лоши влияния. Това се определя и от интересите, които имаме към явленията в природата и живота. Нормално е да имаме интерес към посаждането на плодни дръвчета, което изисква усилия и прегъване на кръста, но е нормално и

да изправим глава, за да видим израстналите дървета. Ако обработваме земята и търсим щастието си само в нея, ще търпим едностранчиво земните влияния. Ако мислим и за слънцето, благодарение на което плодните дървета ще цъфтят и ще раждат плодове, ако изпитваме благодарност и радостно чувство, когато то изгрява и излива светлина и живот върху земята, тогава ще сме отворени за благодатните му влияния. Ето какво казва Учителя за влиянията, които носят живот: *„Три източника има, чрез които Божественият свят ни влияе: чрез храната, която иде от растителното царство; чрез въздуха, в който влизат светлината, топлината, магнетизмът и електричеството и чрез мисълта и чувствата. Следователно тези са трите най-важни притоци, които постоянно идат от Божествения свят. Ако затворите кой и да е от тези притоци, вие ще се намерите в голямо противоречие. Значи човек може да възприема Божественото чрез храната, чрез светлината, топлината, електричеството и магнетизма и най-после и чрез всички останали сили, които действуват в природата. Човек може да възприема Божественото и чрез най-възвишената и чиста мисъл.“*

„Божественият живот е необходим за всички хора. Той носи здраве за клетките, за мислите и за чувствата на човека. Както храната може да разстрои стомашната система на човека, така и желанията на човека понякога са в състояние да развратят неговите клетки, неговите мисли и чувства.“

В нашето ежедневие ние непрекъснато търпим влияния. Способността да се отворим за здравословните и да се затворим за вредните влияния е наука, която трябва дълго и старателно да се изучава. Докато се запознаем с

възможностите, които тя ни дава, на първо време ще сме в състояние да се учим от грешките, които ежедневно правим. Ние старателно ще ги анализираме и ще се чистим от праха, който са оставили върху съзнанието ни. После ще виждаме по-ясно, но не толкова далече, за да предвидим всички засади и изненади в пътя си. В този процес на замърсяване и чистене, на сънност и будност ще се зароди желанието да мислим задълбочено, когато сме в хватката на един проблем. Спонтанността на разумното сърце обаче все още ще ни липсва, за да сме в състояние да отговорим бързо и адекватно на проблема. Събитията ще ни изпреварват, понякога ще минават шеметно покрай нас, в други случаи ще оставят върху тялото или душевността ни болезнени травми. За да излезе от гъстата среда и да навлезе в по-ефирна и лека среда, съзнанието трябва системно да се чисти от тежките земни елементи, които, като се натрупат, отварят впоследствие пукнатини в него. За да се чисти, човек трябва да усвои изкуството на свободното право мислене. Това е умението да даваме посредством мисълта си. Мисъл, в която има любов, е в състояние да дава – да насърчава отчаяния и обезверения, да подтиква изпадналия в меланхолия към повече оптимизъм и пр. Под въздействието на правата мисъл съзнанието се разширява, а при разширението материята минава от едно състояние в друго, както водата в резултат на нагряването се разширява и преминава от течно в газообразно състояние.

Ако пробуждането на природата в ранна утрин не предизвиква трепет в душата, ако брилянтната роса върху разцъфтялата роза не поражда в нас желание да прием от свежестта ѝ, връзката ни с Духа на природата е отъ-

няла и е на път да се загуби. Ако музиката на Шуберт, на Моцарт или на другите гениални музиканти не уталожва неспокойствието на ума и не ни отнася в по-високите сфери на битието, това е признак, че сме претърпяли груби влияния, поради което Духът на живота, комуто те не са присъщи, се е отдалечил от нас. Ако пък плачът на детето не затрогва сърцето ни или оставаме безразлични за тревожните крясъци на косовете, чийто малки са в опасност, това е тревожен симптом за загрубяване на чувствата и за криза на човечността в нас.

Подложен системно на влиянието на грозните картини в тъмната страна на живота, ако не умее да се чисти и възражда, човек губи своята чувствителност и става податлив на низши животински влияния. В това отношение за възпитанието няма възрастови граници, понеже независимо от възрастта, всеки е податлив на влияния. Въпреки това в сила е класическото правило, че решаващи за възпитанието са ранните детски години. Тогава възпитателят може да влияе най-благоотворно върху чувствителните струни на детската душа, да събужда и стимулира редица качества и добродетели у децата. Изпълненият със самочувствие зрял човек не е така чувствителен на деликатните възпитателни прийоми. Хората с утвърден характер бързо загрубяват и стават лоши проводници на добрите влияния. Тази фактология на падението е доста добре известна на психолозите и психоаналитиците, на лекарите и философите и въпреки това е масово пренебрегвана и подценявана. Наистина трябва да знаем къде стоят корените на злото, за да се предпазим от него. Защото стигнем ли дотам то да ни хване за врата и да ни разтърси, да ни застигне нещастieto и дълбокото страдание да събуди далечните

акорди на заспалата съвест, вече сме се върнали много назад, за да отклоним онези злополуки, които в този случай са неизбежни.

Има родители, които ежедневно ругаят и тероризират децата си. Те считат грубото отношение за добро възпитателно средство, а всъщност стават инструменти на пагубни въздействия, към които детето, за да оцелее, трябва да се приспособи. Такива възпитатели сами канят злото в дома си и на стари години събират окапалите плодове на своите педагогически престаравания.

Мнозина ще кажат: „Че това е действително така, сме съгласни, но какво трябва да се направи, за да се излезе от този вихър на падението, който е обхванал обществото?“ Противодействието на тази тенденция може да се изрази в едно волево движение: да направим крачка встрани. Ако не съумеем да се хванем за една благородна спасителна идея, пороят ще ни отнесе в още по-дълбоки и мътни води, от които трудно се излиза. В периоди на масова безпътица и обърканост, залуталият се в социалната среда търси живия пример, спасителния пояс, а после – спасителния бряг, където да стъпи на здрава почва.

Гьоте, който е имал още в детските си години една изключителна чувствителност и деликатност, в онзи значително по-романтичен период е възкликнал: „Нашето време е толкова лошо, че поетът трудно може да намери между съвременниците си поне един образ, който да му бъде полезен!“ Ако една епоха е трудна за твореца, който търси вдъхновение, но трудно го намира, това означава, че тя е още по-тежко изпитание за хората с обикновена чувствителност, които се нуждаят от живото присъствие поета, за да ги смекчи и облагороди.

Когато джамбазите подкарват цели стада към съвременните модерни скотобойни, животните панически търсят пътя назад, защото до болка чувстват нещастията, което изобретателният злосторник е поставил на пътя им. Често чувствителността на човешкото общество бива така притъпена, че слиза далече под тази на животните, които според съвременната наука, са лишени от разум. Окултната наука твърди, че животните нямат интелект или в някои видове се проявяват начални признаци на интелигентност. Но тяхната чувствителност е много по-голяма, понеже не е доминирана от интелекта. Като злоупотребяват с чувствителността на животните, хората извършват престъпления спрямо тях. Вместо да ги възпитават, те упражняват волята си върху тяхната естествена възприемчивост, за да ги подчинят в интерес на личните си слабости.

Двете природи на човека

На цирковата арена можем да видим чудесни примери на влияние и дресировка. В основата на тези понякога изумителни демонстрации с артистичен ефект стои споменатата по-горе голяма чувствителност, т. е. податливостта на влияния у животните. Останалото е въпрос за техники и прийоми, които се използват за тази цел. Дресирането на животни е едно голямо изкуство, което изисква много умения, изключително търпение, постоянство и многократни повторения с възпитателен ефект. Ако анализираме по-внимателно методите и прийомите, които доста нашироко се използват днес, за да се постигнат масови внушения и манипулации, ще открием

редица елементи на методите, които се прилагат при дресиране на животни в цирковете. Човекът обаче притежава редица защитни механизми, които правят значително по-сложна и трудна задачата на специалистите в тази област. Те произтичат от активността на мозъчната умствена дейност, от наличността на редица морални и етични критерии и качества на личността, върху които се крепи социалната среда, човешкото общуване и взаимодействие и в крайна сметка – културата на човечеството в цялата му многопластовост и пъстрота. Това разнообразие, избликващо навсякъде в оригинални форми на живота, не може да се владее и направлява от човека. Разнообразието в природата е проява на безграничните ѝ творчески сили, чийто проекти се осъществяват независимо от техниките на влияния, внушения и манипулации. В природата богатството и силата на Духа се проявяват в цялата си пълнота, мащабите на която са неизмерими. Стременията да се владее природата, които са с чисто матариални подбуди на интелектуално и духовно ограничени люде, се сблъскват с неумолимата сила и строгост на природните закони, за да претърпят в крайна сметка пълен провал. Въпреки своята ограниченост, замаяна от откритията си, човешката воля продължава да упорства. Днес ние сме очевидци и с тревога констатираме резултатите от това упорство. Стременията на онези, които се считат призвани да владеят обществата и народите, са най-вече да опростят задачите си, защото е много лесно да се владее стадо, докато да се владеят индивиди със свободна воля е невъзможно. Оттук се е породило изкушението голямото разнообразие в обществото да се трансформира и сведе до еднообразие и монотонност. Всяка по-силна власт, която се е оказвала

извън влиянието на колективния дух в обществото, се е изкушавала да сведе многообразието на индивидите до еднообразието на тълпата. Всичките усилия и надежди в това направление обаче са оставали разбити и напразни. В тази борба между природата и човека, между Великата Майка и неблагоприятните ѝ деца, Божественото винаги е вземало връх, за да спаси децата си. Разнообразието и сътрудничеството са основни същностни качества на живота, без които той е немислим. Еднообразие, според Учителя Беинса Дуно, има само в смъртта. Животът, от своя страна, се проявява в най-богато разнообразие от процеси и форми. Еднообразието на пустинния пейзаж ограничава външните форми, в които животът се проявява.

Както мисълта, така и животът се проявява в резултат от взаимодействието и работата в природата на две сили: електричеството и магнетизма. Електричеството върви по прави линии, а магнетизмът – по огънати. От силата на взаимодействие между тези сили, от нивото, на което то се осъществява и от хармонията в тяхната съвместна работа, зависи състоянието на нашия ум, сърце и воля. Различните мисли, състояния и прояви, чрез които се осъществява взаимодействието на тези енергии в нашето ежедневие, определят качеството на процесите (дали те са възходящи или низходящи) в нашето съзнание, наличието на цел, идеал и посока на движение в проявленията на човешката природа.

ШАМАНЪТ И СТАРАТА МАГЪОСНИЦА

„Съществува един свят на илюзии във вас и вътре във вас, но знайте, че когато една мисъл раздвоява ума ви, тя не е права; когато едно чувство раздвоява сърцето ви, то не е право; когато една постъпка раздвоява волята ви, тя не е права. Божественото начало в човека не хвърля никаква сянка, в него има пълна хармония.“

Учителя

Стародавна истина е, че мекотата на характера зависи от силата и благородството на чувствата. Тяхната свежест и тонусът им определят волята за живот и възможностите за богати и разнообразни проявления на живота у всеки индивид. Корените, чрез които черпим сили и настроение за живот, се намират в чувствената ни природа. Там, където свободните чувства не се осмислят от наличието на будно индивидуално съзнание, т. е. у животните, природата упражнява контрол и ги ограничава в определени граници, за да не се превърнат примитивните чувства в едностранчива разрушителна сила. Според окултните науки това ръководство е поверено на груповите духове. В работата на тези духове има една благородна идея – те са служители, които проявяват любовта, верността и постоянството на творческите сили от по-високите йерархии. Развитието на ума у човека е позволило да се постигне значителен личен контрол над чувствата. Умът е в състояние да ги организира и да им даде направление. Той има способността да овладява и осмисля техните проявления и силата да насочва

техните импулси. Добре организираният ум е в състояние да канализира чувствата и да направлява волята в разумни действия. Влиянието на тази умствена дейност върху събитията във външния свят е съблзнила славолюбивите и властолюбиви люде и ги е превърнала в шамани на егоцентризма. Като не могат да живеят във вътрешното многообразие на живота, поради неспособност да се реализират в духовен план, те се стремят към власт във външната светска страна на живота. Тези шамани, които се проявяват в сенчестата страна на интелекта, са продукт на неговата едностранчива дейност. Те си служат с методи и техники за упражняване на отрицателни влияния и внушуния. Въпреки ограничените им ресурси на знание, сила и възможности, те могат да бъдат опасни, защото се базират на познаването на някои окултни закони. Това са предимно спекулативни действия на ума у задебелия интелектуалец, нагазил в грубия материализъм. В такива случаи, за да повлияе, техношаманът упражнява власт, която има силата да парализира личната воля. Когато е завоювал доверието на една отклонила се от пътя си човешка душа, за да упражни контрол над личността, той налага редица формални условия във взаимоотношенията. Характерното в неговия подход е, че най-напред започва с блазнещи обещания, към които в подходящ момент прибавя и условия за изпълнението на обещанията. Тази класическа схема на действие е определила трагичната съдба на Гьотевия Фауст.

Ако се вживеем в една подобна ситуация и направим анализ на идеята, която я поражда, на компромисите при избора на методите за постигане на целта и на необходимите условия за тяхната ефикасност, ще уста-

новим наличието на един твърде елементарен замисъл, лишен от разумни мотиви. Ако в идеята, която мотивира двустранните отношения, са скрити лични интереси на индивид, упражняващ паразитизъм, тогава една личност се стреми да обсеби друга, която в случая е застрашена да загуби свободата, дадена ѝ от Бога. Често използваните методи целят втъпяване на догми под силно чуждо влияние. Най-вероятният резултат в по-тежките случаи е изгубване на свободната лична воля и дезинтегриране на индивидуалността. Когато пък поради навивна доверчивост волята на един човек отслабва, а духовният му живот замира в еднообразието на безсмислени повторения, тогава изводът е един: той е попаднал в мрежата на мисловния паяк, който се готви да изтегли неговите духовни и жизнени сили. Предвестникът, аларменият сигнал за надвиснала опасност е усещането, че сме на път да загубим нещо много съществено – връзката си с Бога. Тревожни сенки надвисват над човека, празнота и униние обхващат духа му. Най-доброто, което трябва да се направи в случая, е да се отдалечим както физически, така и в мисъл и чувство от сферата на влияние на обсебващия ни субект. От разстояние ние по-добре ще видим сухите върхари на дърветата в гората, която той обитава. Защо тъмният шаман, поради това, че е лишен от връзка с Бога и Природата, е сух и безплоден.

Заради пълнотата на житейската картина трябва да отделим необходимото внимание и на старата вещица. Макар и покрити с бръчки, тя не е толкова суха, колкото е сух мисловният шаман. Лицето ѝ е набраздено не толкова от следите, които е оставила мъдростта, а от въздействието на силните чувства, т. е. от върховете на

екстаз и стремителните падения в безумието. Знае се, че набразденото лице свидетелства за богати емоционални преживявания. Многого стихийни бури и поройни дъждове върху склоновете на планината отварят дълбоки ровини, край които се настанява безплодието. Както при тъмния шаман, това безплодие е причината за дейността на старата вещица. Тя е магьосницата, която обсебва чрез петте сетива: най-напред чрез зрението, като го излага на съблазанта, после чрез слуха, като го обсипва с ласкателства, след това чрез осезанието, подбуждайки чувствената страна на човешката природа, и не по-малко чрез вълшебните отвари от треви, които опияняват, отнасят в нереалните светове на мечтания и забрава. Накрая идват и парфюмите, които отвличат вниманието, като имитират свежия дъх на розата или нежния полъх от теменугата и карамфила. Когато опиват силно и упойват до забрава, те приспиват ума чрез обонянието. Очевидно е, че старата вещица на емоционалните внушения разполага с много богат арсенал от средства. Който се интересува от изкуството на магията, става ученик на старата вещица.

Ние ще насочим нашия читател към възпитанието на чувствата и към запознаване със смисъла и действието на онези методи и закони, които ще му помогнат да види себе си и живота в нова светлина. За да изчистим съзнанието си от заблужденията и предразсъдъците на Средновековието, ще хвърлим бегъл поглед и върху методите, завещани от традициите на народите. Въпреки че тези методи днес са модернизирани, приказката за това, че няма нищо ново под небето, е в сила и тук. Поверията и традициите на народите, останали от миналите епохи, изобилстват с такива примери.

Някои пътешественици описват учудващите резултати от дейността на магьосниците в африканските племена. Това, което мнозина наричат култура със самочувствието на откриватели и дори на новатори, може да се опрости и сведе до съдържанито на една орехова черупка, в която се побират основните правила и методи на старата африканска вещица, защото всъщност те са елементарни и много прости. В тях завидно място има ефектът на ритмичното повторение в движенията на тялото, повторението на съчетания от звуци, напомнящи мантри, за да се получи екзалтиращият ефект. Другият съществен елемент е отсъствието на мисъл, т. е. довеждането ѝ до нулевата точка чрез механичното повторение на монотонни звукови образи, които я смекчават и огъват, докато я поставят върху голото плато на еднообразието. Сведено до това състояние, съзнанието става послушно и податливо на влияние, както е податливо на ласка мъркащото пухкаво котенце. По същество това е един инволюционен метод за интегриране на съзнанието в първичните природни сили. В такова състояние човек вижда и чувствава онова, което инстинктивно виждат и схващат животните. Без да е животно, той е събудил земните сили на змията в себе си.

Учудващите ефекти на влиянията могат да се обяснят още и с „ефекта на капката“. Ритмичният удар и екотът на падащата капка може да ни приспи, но може и да ни доведе до екстаз и полуда. Като доминанта с обсебващ ефект върху дейността на мозъка тя е в състояние значително да затормози индивидуалното съзнание (самосъзнанието) и да го направи податливо на чужда воля. Това е възможно само когато то слезе до по-нисшите си нива, сродни на животинското съзнание.

Ако човек не познава пътя и методите на възлизането и поеме пътя към дълбочините, трудно може да се избави от животинските влияния, които имат първичната сила на инстинкта. Тогава той загубва съзнание за разумния човешкия свят и се пробужда в по-нисшите полета на битието, обладан от примитивна сила, а не озарен от прозренията на ума.

По този начин африканските магьосници успяват да внушат на племето своята сила, да го подчинят на личната си воля и да упражнят власт. Това е един примитивен метод за внушаване на превъзходство, сила и власт. Съвременните шамани на властта използват доста умело приемите на африканските си колеги, като ги развиват и усъвършенстват чрез съвременните психологически техники и похвати и всички модерни средства от арсенала на информатиката.

ЕТИКА И ЗАКОННОСТ НА ВЛИЯНИЯТА И ВНУШЕНИЯТА

Жаждата за власт е едно животинско чувство, инстинкт, завещан и наследен от нашите по-малки братя – животните. Но докато у животните е намясто и полезна, при хората днес определено е признак на недоразвитост и архаизъм. Като инстинкт склонността към упражняване на власт е неосъзната и когато ѝ се отдаде възможност да се прояви, пренебрегвайки гласа на разума, тя се проявява в цялата си сила и пълнота. Всички по-примитивни хора с ограничено съзнание се отдават с лекота на тази слабост. Интелектуалците пък роптаят, когато над тях се упражнява власт, но, от друга страна, се ласкаят силно, ако са авторитети. Тогава ги виждаме в ролята на много строги и изобретателни тирани. За да оправдаят тази си слабост, те се кичат с най-различни звания и титли, приписват си благородство и привилегии.

Интелектуалецът се характеризира с едно твърде високо ниво на мисловните си способности и силно изразен индивидуализъм. Той е съвършен индивидуалист и технократ, краен, но несъвършен продукт на развитието, което човечеството е претърпяло от възхода на римската империя до наши дни. Това е инволюционният път на навлизане в материалния свят, на изследвания върху строежа на материята и законите, които я управляват, и на осъзнаване на човека като индивид.

Мисълта е една от най-висшите прояви на разумността на природата. У човека тя се е развила като способност да се правят анализ, синтез, философски абс-

тракции, като творческа сила и редица други възможности, които човешкият ум е придобил в резултат от работата на природните сили. Когато сме осенени от Божествено присъствие и мисълта ни е свободна, тя е в състояние да твори. Когато пък е подчинена на чувствата, тя е способна да руши и следователно Божественото творческо начало не се проявява чрез нея. Мисъл, която е в упадък, не твори, а руши. Ако не е свободна, тя гасне бързо и в падането си увлича и руши всичко, което положителната права мисъл е сътворила. За да се прояви творческата мисъл, са необходими няколко условия: на първо място много любов и светлина, след това свобода, мир т. е. спокойствие, среда на фини фреквенции с висока проводимост, активност на творческите положителни сили и пр., за да дойде накрая радостта от творческото освобождение. Липсва ли любов обаче, животът не може да се прояви и всички останали условия за гравдивно творчество са компрометирани. Именно поради тази причина, когато интелектът не се вслушва в гласа на сърцето, творческата активност може да се манифестира като разрушителна сила.

Понеже притежава силно развита индивидуалност, то от двете възможности – да бъде управляван или да управлява – интелектуалецът с охота избира втората, защото счита, че му е дар от природата. Ако по-грубият човек управлява с тояга в ръка, интелектуалецът си служи със строгия и остър поглед, който не търпи възражения, често и с острия си като бръснач език. Не рядко изписва с широки жестове официални нареждания и заповеди, за да бъдат изпълнявани от подвластните му поданици.

Интелектът е сила, а всяка сила е податлива на

изкушението да опита влиянието си и да бъде призната. Но той може да бъде облагороден и смекчен.

Какви са качествата и от какво произтичат изкушенията на интелектуалеца, който е развил по-силно, но едностранчиво мисловната си способност? Кой интелект е здрав, т. е. нормален, и кой е болен, т. е. отива към упадък и израждане? Естествено едно от съществениите му качества е жаждата за знания. Това е дотолкова нормално, колкото е естествена необходимостта от упражняване на един орган, който е по-силно развит и поради този факт поставя изисквания. Наблюдавайте как младият мъж със силно развит гръден кош и внушителна мускулатура се старае да покаже предимствата, които му дава физическата сила. Той е като пуяка, който изправя перушината си и се надува, за да покаже висотата на своя ранг и достойнство. По същия начин и интелектуалецът е склонен да покаже цялото блестящо великолепие на перата си, което разцъфтява, когато например интелектуалната му сила се проявява в една полемика. Знанията са предпочитаното блюдо в менюто на интелектуалеца. Стремещът да ги разширява и обогатява е едно от добрите му качества.

Човекът е развил своя интелект в процеса на своята индивидуализация, т. е. когато е излязъл от колективното съзнание и е започнал да се идентифицира със своето самосъзнание. Самосъзнанието, като една ограничена проява на неизмеримо по-богатата човешка същност, поражда едностранчивостта, а оттук и ограничените възможности за обективност в мисълта и поведението на интелектуалеца. Поради това интересите му са насочени предимно към материалния и чувствения свят, т. е. развитието на силите у него върви все още в низходяща

линия. Това е съвсем нормално, като се вземе под внимание, че този тип човек, когото често определяме като образец за Homo sapiens, е продукт на инволюцията, т. е. на навлизането и дълбокото потапяне на човека в материята. Когато индивидуалността се утвърждава, тя търси и дори изисква признание. Като господстваща и доминираща личност, интелектуалецът варва, че е постигнал върха на човешките възможности и че трябва да има признанието на света. Осъществяването на индивидуализацията се характеризира с понятието „изпълване със самия себе си“. Така яйцето може да бъде идентифицирано според съдържанието му, когато в действителност е въпрос само на време и възможности да се превърне в птица. Ако съдбата му зависеше само от това, какво хората вярват, скоро то би се превърнало в запъртък.

Ако дълго време се вираме само в себе си, в своите нужди, амбиции и интереси, в индивидуалното си съзнание, ще сведем обширния свят до онази форма, в която се ограничава нашето его, а резултатът ще е откъсване от целокупния живот, от природата. До този крайно опасен финал може да се стигне, когато нуждите на интелекта доминират над дейността на човека. Именно в този си неосъзнат стремеж за реализация интелектът посяга спекулативно към средствата за влияние върху личността, към внушенията от различен характер, винаги с идеята за реализация и утвърждаване. Когато силата на тези влияния и внушения се затвърди в социален аспект, то голяят интелект няма много задръжки да си послужи и със средствата на манипулацията.

В нашето модерно време на развихрилата се технокрация, на големия бум на физическите науки, на експанзията на медийната среда и информатиката, където

протичат много хаотични и несъвместими процеси, първичният шаман се е преобразил до неузнаваемост и е приел образа на техномаг. Костюмът, ризата и вратовръзката, внушителният външен вид и елегантността, както и заслепяващата светлина отразена от очилата, са само артистични реквизити, зад които стои действителният образ на шамана: неговият фиксиращ и остър поглед, който блести като меч, притаен, но застрашителен. Този съвременен шаман е взел на въоръжение всички модерни средства, техники и технологии, чрез които внушава и утвърждава своето чувство за превъзходство. Поразваща е приликата му с Нищевия свръхчовек, когото музиката на Вагнер превъзнася до небесата.

СТАРИ И НОВИ ПОХВАТИ

„В света има две влияния: влияние на силния, но добър човек, и влияние на силния лош човек. Някой път може един добър, но слаб човек, да е под влиянието на един силен човек, чиято мисъл е лоша.“

Учителя

Нека съпоставим чрез няколко паралела, същественото в методите за духовно въздействие на първичния шаман, произтичащи от неговата значително по-богата душевност, с методите които прилага техношамана. От този сравнителен анализ полза може да извлече само окултният ученик, който е добре запознат с основите на окултните науки, има понятие за действието на природните сили и е изградил отношение към тях чрез постоянството в една прилежна вътрешна духовна работа.

При положение, че в миналите векове връзката на човека с природата е била по-здрава, че той се е подчинявал на нейните ритми и оттам е черпил знания за духовната си практика, то шаманът от миналите векове е бил значително по-издигнат. Посветеният в тайните на шаманите е имал голяма духовна сила. Интелектуалецът, със силата и остротата на ума си е склонен да търси успех не по пътя на зачитането и съблюдаването (чрез вътрешна духовна връзка) на природните закони, а чрез еднопосочна, предимно външна нагласа. Това той прави заради ефекта в обществото, за упражняване на власт и извличане на изгода. Съществен принцип, който мотивира

вира неговите цели и действия във връзка с борбата за утвърждаването му в социален аспект, е приемането на състезанието и на резултата от него като основен критерий за узаконяване на успеха и на печалбата. Както в миналото, така и днес, състезания се провеждат навсякъде по света и по най-различни поводи. Все още никой обаче не е помислил сериозно да организира състезание по благородство, доброта, милосърдие и пожертвователност в интерес на обществото. Ако днес това стане, подвластни на силните лични чувства, тези добродетели вероятно ще се обезсмислят за много хора.

Няма никакво благородство в жеста, с който боксьорът оставя безжизнен на подиума своя съперник. Въпреки това този брутален жест предизвиква екстаза на публиката. Достоянство ли е да си физически силен, ако морално си толкова слаб, че не си способен да протегнеш ръка на падналия? Поради това след всяко тържество на грубата физическа сила, упражнена без любов и без морал, тя загубва своя смисъл.

При любовта няма състезание. Ако добрите хора се състезават в добродетелност, никой няма да забележи съперничество. Който има по-голяма морална сила, ще постъпи благородно като отстъпи незабелязано, за да не унижи партньора си.

Учителя казва:

„Животът, любовта носят всичко в себе си. Искаш да бъдеш красив, да бъдеш повече от другите, да кажеш, че като тебе няма друг. Да, но ще дойде някой да се състезавате в красотата. Ето едно противоречие. Вярно е, че като тебе няма друг в света; навсякъде съществува само един екземпляр. Карамфилът е цвете. Ще кажете, че има 20 вида карамфили. Един е карамфилът, няма

много видове. Да мислиш, че има много видове карамфили, това е заблуждение. Една роза има, няма много видове. Да мислиш, че има много видове рози, това е заблуждение, това са сенки на живота.“

Философията на съревнованието и нейните правила, които са взаимствани от първобитните общества, е философия и позиция на по-силния, който счита за нормално да подчини и асимилира по-слабия. Духовният шаман има за цел да облагороди и издигне човека, да го посвети в тайните, чрез които може да постигне органическа връзка със силите в природата. Техношаманът, напротив, се стреми да прекъсне тази връзка, да понижи душевния тонус и вътрешната устойчивост на хората, които счита за свои съперници. Понеже му липсва озарението на Духа, когато постигне надмощие, той черпи енергия от жертвите си.

Силата на човека е във връзката му с Бога, с Природата. В началото на двадесетия век философи и писатели, като Жан Жак Русо, Кнут Хамсун и др., съзряха, че първична духовна и съпротивителна сила, т. е. воля за живот и борба, притежават онези, които още в детството си са расли сред природата и са черпили сили от нейните извори. Градският интелигент, пристрастен към културни и интелектуални занимания, не е така сърцат и борбен. Неговото предразположение към езотеричните науки е по-слабо. В него е израстнал и се е утвърдил страх от природните стихии. Страхът пък е породил стремешът да подчини, т. е. да приспособи към слабостите си природата и да я принуди тя да му служи.

Духовно просветеният се стреми към обратното. Той признава, че е дете на майката природа, подчинява се на нейните закони, черпи сили от нейната гръд и в

своята любов, преданост и безкрайна благодарност за всичко, което тя му е дала, е готов да ѝ служи.

Първобитният магьосник си служи с традиционните практики, които събуждат либидото и приспиват умствената активност. Там-тамът заглушава гласа на независимата мисъл, опиянението на плътта от ритмично повтарящите се движения екзалтира чувствата, ярките бои по лицето и тялото отклоняват погледа от великолепието на слънчевите лъчи в ефира. Вибрациите на душевността са замъглени от трепета на инстинктивните желания и човекът е сведен до състоянието на животно, подгонено в гората от суеверен страх.

Съвременният техношаман е изменил и модернизирал реквизитите на първичния магьосник, превърнал ги е в технопарад с много блясък, шум, викове на възторг до припадък, ритмично подскачане под прожекторите и после търкаляне по отъпканата земя. Агресивните ударни инструменти, ламаринените гласове на електрическите китари, на синтезаторите на хаос в мисли и чувства – всички съвременни средства са сложени в действие и хиляди млади хора са превърнати в тълпа. Това са забележителни, изумяващи постижения на съвременната наука и техника. Когато тълпата мисли като един, какво мисли някой сред нея, пък бил той потенциален или проявен гений, за множеството няма никакво значение. Защото сега масовото внушение е взело връх и със силата на инерцията е тласнало тълпата по наклона. В този момент изглежда, че вече никой не е в състояние да я спре и отрезви.

Някой беше казал, че истината не може да се крещи едновременно от много гърла, че здравият естетичен вкус е личният вкус, че оригиналното най-често е

самата истина, докато модата е внушена от създателите ѝ и не принадлежи никому, защото е безличностна. И не са ли всъщност оригиналните лични хрумвания, които стават водещи в модата? Докога? – Докато масовият вкус, докато множеството подражатели ги обезличат и ги направят убийствено сиви и лишени от живот. Така умира една мода и се ражда нова. А оригиналното в човека остава и след нея, защото е вдъхновено от връзката на душата с Бога.

АСТРАЛНИ МЪГЛИ И ЕКРАНИ НА ВНУШЕНИЕТО

*„ Казвам: У всички има по някоя мисъл
натрапена. Това е внушение. И тая мисъл
действува с голяма сила.“*

Учителя

Астралният свят прелива от емоционални състояния и мисловни форми, повечето от които са отрицателно натоварени. Ако земята не се чистеше, тя отдавна би се разпаднала от разрушителното действие на отрицателните сили, акумулирани в астралния свят. Отрицателно с отрицателно се отблъсква. В тази среда на неосъзнато деление и разпадане, желанията са спойката. Ако чистенето е забавено, възникват утайки на неосъзнати преживявания, които затормозяват жизнено важни процеси. Консуматорите на екзалтиращи зрелища и разтърсващи емоционални сцени са в най-голяма степен застрашени от блокаж. Защото те по-лесно депресират и влизат в състояние на емоционален и мисловен безпорядък.

Когато човек подрежда дома си, същевременно той го и почиства. Това е общоприета и често наблюдавана практика. По аналогия, когато подрежда мислите си, човек вижда излишното, негодното за употреба и прави всичко възможно, за да се освободи от него. Този процес се извършва по време на размисъл и най-вече по време на сън, когато се стига до парадоксалната му фаза.

Когато запитате един писател или поет какво изпитва, когато твори, той ще ви отговори, че преживява състояние на радост и на вътрешно удовлетворение. Защото творческият мисловен процес е и чистене, усещането от което е винаги приятно. Той е интимно и свещено преживяване, което творческата личност пази ревностно и никога не го излага на показ заради любопитството на публиката.

Талантливите писатели, които имат много любов и изтънчена мисловност, в моменти на вдъхновение са така погълнати от това трепетно състояние, че публиката и материалната изгода абсолютно не ги вълнуват. Тогава извисяването на съзнанието е и процес на чистене.

Днес ние сме атакувани от агресивния информационен бум, който ни залива с мътни води на психологически и философски неизчистени познания. Много малко време ни остава за самостоятелно мислене в една чиста обстановка, която в окултните науки се нарича „вътрешната стая“. Онова, което ни сервират психически обременени автори – писатели, кинорежисьори, коментатори на културни или политически събития – обикновено е продукт на неизчистена и доста повърхностна мисъл. В процеса на творческата си дейност тези автори чистят авгиевите обори на обремененото си съзнание и продуктът от тази дейност, гарниран с външни ефекти, се предлага на публиката като изкуство. Това е едната страна на проблема. По-съществено е обаче нашето отношение към него.

Естествено и логично е да се запитаме какви промени претърпява съзнанието ни, когато сме пред екрана на телевизора. Най-същественото в ситуацията на телевизионния зрител е, че той е в състояние на пасивен

консуматор. Ако будността на съзнанието ни е по-голяма, тя е сила, която се противопоставя на влиянията и внушенията, които идват от екрана. Характерното в отношенията телевизионен зрител и телевизионен екран обаче е еднопосочността на посланието, т. е. на емоционалния, мисловния и волевия обмен. Ние приемаме едно доста силно влияние, но в замяна нищо не даваме, защото липсва органическата връзка, която позволява адекватен обмен. Телевизорът в тази постановка се явява менторът, а ние сме рецепторът и послушникът. Изненадващо парадоксално обаче е, че две несъвместими по ниво на съзнанието системи влизат в абсолютно неравностойни отношения. Висшето съзнание, или човекът, изправен с лице пред собственото си творение, търпи безапелационно влиянието му, огъва се и се тресе под натиска на емоционални електромагнитни послания. Грубите по естество лъчения, вибрациите, които идват от екрана, нямат абсолютно никакво персонално отношение към нас, най-вече към начина, по който ежедневно трябва да асимилираме реалностите на живота. Защо тогава се оставяме във властта на един феномен, лишен от всякакъв разум, докато в живота избягваме срещите и отношенията с неуравновесените и неразумни хора, които не ни зачитат или нямат необходимите критерии, за да ни разберат и оценят. Няма нищо по-важно от качеството на взаимния обмен при общуването, т. е. от нивото, на което той протича, защото от това се определят интензивността, смисълът, съдържанието и идеята на живота, който се проявява чрез тях. Ако влиянието на един екран се превърне в доминанта с обсебващ ефект, то може да разстрои и дори да прекъсне връзката на човешкия организъм със силите на природата.

Чрез научни наблюдения и с помощта на статистиката тези логични твърдения сигурно могат да се потвърдят. Възможна е и по-прецизна оценка относно степента на тяхната достоверност. Нищо обаче не може да възпрепятства личния опит, ежедневните наблюдения, които всеки може да проведе върху себе си, като проследява качествените състояния на сетивата си, на ума и на физическото си здраве.

ВЪЗПИТАНИЕ НА МИСЪЛТА. ЕМОЦИОНАЛНИ КАПАНИ

Мисълта е капризна, но е способен ученик. Тя е капризна, защото е свършена и има изисквания – държи да остане вярна на благородния си произход. Светлината, която я съпътствува, осветява пътя на душата при нейните пътешествия в безграничния Космос. Благородството си тя дължи на Божествения си произход. В евангелието от Йоана е казано: „В начало бе Словото, и Словото беше у Бога, и Бог беше Словото.“ В Битието също се говори за творческата сила на словото: „Рече Бог: Да бъде светлина. И биде светлина.“

Онова, което съграждаме с мисълта, ако не е добро, може да се разруши и пак чрез нея да се съгради онова, което е угодно на Бога. Мисълта обича да работи, но не робува на труда. И от всичко най-много обича свободата, защото при свободата се проявява творческата ѝ сила. Възможностите ѝ не познават граници. Когато се възпитава добре, според законите на етиката и морала, тя е отличен ученик, бързо възприема и никога не забравя уроците. Ако не разбираме деликатната природа на мисълта и ограничаваме свободата ѝ, ако си служим грубо с нея или я замърсяваме с неестетични мисли, пътят, по който тя върви, временно ще се затлачи, но после първичната ѝ сила ще се прояви разрушително по отношение на осквернителя ѝ. Грубостта, пошлостта и грозотата не са бариери за нея – чрез постоянството си тя ги прониква, овладява и премахва от пътя си. Поради това, когато третираме въпроса за възпитанието на ми-

сълта, трябва да видим проблема под друг ъгъл. Като универсална творческа сила по-скоро мисълта възпитава човешкия характер; погрешно е да се мисли, че ние я възпитаваме. Трябва просто да се научим правилно да си служим с нея. Затова в така нареченото „възпитание“ на първо място трябва да определим отношението си към ментора. Ако един ученик съзнава значението на мисълта за своя прогрес, той никога няма да я принуди да извърши груба и недостойна за нея работа. Някои дейности накърняват основни нейни качества или причиняват деформации в проявата на творческата ѝ същност. Мисълта обича светлината, реда, чистотата, деликатните и хармонични отношения и, като универсален принцип, сама носи светлина, ред, красота и чистота. Понеже не понася грубостта и егоцентризма, когато я принуждаваме да служи на груби материални интереси, тя проявява здравата си природа и руши бариерите, за да остане вярна на Върховния Творец. За да не служи на лични чувства и амбиции, тя оттегля творческите си сили и става късогледа. Когато я вкарваме във форма, създава напрежение и руши. Ако някой говори много, но несвързано, без да влага идея и смисъл в казаното, той изправя неорганизиран мисловни форми от съдържанието им, освобождава се от напрежението в тях. Едва когато започне да пълни формите, т. е. да внася смисъл в тях, той се проявява като мислещо същество.

Не е по вкуса на мисълта, нито е в природата ѝ, да стои пасивна пред телевизионния екран, който облива човека с груби механични вълни. Тя е хилядократно пофина, за да приеме с безразличие това елементарно и безапелационно третиране, т. е. влияние на чужд за нея

морал. Ако телевизорът не се поддава на възпитание, т. е. ако е бездарен, упорит и нехаен, трябва ли да предоставим на него да учи и нас, и децата ни. Неговите методи и похвати за оказване на влияние имат чисто технически характер и не са в хармония с изискванията на човешката природа.

Елементарна истина е, че влиянието възпитава: ако е добро – в добрия смисъл, а пък ако е лошо – в лошия. Следователно трябва да се очаква, че ако се съберем с един механичен бърборко, ако се доверим на внушенията на този възпитател, рано или късно ще се превърнем в елементарни механизми, лишени от първичната си съпротивителна сила, ще загубим любовта си към природата и живота и ще възприемем някои от качествата на нашия възпитател.

Все пак при положение, че има живи и мъртви спектакли, едните, излъчвани от екран, а другите представяни на театрална сцена, винаги е за предпочитане да изберем живия спектакъл, при който общуването протича на задоволително ниво между сродни по природа субекти. Разбира се, и в този случай човек трябва да внимава какво консумира. Защото това определя отношенията му с по-висшите духовни йерархии. Ако например искаме да се учим от ангелите, трябва да им покажем плодовете на нашата умствена и духовна дейност. Тогава, като ги опитат и одобрят, те ще ни приемат за техни ученици. За да стигнем дотам обаче, трябва да се научим добре да подбираме менюто си и старателно да смиламе храната, която сме приели. Ако смесваме безразборно много храни, неминуемо ще получим разстройство.

Ако сме консумирали отрицателни чувства, ще по-

лучим тежест в стомаха, дишането ни ще се затрудни и ще имаме главоболие. Ако мислите ни са объркани, а мисълта ни е непоследователна и крива, ще последва разстройство на стомаха. Асоциативният анализ, правата мисъл, в която мисловните образи протичат в приятна хармония, са благоприятни за асимилиране на мисловната храна. Едно много ефикасно средство на Учителя Беинса Дуно може да ни предпази от емоционални и умствени разстройства, а именно: *„Никога не жени една твоя мисъл за едно неестествено желание и никога не жени едно свое желание за една неестествена мисъл.“* Защото, когато сме емоционално ангажирани от едно вълнуващо събитие, от някой по-хубав филм например, когато сме станали най-чувствителни и възприемчиви на внушения, телевизионната реклама ловко ни сервира рекламните си клишета за сапуни, резачки на зеленчуци и пр. В това, че рекламата върши своята работа, няма нищо лошо. Лошото идва за нас след това, когато емоционалното ни отношение към една благородна постъпка например се смеси със сапуни, прахове за пране и бифтеци. Тази абсолютна неразбория има за резултат само едно – принизяване на изискванията на ума и деформиране на моралните и естетическите критерии. А с такава каша не можеш дори да си направиш палачинки, да си опечеш питка или да нахраниш пилците си, като и последната възможност не е нито най-доброто, нито най-благородното решение на проблема.

ПРИРОДА И АНТИПРИРОДА

Онова, което се извършва пред очите ни днес, е до такава степен противоречащо на здравия разум и дотолкова абсурдно, че дори е трудно да се повярва. Традиционното мислене все още не е излязло от тесните си колотовози, не се е възбудило от апокалиптичната картина на нашето време. Та лесно ли е да се повярва, че човекът е способен да тръгне против себе си и да руши всичко онова, което му дава живот. Можеше ли в началото на двадесетия век някой да допусне, че научният дух може да деградира до такава степен, че да стигне до фанатизъм. Вярата, попаднала на примитивна почва, в средните векове, та и днес се изражда във вярвания, а оттам – в суеверие и фанатизъм. Науката, загубила универсалния си възглед за природата и за човека, е навлязла в ерата на тесните специалисти и фанатизираните маниакални мегаломани. Както е добре известно, в резултат на дълго виране в една точка, човек може да загуби зрението си. С навлизането във физическия строеж на материята и обогатяването на знанията относно законите, по силата на които тя е диференцирана в богати според своето естество форми на строеж и на прояви на живота, човек е загубил в голяма степен мистичното си усещане за природата. Нему е вече трудно да схване органическата връзка и взаимозависимост на явленията. Дори и най-изтъкнатите учени не съзнават до каква степен сме зависими от природните сили и закони и са застанали на доста голямо разстояние от тях, третирайки природата като наша длъжница. Въпреки че са част от нея и че

черпят от ресурсите ѝ, за да поддържат живота си, те са се превърнали във враждебна на нея фракция, която се бори да я овладее и използва. В този смисъл доминиранията от интелекта човешки общества са се превърнали в антиприрода. Плаши ли ги природата, та са се надигнали да воюват срещу нея? Може би със своята сила, независимост, разумност и целесъобразност тя смуцава и дори плаши егоцентричните личности. Слабостта на човека към упражняване на власт, която не познава граници, се е разпростряла и върху природата. Да оставим това, че този тип хора технократи се страхуват и от сянката си и са тръгнали да я преследват. Тревожното е, че като се борят с калчищата, в които са се оплели, те още повече се оплитат и повличат всички, които са били достатъчно наивни да ги последват в безизходищата на своите материални несрети, за да осигурят насъщния си хляб.

Разкрил ли е човекът технократ всички тайни на природата, та се е изпълнил със самочувствието на властелин над нея. Та нали и в най-смайващите си открития, човекът е научавал и прибавял към знанията си само онова, което природата отдавна е знаела или сътворила. Той е основал и развил своите науки, техники и технологии, като е взаимодействувал и копираше от природата, която изумява с богатото разнообразие на творенията си. Да вярваме, че сме разкрили свещените ѝ тайни, че владеем силите ѝ, е наивно, а когато това чувство подхранва болни амбиции за постигане на власт, то е паталогично и опасно.

Няма съмнение, че в това противоречие и противопоставяне на природа и антиприрода, ще надделее Великият Творец на живота. Преди да падне под силния напор на вятъра, старият дъб е посипал земята с жълъди.

Най-напред ще се пречупят гнилите му клони, а под рехавата му корона ще се надигне новото поколение. Резервите на живота са толкова големи и недосегаеми, скрити в дълбините на Вселената и същевременно универсални, за да са застрашени неговата същност и дълговечността му. Внушително е величественото спокойствие на природата в нейната дълбока същност, въпреки че в океаните и на континентите се вихрят драматични събития. Всичко това е достатъчно вълнуващо, за да раздвижи по-чувствителната човешка съвест, за да застрогне душата.

Дали го желаем или не, дали го съзнаваме или не, ние сме проводници на силите в природата и върху нас оставят отпечатъци всички явления на живота. Добрите проводници служат на универсалния разум, на Бога, докато лошите проводници са средство на антиприродата, на изолираните механични процеси, зад които стоят груби елементарни сили в процес на разпадане. Добрите хора са добри проводници. На тях е присъщо по-fino, по-гъвкаво естество. Материята, на която са носители, е благородна, те не задържат нищо излишно, а от благата използват само необходимото, за да поддържат живота си. Всичко останало предоставят с любов да се разпределя от универсалната справедливост във великия кръговрат на идеи, мисли, чувства и материални форми на живота.

От по-фините, от духовните влияния на далечните звезди и планети страдат хора с груба и елементарна психика. За тях тези планетни и звездни влияния са лоши. По-близките до земята планети (Меркурий, Венера и Марс) имат силно влияние в материалния план на живота. Докато силните аспекти на външните планети

(Нептун, Уран и Плутон) се понасят трудно от някои хора с твърде лични материални интереси, то с близките планети, при добри конфигурации, тези хора благоденстват. Следователно земният тип хора с материални интереси имат по-добра нагласа към земните влияния. Като обработват материята, те си набавят голяма част от необходимата им енергия. Идеалистите, напротив, търпят повече слънчеви влияния и черпят сили от първоизточника.

Нашата философия и отношението ни към явленията в живота се определят и вземат посока на развитие в зависимост от това, дали отблизо (от земния аспект на живота) или отдалече (от слънчевия космичен аспект) черпим вдъхновение.

Известно е, че лошите проводници на електричеството загряват бързо и изгарят. Добрите, напротив, имат дълъг живот. Но и един добър проводник, подложен на късо съединение, може да изгори. Завъртиш ключа, за да включиш осветлението и изненадващо чуваш пукот. Електрическата крушка е изгоряла и ти оставаш в тъмнина. Късите съединения в мисълта именно причиняват непросветната тъмнина в съзнанието. Тези прекъсвания на мисълта помрачават съзнанието, внасят тъмнота, смут и безредие. Светкавичните новини, внезапните обрати, шокиращите ефекти на всякакъв род емисии, които предизвикват къси съединения в съзнанието, рушат органическото единство на ум, сърце и воля и дезинтегрират човешкото естество. Модерният техношаманизъм, за да постигне целите на своя прагматизъм, ограбва най-ценното на човечността – светлината на мисълта, чистотата, Божествената мека и приятна светлина, която озарява съзнанието и позволява да виждаме ясно и надалече.

При продължително стоене пред екран, когато е изложен прекомерно на влиянията на техноемисиите, човек може да се преобрази, да добие свойствата на екрана и да се превърне в инструмент за целите на антиприродата. Откъсналият се от Природата, от Бога, се превръща в антиприрода, в един лош проводник и следователно – в проводник на нездравите течения, т. е. на разрушителните сили в живота. За да се предпазим от тази опасност, трябва да поддържаме органическата си връзка с теченията на живота, с носителите на живите природни сили. Това е възможно, ако сме способни ясно да разграничаваме механическите от органическите процеси в личния си живот, в ежедневната си практика. Кои процеси са органически? – Когато съзнанието ни е будно и има водеща роля при протичането на мисловните процеси, когато мисълта ни ръководи чувствата и направлява разумно действията ни, то ние сме във връзка с разумната природа. В този случай изпитваме усещането за пълнота и радост, че живеем, мислим и творим. Радостта, приятното топло усещане под лъжичката в слънчевия сплит, са безпогрешен критерий, че сме в пътя на истината. Ако при дадена ситуация пък сме обзети от смут и чувстваме стягане в областта на слънчевия сплит, то ние се намираме под пагубно за естеството ни чуждо влияние. Тогава мисълта ни е вяла, а чувствата помръкнали. В такива моменти на колебание трябва да се усамотим, да се вслушаме в себе си и като се освободим от объркващия шеметен ход на събитията, да анализираме онова, което става в нас и около нас. Като подредим мислите си и успокоим чувствата си, ще оставим чуждото влияние да изтече от нас. То само ще се върне там, откъдето е дошло. Сродните при сродни отиват – там, у дома си,

те се чувстват по-добре. Затова народът казва: „Краставите магарета и през девет баира се подушват.“

Ако приемем влиянията на по-напредналите същества, ще се повдигнем. На живите същества са присъщи интензивните и силни влияния. Здравият човек възприема добри влияния, болният е понесъл лоши влияния и се е оставил в тяхната власт. Широк е пътят на безотговорните, които вярват, че в живота всичко им е позволено. По този път лесно се върви, но бързо се загубват идеалът, целта и смисълът на живота. Тесният път ни предпазва от лошите влияния и ни извежда към високите върхове на познанието. Такива се чистите планински пътеки, които извиват нагоре към девствените гори и високите върхове. Те са трудни, но колкото по-високо ни извеждат, толкова кръгзорът ни се разширява, а умът ни се просвещава. В низините на чувствените удоволствия, на съблазънта, светлината на разума угасва по-рано, а в сенките им се крият крадци и разбойници. Ученикът трябва добре да мисли и да избере най-добрия път. Това е пътят на Любовта, на Мъдростта и на Истината, който започва с изпитания, но е най-безопасният път, по който се постига реализация на всичко онова, което Бог е вложил в душата на човека. Според Учителя това е път на смелите, които са готови да следват своя идеал без колебание и без съмнение.

„Ученикът трябва да бъде смел и решителен. Тогаз той може да върви по тесния път.

Тесният път води към Бога.“

В лекцията си „Не го приеха“ (1926) Учителя дава следното обяснение относно влиянието на образите, които възприемаме по сетивен път в нашето ежедневие:

„Отивате например в болницата или в лудницата

да посетите някой ваш познат болен и там един от болните или от лудите прави такива движения, които оставят силни впечатления във вашето подсъзнание. Не се минава много време и вие започвате да изживявате неговите мисли и чувства. Вие се мислите вече болен; страдате, викате лекари и никой не може да намери причината на вашето състояние. Това са външни впечатления, натрапени на вашето подсъзнание. Вие сте се свързали с този болен и сега преживявате неговото състояние. Духовният човек трябва да се пази от груби, от грозни образи, да не оставя те да му въздействуват, понеже след време те ще произведат лоши последствия върху цялата му психика. Затова всеки човек трябва да има будно съзнание, с което да отблъсква от себе си тези груби, лоши образи. Грозните, изопачените, кривите образи са причина за голяма част от страданията на човечеството, от които то и досега не може да се освободи. Човек трябва да живее с красивите образи на живата природа, да се съобразява с нейните закони и да ги прилага в живота си.“

КОЛЕКТИВНИ И ГЛОБАЛНИ ВЛИЯНИЯ И МАНИПУЛАЦИИ

Учителят Беинса Дуно казва, че човекът все още не извел главата си от материята, за да види как изглежда светът над нея. По отношение на отвъдния свят ние сме спящи същества. Най-общо погледнато, сънят е състояние на съзнанието, когато се е оттеглило от едно ниво на действие на силите в друго с противоположна полярност. При това преобразяване онова, което в земен план е долу, в небесния план става горе. Тогава съзнанието потъва и осъзнатото или реалното става неосъзнато. Тогава казваме, че сме попаднали в прегръдката на Морфея. Грехопадението представлява такова преобразяване на съзнанието, при което то заспива за отвъдния свят и се пробужда в света на формите, т. е. в материалния свят. От тази гледна точка съзнанието на хората е спящо. То е едно нормално, но ограничено самосъзнание, благодарение на което оперираме във физическия план на живота. Понеже частично съзнаваме, ние чувстваме и мислим също ограничено, а не в континуума – непрекъснатостта на явленията и процесите. Същественото е, че макар и да сме част от реалния свят, т. е. от многоизмерния континуум, в съзнанието си ние сме откъснати от него.

Когато един ден човечеството се събуди от този сън, заблудите, състоянията, породени от внушения и манипулации, ще отпаднат и ние ще се озовем в един обширен и свободен свят. Това може да се случи днес на всеки, който има висок идеал в живота си. Но дотогава,

докато все още живеем в съзнанието и самосъзнанието, а сме в спящо състояние по отношение на свръхсъзнанието и подсъзнанието, ние ще търпим влияния, внушения и манипулации. Поради тази причина пътят ни е осяян с проблеми, при решаването на които колелото на живота ни се върти – издига ни нагоре до върхове на вдъхновение и радост, а после ни потапя в дълбочините на изпитанията и страданията, откъдето излизаме относително пречистени и обновени. Това е вековният, дългият път през времето на човешката душа. Днес времената са усилни, защото сеятелят е слязъл да прибере реколтата – зрелите плодове. Очаква се ново преобразование. Онова, което е горе, слизайки, ще преобрази съзнанието, много хора ще се пробудят за духовен живот, ще покажат главите си над материята. Колкото и да са силни и мащабни влиянията и внушенията на материализма, пробуждането на човешкото съзнание, неговото отваряне за новото и разцъфтяването му ще станат причина за сътворяването на ново небе и нова земя. Така се пробужда и преобразява природата напролет. Както изворите на сила и живот избликуват в ранна утрин и цветята отварят венчелистчетата си под лъчите на изгряващото слънце, така и човешката душа разцъфтява при идването на космическата пролет.

Ако се огледаме около нас обаче, ще забележим и други процеси. Наред с разцъфтяването на човешката душа, облаци и тъмни сенки бродят над земята. Смут и объркване, идейна безпътица владеят общества и народи. Силни влияния в условията на несигурност оказват пагубно действие, а хората със силна земна власт са станали крайно неспокойни. Нещо им подсказва, че силната власт на земята е слабост на небето и те бързат трес-

каво да постигнат вечен живот, своето безсмъртие тук, на земята. Всички известни техники за упражняване на влияние и за масова манипулация са впрегнати на работа. Дори и безверниците са се запретнали да изучават окултните науки, защото се надяват чрез тайните им методи по-ефикасно да манипулират и управляват, да насочват хората в желаното от тях направление. Тенденцията, колкото и да е според външния си вид внушителна като кораб, който победно пори вълните, един ден ще се натъкне на подводни скали или на рифове – на всичко онова, което стои скрито векове наред в подсъзнанието и в колективното неосъзнато; после „рифовете“ на истината ще излязат на повърхността.

Според Учителя, ако някой близък приятел ти каже, че изглеждаш зле, едва ли ще му повярваш. Ако обаче десетина веселяци решат да се пошегуват и един от тях те запита защо си така пребледнял, втори – защо си унил, трети, след като те потупа съчувствено по рамото ти подшушне доверително: „Не се обезсърчавай и това ще мине!“ и пр., положението ти става критично. Смутен и пребледнял ще се прибереш в къщи, ще си измериш температурата и кръвното налягане, ще се почувствуващ зле и ще си легнеш. Така лъжата, подета от много уста, повтаряна многократно, надява одеждите на истината, става порядъчна госпожа. Многократно тиражираната лъжа става благоприлична и приятна, дори модерна, а в този ѝ вид е по-лесно да се преглътне като самата свята истина.

Днес изкуството да се влияе и хората масово да се манипулират се е превърнало в наука, неофициална, разбира се. Когато цели колективи разработват сценарии,

за да манипулират общественото мнение чрез влияния и внушения, нещата добиват сериозен характер. Техните жертви вече са многобройни. От морално и хуманно гледище подобни действия са осъдителни и ако все още няма закони, които публично да ги осъдят и забранят, то е, защото винаги са ловко прикрити зад усмивки, забавления, остроумия и пр. Защото се поднасят в приятна за сетивата опаковка, най-често в артистична форма. Никой не изглежда по-невинен от лъжеца. В класическите случаи само интуицията може да ни помогне да разкрием техношамана и да го разобличим.

ЗАРАЗНИ ФАНТАСМАГОРИИ

При групово или масово внушаване на изопачена истина, фалшификатът може лесно да се интензифицира, защото несъзнателно всеки е склонен го украсява и разпространява. Без да съзнават, много хора стават проводници на подправена и украсена информация. Интригата е заразителна, действа спонтанно и често съвсем непреднамерено. В процеса на това безумие за множеството личното мнение вече престава да има значение.

Известно е, че заразните болести се предават чрез носители. По-малко известно е, че измамата също има носители, защото като паталогично състояние на човека и тя причинява заболяване – разстройство на стомаха, главоболие и др. Носителите ѝ са артисти от класа. Лорънс Оливие, който е един от най-големите артисти на нашето време, обичал да послъгва. По-късно умението му да накара другите да повярват на измамата, му помогнало да направи бляскава кариера на артист. В една от своите лекции Учителят Беинса Дуно разказва следния анекдот:

„Един свещеник казал на актьор:

– Вие проповядвате на хората лъжата и те вярват в нея. Ние и м проповядваме истината, а те не вярват в нея. Каквото да им говорим, не можем да ги разчувстваме, да заплачат. Коя е причината за това?

Актьорът отговорил:

– Причината е в това, че ние представяме лъжата като истина, а вие проповядвате истината като лъжа.

Следователно, докато човек обръща повече внима-

ние на външния живот, той е в нереалността на нещата. Публиката плаче за недействителните страдания на актьорите, а не плаче и не страда за истинските актьори в живота, които минават през големи изпитания и мъчнотии.“

Приятно поднесената лъжа най-често се нрави.

Ако носителите на тази зараза са артисти, които носят в ума и в сърцето си бацила на фалша, то те определено са душевно болни личности и най-често свършват в психиатричните клиники. Някои от тях стигат до там, че започват да вярват в собствените си лъжи. Колективната мисъл в обикновените случаи очевидно има по-голяма сила на внушение от една изолирана мисъл на средно развит човек. Затова, когато една лъжа се приеме като откровение на святостта, тя може да добие значителна сила и да увлече множеството.

Решил Иван да се пошегува със съселяните си и подшушнал тук и там, че знае със сигурност къде има скрито имане край селото. Като махнал небрежно с ръка към могилите, накарал мнозина да повярват, че се готви да го изкопае. Скоро, един след друг, много селяни нарамили кирки и лопати и тихомълком се отправили към потайното място. Като ги гледал, Иван си помислил: „Щом половината село тръгна да търси скритото имане, тази приказка, дето върви от ухо на ухо, трябва да е вярна.“ И ги последвал, за да търси и той скритите жълтици.

Като е разказал тази комична история, Учителя е искал да каже, че жаждата за богатство увлича. Освен това, който живее в лъжа, стига дотам и той да бъде измамен. Доверявайки се на това средство, пък било то и на шега, човек сам става податлив на измама, защото

будността му за истината вече е деформирана и отслабнала. Този пример показва още, че умът и чувствата се влияят от общественото мнение. Но те могат да се възпитават и да се поддържат в будно състояние, което позволява на съзнанието да бъде по-чувствително и точно да отразява онова, което става в живота.

УРАВНОВЕСЕНИ И НЕУРАВНОВЕСЕНИ ОБЩЕСТВА

Навсякъде в живота, в текущото ежедневие, ние сме в положение или да приемаме или да предаваме информация. Това ще рече, че сме в състояние било на рецептори, било на предаватели – две различни качествени състояния на съзнанието. В здравия човек дишането е един хармоничен и ритмично извършващ се процес. Вдишването е процес на вземане; ние се отваряме, за да приемем благата, които въздухът съдържа, а при издишването, ако сме в хармония с природата и със себе си, даваме, т. е. хармонично разпределяме приетите блага. Реципрочността или хармоничните взаимоотношения на тези два процеса създават условия за проява на живота в нас. Аналогично и в обществото, когато предаването и приемането на информация протичат хармонично, ние живеем в една приятна социална среда. Защото, както във физическата си активност, така и умствено, и емоционално, ние трябва да общуваме правилно. Лекотата, с която протичат информационните процеси, е признак за доброто здравословно състояние на обществото. От тази гледна точка ние сме в състояние да извършваме наблюдения и проучвания на социални, културни или духовни общности с цел да диагностицираме тяхното състояние.

В много общности днес информацията протича едностранно. Това е сериозен признак за упадък на културата, а в най-добрия случай – за едно кризисно (болестно) състояние на обществото. Предположението към заболяване е налице, когато властта е съсредото-

чена в ръцете на една малка група от хора с общ личен интерес. Ако стомахът например си присвои всички права и наложи своите закони върху целия организъм, умът неминуемо ще пострада. Висшата мисловна дейност ще трябва да се подчини на охотата за ядене и на храносмилателните процеси. Апатия, леност, морален и физически упадък ще обхванат целия организъм. Дишането ще се наруши, т. е. правилният обмен между жизнено важни органи ще бъде разстроен. От добър проводник на природните сили човешкият организъм ще се превърне в лош проводник, в инертно и пасивно тяло.

Излишеството, липсата на мярка по отношение на която и да е дейност, винаги водят до заболяване. Безчувствието към нуждите и страданията на хората също е симптом за заболяване на обществото. Най-вероятно е храносмилателната му система да е присвоила много власт и права, т. е. всичко, което символизира идеологията на грубия материализъм, да е взело връх и да дава основния тон на обществото. За да има музика, настроение и радост, за изпълнението на една симфония освен тона *до* са необходими и другите нотни знаци, както и по-високите гами, с които си служи великият музикант.

Някой може би е наблюдавал как общуват норвежците, канадците, хората, които обитават високите планини, обитателите на малките селца в равнините или в големите шумни градове, където всички бързат, дори и когато се излезли на разходка в парка. Разликата наистина е огромна. Забележителен е начинът на общуване, изслушването на планинските норвежци. То е израз на голяма толерантност и съпричастност към проблемите на съседа, който обитава долината отвъд далечните гори възвишения.

В своите взаимоотношения западните народи, всеки по своему, вървят предимно по правата линия. Много повече са онези, които приказват, а малко са онези, които изслушват. Силната индивидуалност наистина се нуждае от изява, от признание, от собствена позиция, която позволява на съзнанието да се натовари с целия обем на личните амбиции, да се изпълни почти без остатък от тях. За това, което мисли ближният, е оставено толкова място, колкото позволяват любезността и възпитанието, т. е. изискванията на цивилизованото общество. В разцвета на френската култура изслушването е било едно от първостепенните правила на „Савоар вивър“ – изкуството да се живее. Днес при дискусиите впечатлява амбицията кой ще каже повече по даден въпрос, кой ще бъде водещата фигура. Изясняването на дискутирания проблем, доколкото е възможно при подобни обстоятелства, често зависи от това в каква посока се насочва разговорът. То е следствие от прекъсването на говорещите, преди да са казали същественото, или е абсурдно и невъзможно поради виртуозната словоохотливост на някой, който залива с порой от думи аудиторията. Тези оживени „свободни“ дискусии, когато са добре дирижирани, влияят на някои емоционални личности.

Сега въпросът е в кои случаи влиянията и внушенията са по-силни – когато има изслушване или когато няма. Със сигурност може да се твърди, че липсата на изслушване е признак на повърхностно мислене, на липса на толерантност и любов във взаимоотношенията. Допускането на прекъсване на мисълта може да причини дезориентация и да доведе податливия на влияния до неясноти, до безотговорни и лишени от здрав смисъл умозаклучения и действия. Такава псевдоинтелектуал-

на среда предразполага към нездрави влияния и внушения, а следователно тя допуска и манипулации.

При изслушването процесите протичат нормално, създават се условия не само да се получи съгласие между повече индивиди, но и да се реализира органическа връзка на приятелство между тях. Общество, в което преобладават индивиди с подобни качества, е жизнено и има необходимата витална сила да устоява истината и да живее съобразно нейните правила и закони. То е в период на възход и разцвет, то е в своя ренесанс. Липсата на изслушване, напротив, е симптом за упадък на една култура, за нарушаване на жизнено важни връзки в обществото. При подобна едностранчивост на изявите в интелектуалния и духовния живот, обединяващите го фактори отслабват, а силите му изтичат през пукнатините в тялото му и се губят на халост.

РЕАЛНИ И ИМАГИНЕРНИ ПРЕЖИВЯВАНИЯ

„Лъжата произтича от факта, че ние искаме да сложим в основата на живота материята. Материята е само една възможност на Духа. Това са условията, при които Духът може да се прояви.“

Учителя

Всеки, който е надарен с въображение и има чувствително сърце, ще се развълнува от една драма, макар и тя да е плод на творческо въображение. Потопени в силното преживяване, което внушава някоя романтична история, когато се вълнуваме дълбоко от един роман, ние го четем и препрочитаме. Нашата емоционална природа и интелектът ни често са изцяло погълнати от силата на внушението, чието послание идва от нереалния свят на въображението. В бъдеще вероятно ще се направят задълбочени изследвания, за да се види какви са резултатите от едно реално преживяване и когато то е причинено от въображаеми мисловно-емоционални внушения. При общуване с образи, които са плод на въображението, волята остава бездейна, тъй като липсва реален обект, върху който директно да се упражни, за да утвърди истината в нейната пълнота.

В лекцията „Самоотричане“ от 7 ноември 1934 г., Учителят Беинса Дуно казва:

„Един романист пише роман за една героиня и един герой. Къде са тези герои? В света ги няма. Ти плачеш,

като четеш, но героите ги няма. Казваш: „Горката героиня, горкият герой!“ – И плачеш, плачеш. Отиваш при някого и му разправяш: „Какво страдание, да ти настръхне косата!“ Питам: Тези страдания сега ли стават? Някой казва: „Тя се влюбила в еди-кого си и много страда!“ – Няма никакво влюбване. Ако беше така, кой щеше да ги раздели.“

Какъв е смисълът да бъдем безучастни свидетели на човешките драми и трагикомедии. Днес имаме много разумни основания да се запитаме, дали моралните ни сили ще стигнат, за да понесем цялото бреме на човешките беди и страдания. И наистина ли понасяма това бреме, както Христос понесе кръста и стана жертвен агнец, за да облекчи съдбините на човеците? Какво оставят в ума и сърцето ни страданията, жестокостите и пошлостта, на които ежедневно се излагаме, благодарение на модерните технически средства за комуникация, на медиите и на шоубизнеса? Ежедневно нашето съзнание приема посланията на доброто и злото. Необходими са ни много качества на характера, големи възможности и ефикасност на ума, за да осмислим преживяното на всяко ниво, на което влиянията се манифестират и оставят следите си. На практика това не става, защото в най-добрия случай просто не се вписва в ежедневната ни програма. Резултатът от всичко това е, че понасяме емоционални и умствени поражения. Много неасоциирани образи блуждаят хаотично в съзнанието ни, разсейват силите ни и ни пречат да се концентрираме върху своята духовна и умствена дейност, да работим целенасочено върху себе си.

Няма да е нито справедливо, нито пък ще е абсолютна истина да сложим цялата вина за днешната драма на

човека върху съвестта на онези, които с дейността си предизвикаха техническата революция. Истината е, че тази драма е започнала още преди хилядолетия и че в основата ѝ е преминаването на човешкото съзнание от живота на непрекъснатите процеси, т. е. от областта на реалния живот, в областта на прекъснатите процеси, на нереалния живот. В своята дълбока същност обаче животът е бил и е останал реален, т. е. вечен. Променило се е само отношението ни към него. Когато падналият дух видял отражението на своя лик във водите и се възхитил от своята красота, съзнанието му потъмняло. Когато възлюбил себе си повече от Бога, той загубил и зрението си за реалността, възможността да живее там, където съзнанието не се помрачава – в целокупността на реалния живот.

Векове наред човекът живя в един нереален, измислен от него свят, в който той търсеше себе си. Човешката история, а и изкуствата през вековете с техните върхове на постижения при разцвет на хуманността и драми на падението в периоди на морална криза свидетелстват за това. Те са изпълнени с несъвършени и същевременно нереални образи, откъснати от единствената реалност – от Божествения свят. За времето си тези образи са имали известна мобилизираща сила като примери за подражание, доколкото са били вдъхновени от здрави и волеви характери. Днес те са изпразнени от съдържанието, което животът бе вложил в тях. Въпреки това, докато в реалния живот не се появят нови живи примери, които ще внесат нов дух и нови идеали в съвременната действителност, трябва ревностно да пазим старите си морални и духовни ценности. Така ще избегнем духовния вакуум, а същевременно настрани от старите

идеали ще изграждаме нови, които ще имат силата и духа на днешното време.

Опитите да се увековечат старите морални ценности, да се влее нов живот в стари форми се провалят. Творецът има нужда от нови сили и непрекъснато обновяване, а това става, когато той внася в творбите си ново съдържание и нов смисъл в духа на своето време. Онова, което вече е било създадено, и да се повтори днес, ще бъде само едно копие, на което ще липсва силното присъствие на духа.

С цената на самоизмамата обаче човекът създава и днес астрални образи фантоми, които го забавляват, но и ограбват, докато един ден угаснат забравени в архивите. Цялото това творчество, в което реалност и фантазия се преплитат до неузнаваемост, е помогнало извънредно много на изпълнителите му. Чрез него те са възпитали в себе си редица полезни качества. Класическите произведения носят духа на епохата, в която са живяли техните автори, и чрез истината и морала на типичните ѝ представители са послужили за възпитанието на редица поколения. Днес обаче пред мислещия човек в нашия интелектуален и ежеминутно променящ се свят стоят трудни и заплетени проблеми за решаване. Цяло изкуство е необходимо, за да се намери една хубава книга за четене и още по-голямо умение и знания са необходими, за да извлече човек полза от нея. Ти ще вземеш книгата в ръце, ще се съсредоточиш, ще затвориш очи и ще я поставиш на челото си. Ако светлина изпълни съзнанието ти и изпиташ приятно усещане, то тази книга, ако я прочетеш, ще ти придаде нещо особено полезно, ще послужи като храна за ума и сърцето ти, ще подтикне волята ти за живот и работа. Никога не чети книга, която

седи под критериите, диктувани от твоите идеали. Ако в пътя, който си избрал, с всичките си действия устояваш и доразвиваш своите добродетели и оставаш верен на своята природа, ще избегнеш онова катастрофално връщане назад, срутването на постройката, която си градил в течение на целия си живот. Връщай се назад дотолкова, доколкото е необходимо, за да стъпиш на здрава почва, без да повтаряш грешките във вече изминатия път.

ВЪЗПРИМЧИВОСТ И УСТОЙЧИВОСТ НА ЧУЖДИ ВЛИЯНИЯ

„Злото в добро не можеш да превърнеш, но можеш да го заместиш. Затова в борбата с него не мисли, че ще го унищожши, защото е невъзможно. Свободен ако искаш да си в добродетелта, знай, че ще ти е щит неразрушим. В нейната крепост ще си защитен винаги.“

Бележник на Учителя, 1889-1890 г.

За всяка болест трябва да има и лек, както за всяка отрова съществува противоотрова. Ако от арсенала на средствата за упражняване на влияние, за въздействие и манипулиране могат да се вземат за употреба техники и методи, не по-малко са средствата, чрез които човек може да се предпази от това зло и да надделее над него.

Ако животът ни има смисъл само при условие, че еволюира, когато вървим към нови постижения и разполагаме с морални и духовни сили за тази цел, то нищо не оправдава нашата небрежност и слабост, когато сме подложени на лоши влияния. Често се говори за сила на влиянието, за пълнота на внушението и ефикасност на манипулацията. Ние търпим влияние само ако силата му надделява над устойчивостта ни на влияние. И понеже от силата произтича будността на съзнанието, то от изключително значение е да имаме витални и бързо адаптиращи се към промените сетива.

Който има силни сетива, притежава и добра памет. Неговият организъм реагира бързо на влиянията и лесно се приспособява към резките промени в околната среда.

В него има органическа връзка между ум, сърце и воля, между сетивните реакции, чувствата и интелекта. Върху тази хармония и взаимодействие на силите се консолидира устойчивият характер. Базата, върху която можем да стъпим, за да подобрим нашата устойчивост, следователно е физическото здраве. Човекът с добро физическо здраве е стъпил здраво на земята. Нещата обаче не спират дотук, защото идеалът в живота не се ограничава в постигането на добро здраве, т. е. на физическа сила.

Богатата чувствена натура говори за гъвкавост и отзивчивост; тя е в състояние да проведе през себе си постъпилите през сетивата влияния. За целта дихателната система и дишането трябва да функционират добре. Когато чувствителността е болезнено изострена, дишането е ускорено, плитко и неритмично. За да се овладее тази чувствителност, трябва системно да се практикуват физически, дихателни и мисловни упражнения в един правилен денонощен ритъм на редуване. Ако владеем дишането си, можем да упражняваме контрол върху чувствата си и да постигнем спонтанност и асоциативност на мисълта. Наблягаме на това, защото здравата и спокойна мисъл зависи от способността ни да дишаме плавно и ритмично. Ако дихателните упражнения се правят сред природата, особено рано сутрин и при съблюдаване на правилен денонощен режим на работа и почивка, те могат значително да подобрят здравето и да възродят сетивата на онзи, който постоянства в овладяването на това изкуство.

Никога не трябва да забравяме, че сетивата са екрани на съзнанието. Тяхната служба е да отразяват явленията, които протичат в окръжаващия ни свят. Но те са също и врати, през които в съзнанието ни могат да нав-

лезат всякакви влияния. За идейния човек те са служители на разума. В такъв случай те трябва да се подчиняват на неговите разпоредби.

В Писанието се казва, че окото се съблазнява. Окоето може да се съблазни само ако господарят му, разумът, отсъства. Никога не трябва да излагаме сетивата си на груби влияния, на силни и внезапни въздействия, за които разумът ни не се е произнесъл положително. Ако съзнанието ни е будно, разумът присъства и филтрира влиянията, които постъпват в него.

Често по улиците и площадите, в публични места се натъкваме на неестетични гледки, на неморални сцени. За да не станем проводници на грубите влияния и пошлостта, трябва да бъдем будни и да не допускаме зрението, слуха и останалите чувствителни мембрани на организма ни да поемат целия този „прахоляк“, който замъглява съзнанието. Добрият музикант пази ревниво своя инструмент, защото в него Бог е вложил съдбата му.

ИНДИВИДУАЛНИ И ГРУПОВИ ВНУШЕНИЯ И МАНИПУЛАЦИИ

Психологията на групите е добре известна на психолозите и социолозите днес и се оказва обширно и интересно поле за изследване с голямо значение за обществото. Спекулативният ум, разбира се, извлече всичко полезно от постиженията на науката в тази област, за да си послужи с тях за корисни цели, заради егоцентрични амбиции и интереси.

Трудно е да се обхванат и обяснат явленията и процесите, които протичат днес в обществото, ако не се познава психологията на съвременния фарисей, на модерния шаман. Които са чели романа „Ученик“ на Пол Бурже, навярно вече са си изградили отношение и позиция спрямо спекулативния интелект. Бегло ще отбележим, че характерното за него е забележителната му интелигентност. Съчетана с техноаристократично чувство за превъзходство и една силна индивидуалност, в която любовта към ближния се проявява като недоразвито дете, тя мълчи. По-силно от нея говори любовта към себе си. Следователно това са хора, които не са в състояние да проявят любовта в нейната пълнота и в поведението им водеща роля има интелектът. Те се утвърждават в живота предимно чрез постиженията на своя остър ум. Този интелект прави дисекции, рови се в древните папируси и архиви, навира любопитния си нос във всичко загадъчно и жадува да разгадае някоя от мистериите на природата. За да удовлетвори това си любопитство, за да запълни празнотите на своята личност, той е готов да

пожертва всичко: етика, морал, човешки и християнски ценности. В началото на двадесетия век появата на този тип хора, се свързвало с борбата за живот, борба, в която целта оправдава средствата. В романа „Ученик“ Пол Бурже анализира характера на този тип хора. Ученикът на един известен философ прави своите философски и психологически наблюдения и ежедневно води дневник за ефекта, който оказват върху чистите и искрени чувства на една девойка различните похвати, с които той цели да събуди у нея любов към личността си. Според този млад фарисей, който се приготвя да направи кариера като философ, любовта може да се генерира, да се вложи в сърцето на една чувствителна и отзивчива жена и след това тази любов да се владее и използва за практически цели. Какво значение може да има драмата, която ще преживее тази девойка, ако науката, с която единствено се идентифицира прогресът, открие нови възможности за манипулация на чувствителната човешка природа. По този въпрос обаче поетите са на друго мнение. Човечеството щеше да отиде много по-напред в развитието си, ако именитите учени бяха и вдъхновени поети.

Поради обстоятелството, че живеят в групи, хората имат и групови интереси. Груповите интереси спокойно можем да отнесем към сектанските интереси. Така наречените секти, духовни убежища, са техен продукт. В тях се приютяват осиротели души, оставени на произвола на съдбата. Човек, който има съзнанието, че Единният Бог е неговият баща, а Великата природа е неговата Майка, е излязъл от груповия интерес и живее с интересите на цялото.

За да стъкми огън, човек трябва да има огнище, да се събере с подобните си. Защото остане ли сам, той е

много слаб и беззащитен, за да живее в тежките условия на земната действителност; на Небето или на земята едно дърво огън не прави. Когато са мотивирани от груповия интерес, хората се влияят от общото настроение, от духа, който владее в тази група. Ако духът е светъл, влиянията са благоприятни. Когато личните чувства и интереси доминират в групата, тогава влиянията и произтичащото от тях предразположение към всякакъв род внушения, се оказват пагубни. Това състояние на нещата, което често наблюдаваме днес, става приемливо за много лековерни хора, когато се сведе до необходим компромис. Макиавели (1469 – 1527) в момент на емоционално откровение ни съветва : „Достоинства, дарби, добродетели – празна работа. Числите се към някоя секта.“ В това си откровение, като не вижда друг път към успеха, известният флорентинец ни съветва: направете компромис със съвестта си и ще успеете. Какъв е този успех, какво може да ни донесе и на каква цена – това са парещите въпроси, на които трябва да намерим отговора.

Учителя казва: *„Сега ние се плашим от греха. Действително грехът е лошо нещо. Плашим се от греха или от дявола. Той е един съдружник, пази се, пази се да не станеш ортак на дявола. Българинът е практичен и казва: „Стани другар с дявола, докато минеш моста.“ Там е именно нещастieto на българина, че той искал да надхитри дявола, но последният го блъснал от моста и досега оттам българите не могат да излезнат. Като станеш съдружник с дявола, той все ще те бутне отнякъде. И като те бутне, твоето падане – това е вече погрешката ти. Дяволът ще те извади от общите релси на живота.“*

„Някои от вас по три пъти ги бият всяка вечер.

Има много духове, на които това им е работата – да измъчват хората. Защото има един физически затвор, а пък има един друг, астрален затвор. Доста души от вас сте затворени в затвора. И слушам, викате: „Оле-ле!“ – Налагат ви. Някой път трябва да кажа: „По малко бийте!“

ЖИВИ И МЪРТВИ ФОРМИ НА ВЛИЯНИЕ

„Светът не търпи старото. Една форма, която е употребена веднъж, тя трябва да се смени... Ти ще растеш и ще учиш, ще разбираш законите на твоята мисъл.“

Учителя

Опасността за всеки човек, особено за ученика на Духовната школа, е да се поддаде на внушенията, съзнанието му да бъде обсебено и самият той да бъде манипулиран. Едно издигнато и будно съзнание не се поддава на влияния и внушения. Вкусът към красивото, фините и деликатни чувства и извисената, изчистена от негативизъм и груби форми на изразяване мисъл, са ефикасни филтри срещу всякакви нездрави влияния и внушения. Човек трябва да култивира и поддържа в себе си тези качества, защото те са щит и бариера за грубостта.

Ако духът се оттегли от едно тяло, животът също го напуска и оставя след себе си една красива форма, върху която стоят следите от дейността му. Понякога формата външно е много красива, но освен внушението за един отминал живот, за една стара човешка култура, погребана под развалините ѝ, нищо повече не може да ни даде. Природата е извлякла всичко добро и полезно от нея, освободила е силите ѝ, за да ги вложи в новите си шедьоври.

Светът на формите налага своята близост и своите закони, като ни обвързва с редица формалности и услов-

ности. За да работи и твори в този свят, духът създава нови форми, които с времето се рушат и изчезват. Когато свърши работата си, той се оттегля от тях и насочва творческата си енергия към други творения. Когато е отишъл далече напред, ние можем да видим празните черупки, които са останали като свидетелства за дейността му.

Учителя казва: *„Има един свят, дето хората се разхождат като сенки, никой не говори. Това е свят само на отражения.“* Не трябва да задържаме дълго време съзнанието си във формите на нереалния свят, от които духът се е оттеглил. За да се предпазим от вредни влияния, съзнателно трябва да пазим сетивата си от действието на неасоциирани с Духа форми и образи.

Какво ни дава и какво взема от нас общуването с лишените от съдържание и живот форми. На първо място ние се сблъскваме с внушението, че онова, което идва от тези форми, носи живот, за да констатираме покъсно, че в тях няма дори и сянка от онова, което е действителният живот. От формата можем да извлечем информация за това, какви са били условията за живот някога, каква е била дейността и културата на определени същества, но сила няма да получим. Ако насочваме нашето внимание към стари форми на живота, няма да получим действителен ответ, нито ще имаме реализация на енергиите на ума и сърцето си, а ще ги разпилеем. Защото, ако се озовем там, където природата някога е била дейна, а сега е минала във фаза на относителен покой, няма да бъдем проводници на живот, а ще влезем в противоречие с универсалните закони на битието и ще станем причина за безсмислено разпиляване на природните сили.

Изпразнените от живот форми паразитират върху съзнанието, обсебват го и разпиляват силите му, без самите те да се ползват от тях.

Така и отмиращите духовни култури практикуват особен род паразитизъм. Старите култури са предразположени да черпят сили от отслабналото тяло на отмиращите култури.

СИЛНИ И СЛАБИ СТРАНИ НА МАНИПУЛАЦИЯТА

Манипулацията на личността е един целенасочен и дирижиран процес, при който с използваните средства се цели истината да се подмени с лъжа, за да се подведе даден индивид или група от хора. При нея се използват класическите средства за измама. За да се постигне посилен и масов ефект, изпълнителите на манипулации прилагат и всички модерни средства, включително постиженията на съвременната наука и техника. В двадесетия век това средство бе прилагано масово, а в началото на двадесет и първия век, очевидно изненадани от големите му възможности, технократите не се притесняват да го препоръчват и използват съвсем открито.

Обяснимо е защо днес много хора с практически интереси в живота се интересуват и от древните окултни науки, като се надяват да добият повече сила и да упражняват власт в обществото. Етиката и моралът на духовните водачи на човечеството осъжда упражняването на насилие чрез обсебване на съзнанието, подчиняването на индивидуалността на чужда воля, подвеждането и манипулирането ѝ с цел да се облагодетелства определено лице или група от хора. Всички религии осъждат тези действия ги считат за едни от най-тежките грехове.

Школата, която създава кадри за упражняване на внушения и манипулации, е известна още от времето на Адама и следователно е стара школа с богат опит. Да допуснем, че първите два етапа – на влиянието и внушението, вече са извършили своята работа. Резултатът на

тази предварителна работа върху сетивата и съзнанието най-общо е един – пасивност, която, както при анестезията, позволява всякакво третиране, без прояви на особена чувствителност и съпротива, т. е. без волеви защитни реакции. Образно казано, постига се изпразване от съдържанието на един съд, за да се налее в него ново съдържание, онова, което манипулаторът е избрал. Претеглено с везните на Природата, та дори и с тези на Темида, това деяние трябва да се осъди като акт на морално, ментално и физическо ограбване на личността. Природата осъжда както жертвите на този грабеж, които не са се вслушали в гласа ѝ, а са проявили слабост, така и самите манипулатори, които са злоупотребили с нейните закони.

В нашата епоха изграждането на правилно отношение към този проблем, откритото запознаване на обществеността с него е от изключително важно значение. Превръщането му в мистерия, в табу и сила, с която могат да боравят само определени превилигирвани социални групи, поражда опасно състояние на неуравновесеност в обществото. Тези знания не трябва повече да бъдат тайна, понеже в ръцете на спекулативните личности представляват опасен инструмент и средство за извличане на изгода.

Когато лечителят Димитър Димков, вече в твърде напреднала възраст, заболя и имаше опасност да си замине от този свят, неговите приятели и почитатели организираха ежедневни групови молитви в определен час, за да се помогне на изцелението му. Спомням си колко се зарадвахме, когато здравето му се подобри, защото го обичахме и ценяхме. Той съветваше: „Внушавай си, че си здрав и ще оздравееш. Днес съм по-добре, чувствам се

по-добре, здрав съм!“ Това са положителни внушения, които са в състояние да изправят на крака болния.

Колективната мисъл следователно е много ефикасно и силно средство за поддържането на здравословен психологически климат. Насищането на медийното пространство днес с всякакъв род емисии, възпроизвеждането на ужасни драми и жестоки деяния чрез средствата на киното и телевизията деформира и руши ежедневно съзнанието на хората. От това особено много страда младото поколение, което няма защитни средства и приема с по-голямо доверие всякакъв вид влияния.

Милиони телевизионни зрители тръпнат едновременно пред екраните с лице към един и същ ужасен и престъпен акт. Съзнанието на цели нации е разтърсено, колективното съзнание е подложено на грубите разрушителни вибрации, с които е изпълнено пространството. Ако след неколkokратно повторение на подобен добре режисиран колективен сеанс, говорителят съобщи, че в една далечна страна е избухнала гражданска война, притъпеното и изгубило своята чувствителност съзнание на много хора ще остане безразлично към това събитие. Ако някой ви каже след това, че е надвиснала опасност от международен конфликт и че много страни могат да бъдат въввлечени в него, най-вероятно ще махнете пренебрежително с ръка и ще отминете. Отворена е била вратата, за да влезе безпрепятствено в съзнанието ви лъжата, че драмата, която се разиграва у съседите ви, не ви засяга. Забелязахте ли кой отвори тази врата и как неусетно у вас дойде неканеният гост, за да изгони истината? Вие няма да видите манипулатора, нито ще повярвате, че той съществува, защото той е направил всичко, за да приспи съзнанието ви.

Как човек се доверява на някого до такава степен, че дори, когато той каже явна лъжа, да му повярва? Как измамникът успява да си надене маската на почтения, на честния човек и да накара сляпо да му се доверят. Отговорът е един: чрез лицемерие. „Лицемерието е почит, която порокут оказва на добродетелта“ е казал философът.

Надяването на маската става чрез демонстриране на уважение, чрез персонализиране на носителя на добродетели и благородство, когато с всички средства лъжецът се стреми да наподобява добрия човек. Спомнете си онази сцена, в която известният комик Стен Лаурел поставя небрежно ръка върху една лъскава лимузина, за да внуши на младите дами, че може да им предложи една приятна разходка, като ги покани в „собствената“ си кола. В този момент действителният собственик подкарва колата, а Стен, загубил опората и обаянието на преуспяващия мъж, става смешен в лицето на възмутените дами.

Забележете какъв е ефектът, когато някой се опира върху рамото на известна личност. Известността на именитата личност започва да преминава върху извършителя на този класически жест като свидетелство за взаимност и близост. След това всички шепнат: „Той е много вътре в нещата, той е изключителен.“ Ако се случи пък да падне в праха, всички единодушно му обръщат гръб.

Казахме вече, че целта, която се преследва с манипулацията, е да се деформира истината, да бъде тя компрометирана и, когато съмнението на публиката в нея е достатъчно силно, незабелязано да се подмени с лъжата. За да се прикрие истинският лик на лъжата, се търси привлекателна форма, в която да се поднесе и предложи за консумация, без да предизвика и сянка от съмнение.

Както манипулаторът се прикрива зад благопристойна маска, така и измамата се поднася във възможно най-приятната за сетивата и чувствата форма. Ценностната система, системата от морално-етични норми и принципи на обществото могат по този начин да бъдат деформирани и подменени. Например идеята, че с честен труд и постоянство човек може да подобри материалните условия на живота си, може да бъде изместена от друга идея – да забогатее бързо чрез лотарията, като опита късмета си в игралните домове или като получи заем от кредитната банка.

Естествените норми и правила на поведение претърпяват деформация, когато се засили формалната им страна или едностранчиво се преувеличи значението им. Някой пък ви убеждава, че искреният и пряк човек е благословен от Бога. Тази максима може наистина да се превърне в благословение не само за личността, но и за обществото, когато хората престанат да толерират лъжата в личния си живот.

Искате да бъдете откровен, да говорите винаги истината и онова, което мислите. Но една свещена мисъл занимава ума ви, много хубаво чувство е изпълнило сърцето ви и вие се вълнувате, а не виждате с кого бихте споделили свещения трепет, който ви е обзел. В крайна сметка отивате до крайност и се доверявате на първия срещнат човек, който не само, че не може да влезе в положението ви, но ви счита за човек наивен и непрактичен. Тогава целият ви интусаизъм угасва, а настроението ви бързо се помрачава. За всичко, което засяга човешката душа, в Божественият свят не се допускат компромиси. Когато знаем, че нещо е свято, както е свят и самият живот, трябва да го пазим като светиня. Учителя казва:

„Разумната природа е поставила свещените неща по високите, непристъпни скали, за да се радват на тяхната красота само готовите души, които ще ги оценят. Ученикът не трябва да изнася свещените неща пред света.“

„Не разправяй опитностите си когото и да е, докато не изработиш нещо в себе си, на което да се осланяш.“

Свещеният трепет, който изпитваме в мигове на просветление свидетелства за връзката ни с Божественото. Това са тихият глас на истината, докоснал нашите сетива, светлият лъч на мъдростта в мисълта ни и приятната топлина на любовта в съзнанието ни. Ако не пазим свята връзката си с Бога, ако чужд елемент влезе между нас и идеала ни, връзката с Божествения свят отслабва и съзнанието се помрачава. Добрият, духовно просветеният човек не позволява това да се случи. Той притежава достатъчно знания и сили, за да бъде независим от изкушенията, които му предлагат широкият път на славата и лекият успех. Като устоява своята ценностна система, ученикът на Божествената школа пази чистотата на всичко онова, което Бог е вложил в него. Благородството на характера му го задължава да засилва и доразвива добрите страни на характера си и в дни на изпитания да разчита на тях. Той няма да остави ключа на свещения храм или на онази тайна стайчка, в която обитава душата му, в ръцете на неверника и крадеца. Добрият човек, носителят на любовта е силен. Неговата сила е във верността му към всичко свято, във връзката му с извора на живота.

Онзи, който си позволява да упражнява влияние и да извлича лична изгода със средствата на манипула-

цията, е човек със слаб дух. За такива народът казва: „Слаб му е ангелът.“ Вълните на неговата мисъл не отиват далече, а отразени от универсалната любов се връщат отново в него, с многократно по-голяма сила, за да понесе върху съвестта си това деяние и да заплати щетите, които е причинил чрез него. Перспективата на разпространителя на заразната болест никога не е по-добра от тази на жертвите му, особено когато предумишлено е пренесъл и подпомогнал развитието на болестта. Онзи, който има морал, има и характер и воля да се прибори с болестотворните агенти, които са се настанили върху тялото му.

Лицето изразява най-ясно отпечатъка на чуждите влияния. Когато нашето естество ги понася лошо, те стоят върху него като козметична маска, която спъва живостта и изразителните пластични движения на лицевата мускулатура. Мътният и тъмен блясък в очите, погледът, в който няма живот, сякаш скован от парализа, говорят за претърпяно силно влияние, за това, че чужда воля е обсебила личната воля на човека.

ВЛИЯНИЕ НА ДУХОВЕТЕ

Ако наблюдаваме системно лицето си в огледало, ще можем да проследим доколко излъчването ни е добро, дали идва от дълбочината на душата ни или от чужда и непозната личност. Ако чувстваме стягане в слънчевия си възел (под лъжичката) и ясно виждаме пред себе си движение на черни като сажди петна, това е предупреждение, че сме се отклонили от пътя на светлите сили. В този случай интуицията е добро средство, което може да ни помогне да схванем причината за промяната, която е настъпила в нас, и своевременно да се коригираме. Това е един елементарен метод за работа на ученика, който, след като се е ангажирал да следва пътя на духовното просвещение, трябва да постоянства и да внимава да не се отклонява от него.

Онези, които през целия си живот са желали да упражняват власт и влияние, като се отзоват в света на сенките, страдат поради невъзможността и там да господстват. В невидимия свят няма човешки съдилища и затвори с дебели зидове, следователно там липсват елементарните условия за задоволяването на тази им слабост. Често техните слуги, въпреки своята преданост, не са в състояние да ги придружат до отвъдния свят, а продължат живота си на земята. Тогава условията за едните и за другите значително се променят. Обикновено господарят продължава да изисква подчинение от своя слуга, а той, ако все още не е осъзнал вътрешната си свобода, продължава да търпи влиянието му. Така той загубва една възможност да започне нов живот като свободен

човек. Властолюбецът пък, каквито и да са претенциите му за величие и господство, няма да може да ги задоволи. Отвъдният свят ще го чисти и подготвя, за да може един ден отново да слезе на земята, да се учи на милосърдие, смирение и служене.

Човешката власт по своето естество е външна, т. е. натрапена. Онова, което не достига на властолюбеца, е любовта към ближния, защото е обикнал премного себе си. Онзи, който проявява безкористно любовта, вижда в ближния си дете на Бога и цени свободата му. Той е добрият дух, общуването с когото носи благодат и радост. Обясненията и напътствията на Учителя по тези въпроси ни убеждават, че знанията относно духовете и разумния свят осмислят в голяма степен живота на ученика, подготвят освобождаването му от ограничителните условия в материалния свят и неговото възлизане към Бога:

„Когато страдате и когато се радвате, трябва да знаете, че това са състояния на тия души, които ви атакуват отгоре и отдолу. Тия души могат да бъдат далечни и близки на вас, но често идват и ви навязват различни състояния. Вие, като окултни ученици, трябва да различавате тия състояния – кои са ваши и кои чужди. Често някой човек запитва друг: „Защо ме гледаш така? Какво искаш да кажеш?“ Казвам: Тия духове се гледат, а не хора. Защо един човек ще гледа друг? Духовете говорят помежду си, те се борят. Между тях има вечна борба и ако при тази борба ние не знаем своето място, ще бъдем смачкани като между две колелета.

И тъй, като окултни ученици, вие трябва да знаете тия закони и да се предпазвате. Много от младите и възрастните сестри и братя изпадат в тежки състояния и не могат да си помогнат. Те мислят, че тия със-

тояния са техни и затова се измъчват, не искат да живеят, искат да се самоубият и т. н. Днес дойде при мене едно външно лице, изпаднало в голямо изкушение, не знае какво да прави. Питам го: Де остана твоето геройство? Трябва да знаете, че истинският човек различава състоянията си и поставя всяко от тях на своето място. Ако ти имаш един разумен приятел, като ангел и те насърчи или огорчи нещо, ще знаеш, че той цели нещо много добро за тебе, иска да те повдигне. Ти не трябва да имаш никакво съмнение в него, а само да потърсиш причините в себе си, защо приятелят ти постъпва така, на какво иска да ти обърне внимание. Ако пък един твой глупав приятел те наскърби нещо, пак ще търсиш причините за това, докато най-после разбереш, че той няма никаква определена цел в своите постъпки. Това е един глупец, който не знае какво прави. Това ще те освободи от едно вътрешно заблуждение. Вие трябва да знаете истината! Казвам: Никога не поставяйте глупавия човек на мястото на ангела и ангела – на мястото на глупавия. Не се лъжете, поставете в себе си всеки на своето място. И тогава, имате ли приятел, ще го познаете разумен човек ли е или глупав. Щом го познаете, няма да се разочаровате в него и да казвате: „Не мислех, че той ще постъпи така.“

„И сега, като ученици на окултната школа, вие ще бъдете подложени на изпити... Те са съществували за всички ученици на миналите векове, затова и за вас няма да се направят изключения.“

„Дойде ли разочарованието, ученикът трябва да го погледне право в очите и да каже: „Аз се разочаровам в себе си, в човешкото, но в Бога, в Божественото никога няма да се разочаровам.“

„Трябва да се научите при всички положения в живота си да извиквате контрастните състояния. Щом видите един недъг в себе си, не се затваряйте, но разгледайте ваша ли е тази проява или чужда. По този начин невидимият свят ви изпитва. Човек винаги се движи в контрастите. От лявата страна на човека седи една паднала душа, пълна с омраза и мъст към някой човек на земята, и му нашепва: „Ти готов ли си да ми послужиш в нещо? Аз мразя еди-кой си човек, искам да го убия, но не мога, затова стори ти това заради мене.“ Ако той се съгласи, тази душа ще създаде условия да се срещнат тия двама души, да завържат известни неприязнени отношения и този човек е готов вече да извърши престъплението.

От дясната страна на човека седи една светла душа, която го пита: „Ти искаш ли да ми помогнеш в нещо? На земята има един човек, който някога ми помогна в живота, и сега искам да му се отплатя, да му услужа чрез тебе.“

Така и на вас говорят такива две души: едната говори за отмъщение, другата – за любов. И едната, и другата обаче не сте вие. Питам ви: Кого от двамата ще послушате? Колко на сто от тия случаи вие слушате добрия глас и колко на сто – лошия глас?

Материалният живот огрубява човека, а целта на окултната школа е да осмисли този живот във всичките му положения. Ученикът трябва да знае законите, чрез които да намали шума, който се вдига наоколо му. Човек може да познае доколко е концентрирана неговата мисъл по следното: когато върви из шумните улици, да следва спокойно мисълта си, без да чува шума наоколо си. Колкото по-малко го смущава външният шум, толкова по-концентрирана мисъл има човек.

Между двете възможности – да загубее и да затъне в противоречията на материалния свят, където владеят студ и мрак, или да излезе от гъстата материя и да влезе във виделината на духовния мир – разумният човек естествено ще предпочете втората възможност. Като се вслушва внимателно в гласовете, които му нашепват похвали и ласкателства, той ще остане въздържан и бдителен за влиянията им, които идват отляво. Те ще се опитат да заглушат тихия глас на истината, която светлите души му нашепват, за да го насърчат и събудят в него стремеж към знание и воля за придобиване на онези добродетели, които са необходими за свободата на душата му.

С умението си да разпознае гласа на истината, който носи любов, мир, светлина и радост, и да остане глух за арогантния глас на лъжата ученикът отстранява препятствията, които тъмните сили поставят на пътя му.

ПРОБЛЕМИ И ОПАСНОСТИ В ДУХОВНИЯ ПЪТ

„Съзнанието на Ученика трябва да е будно всякога! Защото в битието има доста изостанали души, които устройват всевъзможни уловки, за да го приамаят и отклонят, ако е възможно.“

Учителя

Когато влезе в духовния път, на първо време ученикът се нуждае от ръководство и покровителство. Това е абсолютно необходимо, защото той стъпва върху един терен, който в много отношения е непознат за него и крие както изненади и съблазни, така и редица опасности. В този път той трябва ежедневно да посреща и преодолява трудности, да предвижда и избягва опасностите, които не винаги са очевидни. Оттук идва и необходимостта от въведение в духовните науки и яснота относно първите стъпки в тях. Още в началните си лекции, а впоследствие и по различни поводи, Учителят Беинса Дуно предупреждава учениците си за трудностите и опасностите, които те могат да срещнат в духовния път и отдалече ги подготвя за тях.

За да избегнем неяснотите поради различия в схващането на основните понятия, необходимо е да поясним смисъла на по-съществените от тях. Относно понятието „проблем“ е добре известно, че всяка трудна за решаване задача или сложна ситуация, на която можем да попаднем, ни поставят в положението да решаваме проблем. Проблемите, повече или по-малко трудни за реша-

ване, винаги ни съпътстват в нашето ежедневие. Тях ученикът на духовната школа приема с радост и като нещо естествено, неотделимо от реалностите на живота. Когато имаме проблеми – казва Учителя – преодолявайки ги ние учим и еволюираме, което е и целта на духовната школа. И напротив, ако животът ни протича спокойно и безпроблемно, реколтата в есента на живота ни ще бъде слаба, т. е. ние ще пропилеем живота си – нищо ново няма да научим.

Във всеки нормален и разумен живот тежестта на проблемите никога не надвишава физическия, интелектуалния и духовния потенциал на личността. В живота на ученика трудностите са добре дозирани, с цел да се консолидира съзнанието му, да бъде подпомогнат и насърчен в пътя, който съзнателно и по свободна воля е избрал да следва. Проблемите възникват съвсем естествено в процеса на неговото развитие. Опасностите, напротив, представляват сили, които са в състояние да спънат развитието му. Те стимулират слабостите, от които ученикът все още не се е освободил, и под най-благовидни предлози, дирижирани от тъмните сили, правят всичко възможно да го обезсърчат и отклонят от пътя, който Бог му е предначертал. В духовния живот опасни са онези явления, които застрашават плода, т. е. смисъла на човешкия живот.

В един разумен живот, предвид на очакваните от него добри резултати, естествено е проблемите да бъдат считани за нормални и неизбежни, та дори и желани явления. От друга страна, в ръководения от интелигентни същества живот, опасностите трябва да бъдат своевременно предвидени и определени като нежелателни

явления, за да бъдат неутрализирани или избегнати. Системното избягване на проблемите и трудностите и страхът от тях обаче може да стане причина за възникване на комплекси за малоценност. Бягството от реалностите на живота в този случай се превръща в опасност, която застрашава психическото здраве и възпрепятства ученика да следва своя духовен път.

Основният метод при възпитанието е поставянето на проблеми и разумният подход при решаването им. Един разумен човек ще използва всеки проблем, за да изпита силата на характера си, да приложи и упражни знанието, което е получил, и по този начин да обогати и задълбочи познанията си. Ето какво казва Учителя по този въпрос:

„Животът на човека не е нищо друго освен изпитни – те са пробният камък, с който се изпитва характерът на човека. Най-ценното нещо в душата на човека е неговият характер, който трябва да мине през огъня – изпитните. И само когато мине през този огън и устои на всички изпитни, само тогава може да кажем, че човек има характер ценен, устойчив, вечен – има вечен дом, в който може да живее; характерът, това е човешкият дом.“

Като ни разкрива дълбокия смисъл на сънищата на Йосиф (Битие, глава 3:5 – 11, 39:1 – 23) Учителя казва:

„Ние виждаме, че в душата на този млад човек царува Господ – всяко нещо, което иска да извърши, той по-рано претегля с тази мярка, дали е право, дали е угодно на Господа или не. Той знаеше неприятностите, които можеше да произтекат от неговия отказ да изпълни волята на една такава жена, но пак предпочете да страда, отколкото да съгреши. Подир тази изпитня, наис-

тина той намери затвора. Но Господ и тук му помага. Ако прегледате цялата повест в тази глава, ще видите, че Бог не го оставя, а го извежда из затвора чрез тъкуване на други два съня на египетския цар. Когато минаваме през изпитни, ние не знаем прицелната точка, към която Бог се стреми.“

Прилагането на Божието слово е немислимо без решаване на ежедневните проблеми в живота. Всички знания, които не са изпитани на практика, се натрупват в подсъзнанието, т. е. остават неосъзнати и безполезни. Бидейки формални и стерилни в бездействието си, те са чужди на човешката природа. В това състояние те са само един тежък товар, който обременява ума. Поставят ли се в действие в процеса на приложението им, те променят своята природа и от книжни, механично усвоени знания, те се трансформират в органически знания. Органическите знания са присъщи на разумния свят и в съгласие със законите на свободата, които го управляват, тези знания намират приложение във всеки момент на нашия живот. Разумното приложение на знанията мобилизира интелекта, сърцето и волята, стимулира ги да работят в единство и хармония. Затова именно Учителя казва: „*Мойте ученици са в живота.*“ Поради значението, което отдава на практическата проверка на духовните знания и умения, Новото Учение, чиято същност е приложението на християнството в съвременния живот, се различава основно от онези духовни школи, които отдалечават своите адепти от външния свят, считайки го за порочен.

Ученикът трябва да бъде силен във физическия план на живота, за което са необходими много качества. По този път на духовна реализация – ученичеството, човешката воля трябва да приеме и да изпълнява с любов

Божията воля. Тогава идеята, вложена в добре известният стих: „Да бъде Волята Твоя както на Небето, така и на земята“, ще стане действителност, а животът на човечеството ще се преобрази.

Реалните проблеми и трудности, които често ни измъчват като приемат вида на непреодолими препятствия, в действителност са опорни точки или стъпала. Те улесняват възходящото движение и ни помагат да стигнем до по-високи върхове на реализация в духовния растеж.

При един интересен разговор през 1927 г. Учителя произнася по особен начин фразата: *„Който победи, той ще се облече в бели дрехи.“* Учениците му сами трябвало да схванат дълбокия замисъл на тази велика истина, да стигнат до нея по вътрешен път. Според нас Учителя е изкал правилно да се схване основната цел на духовните науки, която се заключава в това, че само този, който победи слабостите си и реши правилно проблемите на живота си, който приложи Божието слово на практика, вътрешно ще се преобрази и ще се облече в светлина. Ученикът на Новото учение е разумен и винаги концентриран върху върховната цел на своя живот. По този начин той е в състояние да даде по-добър смисъл на своя живот и да има вдъхновение в пътя на духовното си развитие.

Учителя насочва учениците си да започнат учението си с решаване на малки и прости проблеми, да се запознаят най-напред със законите на физическия свят и оттам да вървят нагоре към решаване на по-сложни и трудни задачи. Той казва:

„Ние трябва да бъдем внимателни към малките причини, които именно докарват нещастията. Ако Йосиф не беше казал съня си на братята си, това нещастие не би

го сполетяло. Задава се въпросът: не би ли дошло то при други случаи? Има изпитни, които не може да се избегнат. Няма да ви разправям за тия вътрешни закони, а ще кажа, че има неща, абсолютно определени от Бога. Ако речем да избегнем от малките, ще дойдат големите. За да можем да неутрализираме страданията, трябва да вземем урок от поведението на Йосифа. Ни най-малко не бива да се самозаблуждаваме, че ако днес сме добре, утрешният ден няма да измени нашия живот и да ни донесе нещастия, които никак не сме очаквали. Съдбата или Провидението е определило през какви изпитни да мине човешкият живот. Тия изпитни са необходими. Защо са необходими? Ще ви дам само едно сравнение. За да минете една дълбока река, вам е необходима лодка; за да прехвърлите океана, вам е необходим параход; тъй и за да се преведете от един свят в друг, ви е необходим този параход, който се нарича вяра. И тия изпитни и нещастия са също необходими – те са горивото, това е вашият пътен билет. Всеки, който иска да измени пътя на необходимия закон, е глупав човек. Всеки, който казва: „Защо Господ ми даде тия страдания?“, който роптае, е глупав човек в пълния смисъл на думата. Всеки обаче, който каже: „Искам да науча техния смисъл“ и е благодарен на тях, той е умен човек. Забележете: Когато нещастията сполетяха Йосифа, той не възропта, а ги посрещна с радост в душата си и благодари Богу, че като се издигна в двора на господаря си до положението да има всичко, не се възгордя. Като му даде господарят много по-големи блага, той не се съблазни от ония, които му предлагаше жената, понеже той си каза: „Аз имам да изпълня един закон – не трябва да греша.“ Значи удоволствието в този смисъл е грях.“

Така Йосиф е успял да преодолее опасностите и да се справи с нещастията, които се появявали в живота му. Той имал един висок идеал – да изпълнява волята Божия, и голямо търпение.

Пътят на еволюцията изисква време, с което природата разполага в изобилие. Но повече от всичко, при движението към новите, по-високи сфери на битието е необходима вярата, че Божията воля ще превърне всичко в добро.

ЗДРАВЕ И СИЛА НА ХАРАКТЕРА

Известно е, че личностите със слаб характер са склонни да избягват трудностите, с които се сблъскват в своето ежедневие. Те винаги намират добра причина, за да не правят усилия, а в крайни случаи – и въобще да не работят. Според Учителя те не трябва да търсят оправдание за леността си, а незабавно да приемат работата като съществена част на ежедневието. Отлагането на каквато и да е работа за по-късно има за резултат отслабване на психическите сили. Учителя казва:

„Силните натури в света се показват, когато има най-много грехове, когато условията са неблагоприятни. Ако ти най-силната буря не може да издържиш, то и най-силната топлина не ще може да издържиш. Тия две неща са равностилни.

За да устояваме на трудностите, необходимо е да развием редица качества. На първо място трябва да се избавим от нашите физически слабости и недъзи. По повод на това Учителя казва:

„Би трябвало всички ние да бъдем здрави. Тези болести не ни препоръчват много. Пред Бога скрито-покрито няма, лицепрятие няма. И тъй никакво съмнение, никакво подозрение и никакво докачение. Сполучите ли в това, ще дойде онази светлина, която очаквате. Човек, който не е спокоен, който се дразни и е недоволен от себе си, не е силен. Силният човек не се дразни, слабият се дразни. Опитът показва дали трябва да се съмнявам или не. Докачението е един опасен недъг. Дълго време ще трябва

да се борите с него. Стременията на човека са безконечни; човешкият дух може да го задоволи само вечността. Тук, на земята, човек не може да се задоволи.

Колебанието, съмнението, слабата реализация в интелектуалния, сантименталния и материалния план на живота, пораждат психологически комплекси за малоценност, които впоследствие сами се подхранват и засилват. Слабохарактерният човек е предразположен да развие комплекс за малоценност. Той се проявява като капризен, често е депресивен и нелогичен в своето поведение. Пътищата, по които се стига до такава психологическа неуравновесеност, са много, както са много и слабостите, наследени от нашето минало. В духовната школа трябва постепенно да се освободим от тези слабости. Учителя казва:

„Верно е, че човек наследява добри и лоши черти от своите деди и прадеди, но той носи и свои собствени добри и лоши черти от своето минало. Обаче с усилената деятелност на своя дух, той ще може да развие добрите черти и да се освободи от лошите. Това, което човек проявява в живота си, без да го е опитал, той го е наследил; това, което е опитал в своя живот, то е негово вече и за него той има опитност. Мъдрият човек е опитал и проверил всичко това, което той знае. Например той знае какво е положението на неговия ум, на неговото сърце и на неговата воля. Когато човек се поддава на своите наследени черти, той се води от настроения, от моментни разположения. Такъв човек се гневи, сърди и той всякога иска нещата да стават тъй, както той ги желае.“

Всеки човек, който е предразположен към психическо заболяване, няма ясна цел в живота си. Той не е

мотивиран нито да работи, нито да се бори за реализирането на една благородна идея извън неговите лични интереси и желания. Вследствие на това той изпада в противоречия и непрекъснато се колебае в решенията си. Неуспехи и разочарования го преследват много често. Когато не може повече да упражнява волята си и да се реализира в социален аспект, този човек се озовава пред една дилема: да признае слабостите си и да направи всичко, на което е способен, за да ги отстрани или да търси причината на своите слабости вън от себе си, в несправедливостта и несъвършенството на живота. Човекът с добър и силен характер, онзи, който обича истината и я прилага в действията си, не търси оправдание за своите слабости. Вдъхновение и опора той намира в любовта, вярата и надеждата, които според Учителя ни дават сили да живеем и да преодоляваме трудностите и изпитанията. Ако загубите любовта, казва Учителя, дръжте се за вярата и тя ще ви помогне, а ако загубите вярата, то надеждата е, която ще ви подкрепи и окуражи.

Ако търсите истината и сте поели във върнатата посока, следвайки своя висок идеал, Божието Слово ще бъде светлината, която ще ви ръководи и ще ви изведе при истината. В лекцията „Не го приеха“ четем:

„Христос казва: „Глава на словото е истината.“ Значи истината е начало на нещата. Тя определя посоката, към която ние се движим. За да добие вътрешен смисъл, животът трябва да има известна насока. С други думи казано, за да се осмисли животът, всеки човек трябва да има известна идея в себе си. Тази идея не трябва да бъде близка. Днес всички хора говорят, че идеите трябва да бъдат близки и лесно достъпни. Ние знаем обратното: идеите, които движат човека напред, не трябва да

бъдат нито материални, нито близки, нито лесно постижими. Далечните, мъчно постижимите идеи са красиви. Защо? – Колкото е по-далеч идеалът на човека и колкото е по-мъчно постижим, толкова и неговите усилия и неговият стремеж ще бъдат по-големи. Този човек знае, че има да постига нещо. Каква красота има в постигането на нещо, които седят на разстояние само десет крачки от човека? Материалистите казват: „Ние искаме да постигнем близките идеали.“

Ако човек търси причината за своите трудности и неуспехи във от себе си, в несъвършенството и несправедливостта на живота, той развива и задълбочава в себе си комплекса за малоценност. Влизането в този път на слабостите е опасно за ученика на духовната школа. Неговата ориентация е резултат на подхлъзване по наклонената плоскост. Тя го поставя под силното влияние на илюзиите, той се отдалечава от истината и губи свободата си.

Състоянието на психологическа неуравновесеност се характеризира с някои симптоми. На първо място това е тенденцията да се прикрие и оправдае слабостта, която подхранва психологическия комплекс; който несъзнателно се страхува от истината, той не иска да я види и я избягва. В такъв случай човек крие истината не само от близките си, но в желанието си да я забрави, крие я и от себе си. Той я занемарява и осъжда на забвение в складовете на неосъзнатото.

Със своите неумолими, но абсолютно справедливи закони, често природата ни показва абсурдността на човешкото упорство. Децата, които приемат без предубеждения истината, спират вниманието си върху забавното в абсурдните ситуации. Когато някое дете, увлечено в

игрите си, се опитва да задържи под водата изпълнен с въздух балон, противно на неговото желание, неочаквано той изскача на повърхността. При най-малкото отклоняване на вниманието, балонът може да се изплъзне от ръцете на детето и да се озовове моментално на повърхността. Като вярва, че заедно с ръцете му и балонът ще потъне, то продължава своята игра. Затова неочакваната поява на балона го стряска, то побягва или изоставя играта си. В този пример балонът символизира истината. Ако не я потискаме, ако не я задържаме със силата на сляпото отрицание в подсъзнанието си, истината ще излезе наяве, т. е. от неосъзнатото ще извърви своя цикъл на преображение и ще изгрее в съзнанието. Човек трябва да види красотата на истината, да я приеме с любов и да я приложи в живота си. За да успее в тази вътрешна борба на пречистване и успешно да отхвърли робуването на своите слабости, човек трябва да осъзнае своето психическо състояние и сам, по свой път, да признае истината за своята житейска драма. Този процес може да се благоприятства от една атмосфера на приятелство, на любов и внимание от страна на хора, които имат положителна мисъл и морална сила. Тогава в съзнанието на човека, който се пробужда от своя терапевтичен сън, започват да се проявяват нови сили и нови възможности. Поради това Учителя казва: „Истината ще ви направи свободни!“ В неговото слово тези думи са още по-силни, защото той обича Истината като основен Божествен принцип и закон и строго осъжда лъжата. Той казва:

„Когато човек изгуби своята гордост, се отчайва. Вие ще спестите вашата гордост. И като ви бият, пак ще стоите горди. Човек трябва да бъде спокоен като

вечната скала, в която морските вълни се разбиват. Горд – това значи да не се поколебаеш, да не се подкупиш от никаква съблазън; да останеш верен на Бога в любовта си, верен към Истината. Човек, който не може да умре за Божията Любов, за Божията Мъдрост и за Божията Истина, не знам къде седи неговото величие. Който издържи смело всички изпитания, неговите по-големи братя го поздравяват и му казват: „Не бой се, ние ще превърнем тия плесници на благословения. Те са само по лицето ти, твоята душа не е засегната.“ Божествените плесници са хубави! Ако Господ някога ни прати Своето благословение, да не Го подозираме. Най-мъчното нещо в света е да изтърпим всички изпитания без докачение.“

За да се всели истината в човека, той трябва да бъде силен. Слабият духом не може да я понесе, той се страхува от нея и не желае нито да я види нито да я чуе. Когато Христос е донесъл благата Божия вест, за да я извести на всички, той е знаел, че малцина ще чуят гласа му и ще го последват и казва: „Аз затова се родих и затова дойдох на този свят, за да свидетелствувам Истината. Всеки, който е от Истината, слуша гласа ми.“ (Йоана 18:37)

Идва епохата, в която учението на Христос ще бъде разбрано и приложено в неговата пълнота. В своето учение Учителя дава методите, посредством които ние можем да подобрим вътрешната, Божествената страна на нашия живот и да дадем простор на нашия интелект, на нашето сърце и нашата воля. Той казва:

„Всяка истина може да я проверите, аз не я измислям от себе си. Приложете я, вие ще се ползвате от нея. И който да ви донесе истината като факт, от който и да е дошла, винаги има една и съща стойност.“

ЦЕЛ И ПОСОКА НА ДВИЖЕНИЕТО

„Ученикът трябва да бъде много прозорлив и внимателен. Има низши духове, които устройват „случайни засади“, и ученикът може да си напакости.“

Учителя

В лекцията „Окултната музика в живота“, изнесена през 1923 г., Учителя казва: *„Опасността за окултните ученици седи в това, че те, като развиват своята чувствителност, пропорционално на това се увеличават и страданията им в света. Едно време, казва, аз бях щастлив, а сега вместо да съм по-радостен страдам повече. Не, ти сега си по-щастлив, повече радости имаш.“*

Наистина чувствителните хора страдат повече. Всички гениални хора имат изострена чувствителност. Като струните на Еоловата арфа душата на гения откликва и на най-лекия полъх на вятъра. Красотата на природата го вдъхновява, но той може също да бъде шокиран и да изживее кризисно състояние, ако при някои обстоятелства не може да избегне влиянието на неестетичните картини в живота. Чувствителността на душата, когато разумът е буден, прави човека възприемчив към послания от по-високите сфери на духовността.

В „Свещените думи на Учителя“ (1938) можем да прочетем:

„Езерните води затрептяват от най-нежния зефир. Ученикът трябва да стане по-чувствителен, за да възприема нежните вълни, които идат отгоре.“

Всекидневната духовна практика в школата на Всемирното Бяло братство с прилагане на придобитите знания в живота заздравяват и укрепват съзнанието на ученика, което според Учителя трябва да бъде непоклонимо, да не се огъва под натиска на чужди влияния.

Що се отнася до възможностите ученикът да засили своята устойчивост в трудности и изпитания, пак от „Свещените думи на Учителя“ (1938) научаваме:

„Ученикът бива поставен на силни преживявания, за да се кали в издържливост и будност на съзнанието.

Живот без силни преживявания е живот на спящи души.“

Неовладяната чувствителност е отворена врата за опасните външни влияния, докато концентрацията на мисълта чрез интензивна умствена дейност, е в състояние да създаде необходимите условия на вътрешен мир и хармония. Много ученици са се провалили в своя път поради липса на концентрация, като разпиляват силите си извън целта и идеала на своя живот.

„Ученикът трябва да бъде буден, когато е в света. Там ще бъде прекаран през местности с цветя. Той трябва само да мине оттам, без да се спира. Спре ли се, ще се упои от ароматите им – ще заспи и там ще остане.

Ето защо неговото съзнание трябва да е винаги будно, съсредоточено към своята цел и да е във връзка с Учителя.“

„Ученикът трябва да владее мислите си и със своята мисъл да служи на Истината. Затова необходимо е за него да се съсредоточава в себе си.

Може да мисли за животворната светлина, за нейната седмоцветна красива дреха, с която е облечена, и за музикалния ѝ говор. Това е великата хармония в све-

та. Може да мисли и за животворното Божие слънце, към което всичко се стреми. Така се нагласява човешкото съзнание.“

„Да се концентрира – това е нещо естествено за ученика. Когато в съзнанието му влезнат два или няколко обекта от материалния и духовния свят и се преплетат, той се разсейва. Това той не трябва да допуска. Ученикът трябва да се концентрира само в тая посока, в която седи духовното напредване на всички души и на своята, над всички лични амбиции.“

В духовния свят ученикът може да изпита опасностите, които среща алпинистът, когато трябва да мине по тясно било, покрито със заледен сняг. Раздвояването на съзнанието му в подобни случаи може да стане причина за погрешна стъпка и падане с фатални последствия. Една неасоциирана мисъл може да причини отклоняване на вниманието ни от събитията, които протичат в момента. Като ни отвлича от реалността, тя причинява дезориентация, изтласква мобилизиращата идея за целенасоченост на нашите волеви действия от съзнанието в сферата на неосъзнатото. С това ни пречатства да се придвижваме по тесния път на заледеното било.

Учителят, когато приеме нов ученик в школата, като духовен баща взема пред Бога голямата отговорност да го ръководи в духовния път. Това е възможно само при условие, че ученикът сам и по свободна воля се посвещава на духовното поприще и търси ръководството на своя Учител. Тогава Учителят знае, че ученикът ще се посвети на Божествените науки, с вяра ще го следва и по законите на вътрешната свобода ще прилага получените знания за духовното си повдигане. Учителят избира учениците си, приема ги по вътрешен път и работи с тях в

по-високите нива на духовния университет. Така следването в духовния университет има и по-далечни космически измерения. Който е допуснат в тези аудитории има едно мистическо чувство, интуитивно схващане за онази духовна реалност, в която Учителят живее, като проводник на Божествена сила и знание. Това е особено състояние на радост, на любов и преданост, за което Учителя казва:

„Учителят никога няма да остави ученика да се спре. Ученикът чувства подкрепата, която иде от Учителя, от цялото небе. Това го изпълва всеки момент с благодарност и благоговение.“

Учителят на Божествената школа вижда ясно в бъдещето и затова, ръководен от безграничната Любов, никога не изоставя учениците си в пътя, по който ги е повел. Той ги покровителства, но винаги е по-строг към най-способните. Въпреки това, когато по различни поводи един ученик избере друг път, отклони се от учението на Учителя си и загуби вътрешната си връзката с него, поради този факт учението му се прекратява. В този случай ученикът сам излиза от школата на Учителя, поради липсата на търпение и желанието по-бързо да се сдобие с големи резултата, която възможност той вижда в други учения. Когато неориентираният младеж все още не е намерил онази философия, която отваря добра перспектива пред него и осмисля неговото призвание, търсенето в една или друга посока е нормално явление, но ако вече се е ангажирал в едно духовно учение, резултатът от промяната на духовната практика са свършено различни. Няма по-опасно раздвояване в съзнанието на ученика от това, което е резултат на увлечението му да следва двама или повече учители едновременно.

менно. За да илюстрираме рисковете, които поражда този погрешен ход с благовидни намерения, трябва да си представим абсурдността и трудностите, с които неизбежно е свързано пътуването на един турист едновременно в два автомобила. Ако те се движат с различна скорост, ако минават през различни местности и се придвижват към различни цели, то не само смелият експериментатор в духовните сфери, но и другите пътници, с които той е свързан, са изложени на много опасности. По различни поводи Учителя ни предупреждава за последиците от липсата на последователност в поведението, произтичащи от несъвършена концентрация и несигурност в посоката на движение. За да възлезе към високите върхове на познанието, ученикът трябва да възпява основните християнски добродетели, което разбираме от следните думи на Учителя:

„Ученикът има любов към Учителя си. Тогава той има условия да възприеме онова, което Учителят му дава.

Ученикът обича Учителя.“

„Веднаж Учителят слязъл при ученика, ученикът отива при Него.

Послушанието и Любовта приближават ученика при Учителя.“

„Когато съзнанието на ученика се пробуди за истинските връзки с Учителя, тогава той добива чистотата, която става живот за него.

В този живот той се учи, расте и постига своето съвършенство.“

„Само жадният ще намери извора в планината.

Само жадният отива при извора.

Само ученикът ще намери в живота си Учителя.

Само ученикът ще остане при Учителя.“

„Невъзможно е посвещение без Учител! Необходим е Учител за ученика. Той е, който ще му даде едно право направление в живота, тук на земята, и горе в невидимия мир.

Само този може да разкрие Пътя, който е минал по него и го познава във всичките му подробности“

„На някой човек е отредено да ти помогне. Ти трябва да вървиш по онзи път, дето е този човек. И не може да ти се помогне, ако не върваш. Какво значи да върваш? – Да вървиш по един път, дето е скрито щастието ти.“

„Да служиш на двама учители означава да се намериш в едно състояние на раздвояване. Всички противоречия на живота произтичат от едно раздвояване на ума и сърцето.“

Всяко едно отклонение на вниманието, какъвто и да е неговият характер, се регистрира в съзнанието и променя неговото състояние. Има и промени в състоянието на съзнанието, които са ръководени от идеята за постигането на определена цел. В този случай човек държи една основна мисъл в съзнанието си, мисъл, която е породена от основна идея. Това са промени, които протичат при растежа на правата мисъл. *„Правата мисъл – казва Учителя – води човека към определения за него път. Под понятието „определен път“ някои разбират прав път без никакви отклонения. Други пък разбират специфичния път за всеки човек. Тъй щото и да се отклонява човек от пътя си, това не значи, че той влиза в чужд път. За пример от планината слиза поток с определена посока; обаче той среща на пътя си препятствия, ограничения, които го отклоняват наляво или надясно, без да измени правата посока на своето движение.*

Ако потокът измени правата посока на своето движение в своето съзнание, тогава казваме, че той се е отклонил от пътя си. Не измени ли посоката на движението в съзнанието си, той не е направил никакво отклонение от пътя си. Същият закон се отнася и до човешките мисли и чувства. Ако в реализиране на една своя идея човек се отклонява в една или в друга посока, а в съзнанието си държи права посока, казваме, че той не се е отклонил от пътя си. Докато живее във физическия свят, човек неизбежно ще срещва препятствия, които ще го отклоняват. Тук срещне долина, там някаква пропаст, другаде – хубава градина с благоуханни цветя и плодни дървета. Вниманието му непременно ще се отклони. Той може да се отбие тук и там, но ако съзнанието му е будно, ще следва правия път, който разумната природа му е определила. Човек може да странствува, но никога да не се откъсва от целта на своя живот, която представя център, около който се движи.“

Правата мисъл на ученика и умението му да държи съзнанието си будно са добро средство за защита на ученика. Те му помагат да не изгуби посоката на своя живот сред криволиците и препятствията на ежедневието, пазят го от внушенията на онези духове, които поради лични слабости и амбиции, а понякога дори и само за да се забавляват, му устройват засади в опитите си да го измамат, да го отклонят от пътя му и да го използват.

КОНЦЕНТРАЦИЯ И ПОЗНАВАНЕ НА ИСТИНАТА

„Ученикът разпознава духовете. Лошите духове се приближават до него като мъж или жена, а светлите – като души.“

Учителя

Усвояването на концентрацията и прилагането ѝ като средство за преодоляване на препятствията и за духовно израстване, е една от целите на еволюцията. Способността да се концентрираме е резултат не само от познаване на нейната същност като състояние на ума и на съзнанието, но и от придобиването на това качество в резултат на целенасочена работа и постоянство в хармония със силите на природата. Постоянството в добродетелност например е естественият път за постигане будност на съзнанието. Ако постоянстваме в предаността си към една благородна идея, съзнанието ни се извисява и разширява, а ние израстваме и укрепваме духовно. Кроткият и обичлив човек е отстъпчив, той се огъва като млада фиданка под силния напор на вятъра, но не се пречупва, постоянства в благостта си и по-лесно устоява на всички трудности и превратности на съдбата.

Когато постоянстваме в своя позитивизам, когато сме в състояние да вярваме без колебание в силата на една светла мисъл или едно благородно чувство, ние се упражняваме в концентрация. Тогава с лекота избягваме всяка опасност от раздвояване на съзнанието в живо-

та си, имаме определена цел, а същевременно и посоката, която ще ни отведе до целта. Когато концентрираме съзнанието си върху посоката на нашата цел, която е угодна на Бога, трансформирането на енергиите, с които боравим, се извършва правилно, в хармония с целите на природата. Ученикът трябва да има будно съзнание, да бъде буден за настоящия момент, а не да мечтае. Яснота по този въпрос намираме в „Свещени думи на Учителя“ (1938):

„Когато ученикът се съсредоточава, той не трябва да заспива, а да е буден. Заспи ли, той влиза в низшите течения на природата и оттам мъчно може да излезе.“

„Ученикът трябва да медитира, но не и да мечтае. Който медитира, той е буден, защото е зает с ума си; а когато мечтае, той заспива, защото там се намесват низшите чувства.“

В лекцията „Трансформиране на енергиите“ (1922), Учителя казва:

„Докато е на земята, човек често приживява приятни и неприятни състояния на духа, на душата, на ума, на сърцето и на тялото. Приятните или неприятните състояния се дължат на напрежението на известен род сили, които действуват върху човека.“

„Една горчива или една обидна дума, казана от някой ваш близък, е в състояние да предизвика голяма буря във вас. Вие ще се развълнувате, ще се нахвърлите върху него с желание да му отлъстите. После може да се помирите, да си подадете ръка за взаимно приятелство, но докато се справите с обидата, ще мине известно време. Човек трябва да знае законите, чрез които да превръща отрицателните енергии в положителни, разрушаващите в съграждащи. За това е нужно знание

и съзнателна работа върху себе си, т. е. приложение на знанието.“

„За да не се усилва омразата, не ѝ противодействайте. Не спазвате ли този закон, вие я признавате за реалност; щом противодействувате на реалността, вие признавате нейната сила. За да не давате сила на омразата да се проявява, трябва да мислите само за любовта. Затова Христос казва: „Не противи се на злото.“ Среещнеш ли човек, който те мрази, не му се противи. В противен случай той черпи сила от тебе. Тази е причината, поради която наричат омразата „законна кражба“. Като се противиш на човека, който те мрази, ти сам му даваш сила да черпи от твоята енергия. Ти се изтощаваш, а той придобива сила, става активен. Който мрази, той черпи и физическа, и духовна, и умствена енергия от обекта на своята омраза. Следователно да се не противиш на злото, това значи да мислиш за доброто; да се не противиш на омразата, това значи да мислиш за любовта. В Бялото Братство са изключени злото и омразата, а в черното – доброто и любовта.“

„Законът за трансформиране на енергиите е свързан със закона за необходимостта. Ето защо, когато прилагате закона за превръщането, първо ще започнете със закона за необходимостта. Например гладен сте, изпитвате вътрешно безпокойство. Как ще трансформирате състоянието си? – Като приложите закона за необходимостта. Това значи да концентрирате мисълта си само в едно направление, да намерите отнякъде хляб, да задоволите глада си. Щом успокоите организма си, ще започнете да мислите къде ще пренощувате. Като разрешите и този въпрос, постепенно ще задоволявате и останалите си нужди според степенята на необходимост-

та. Който спазва закона за последователността, той получава отговор на молитвите си. Поставете ли всичките си желания за реализиране в един момент, нищо няма да постигнете. Всяко желание се реализира на своето време. Първо ще се молите за най-необходимото, без което в дадения момент не можете. Гладният се моли за хляб, жадният – за вода. Като задоволи нуждите си от първа необходимост, тогава човек започва да мисли за втората, за третата нужда и т. н. Божественият закон работи с математическа точност.“

Едно добро качество на характера е условие за развитието на редица други качества и способности, защото между тях има органическа връзка. Добрият човек обикновено е и прилежен. Той е взискателен повече към себе си и не критикува поведението на другите. За да бъде наистина добър и да остане верен на своята духовна същност, той разчита на своя устойчив характер. Затова добродетелният човек никога не изменя на здравия морал в поведението си, в случай че обстоятелствата в живота се обърнат против личните му материални или емоционални интереси. Той умее да се концентрира върху доброто, върху красивата и положителната страна на живота, без да прави преднамерени усилия, и има един свещен идеал – да следва своя път и да пази своя вътрешен мир.

Който умее добре да кара велосипед, като всеки човек с идеал, постоянства в усилията си да върти педалите, да пази своето равновесие и да преследва своята цел. Велосипедистът, който се движи, без да знае своята цел, не следва определена посока. Без цел и без посока той загубва контрола върху движението на велосипеда и пада.

Когато целите са материални и за лично облагоде-

телстване, след като се реализират, те изчерпват бързо своя мобилизиращ и насочващ ефект върху енергиите на индивида. Ето защо те не могат да бъдат идеал в пътя на ученика.

За да не изгуби своя идеал и своя път, ученикът трябва да се научи да различава истината от лъжата, доброто от злото, искреността от лицемерието и пр. В материалния план на живота формите улесняват различаването на обектите. Но органическите вътрешни връзки и взаимозависимости между тях се намират отвъд формата и без светлината на един духовен поглед, и схванати само чрез петте сетива, те не могат нито да се осъзнаят, нито да се разберат. Поради това връзката между форма и съдържание много често е трудно да бъде схваната. Така самозваният учител може външно да се представи като истинския духовен учител. Погледът обаче може да го демаскира, защото е отворен прозорец към душата и не понася дегизация. Измамникът крие погледа си или гледа в земята. Вълкът може да имитира игрите на овчарското куче, но не може да скрие погледа си. И все пак мимикрията е най-ефикасното средство за подвеждане. Не случайно в приказките магьосницата приема вида на добродетелна млада девица. Така тя успява да подведе и измами чистосърдечните хора, но впоследствие делата ѝ я разобличават. Понякога от една изтървана дума, некрасив жест или остър поглед човекът със силна интуиция може да разкрие замислите на злосторника.

Възможно ли е в духовния път да разпознаем и да следваме пътя на Истината? Естественият критерий за това, че истината присъства в делата ни, е приятното

усещане от радостта, което ни обладава. В този случай можем да кажем, че радостта е критерий за истината.

Боян Боев, един от най-преданите последователи на Учителя, дава следното обяснение: „Когато едно състояние ти внушава тъга, скръб, униние, това показва, че ти не си в Истината, ти си в нереалността. Когато едно състояние ти причинява радост, лекота, то е истинско. Когато обичаме, прощаваме, ние сме радостни и това показва, че сме в Истината, че сме в хармония с разумната природа.“

Ако нямаме благородна цел в живота, отхвърляме ли с лекота всяка възможност да излезем от заблужденията, в които сме затънали, неусетно лъжата ще влезе в живота ни. Много често ние смесваме съвсем безотговорно онова, което природата е създала, творенията на високо интелигентните и разумни сили, с изобретенията на индивидуализма, където явленията обикновено се схващат и третираат изолирани едно от друго. Този грубо материалистичен и механичен подход към същностни проблеми на битието, който отдалечава човека от природата и руши връзката му с нея, може да има драматични последствия, защото руши естествените условия за еволюция на човека. Доминираните от интелекта човешки общества навлизат в състояние на дезинтеграция поради отдалечаването им не само от източниците на живот в природата, но и поради загубване на здравия интерес към общочовешката и националната духовна култура. Според Учителя Беинса Дуно най-свещените идеи и принципи, дадени на човечеството от духовните му водачи, са погрешно разбрани, деформирани и все още не са приложени в човешките отношения. Когато

четем деянията на апостолите, ние схващаме вече известни отклонения от учението на Христос. Човешкият елемент се чувства вече в живота на светиите и апостолите. Според Учителя, когато християнството се отдалечило от оригиналния източник, много чужди елементи са навлезли в него. На това се дължат и днешните трудности това Божествено учение да се разбере и правилно да се приложи.

Смесването на идеи от различно естество, на възвишените цели с личните амбиции и чувства, преследването на химерни идеали с груби средства предизвиква смут и дезориентация в човека, който търси своето спасение. Свободата например е едно вътрешно състояние на човешкия дух, което не зависи от случайни външни обстоятелства. Векове наред обаче хората се борят за своята свобода чрез прилагане на груба външна сила, пренебрегвайки истината по този въпрос. Когато в едно общество царува вредното на здравия разум влияние, неясноти от смесване и размиване на понятия и идеи, е трудно да се направи различие на доброто от злото. Във връзка с това Учителя казва:

„Ако е имало държава в миналото, в която хората са живяли идеално, това е египетската държава. Някои дават за пример индусите, но те не могат да се сравняват с египтяните. Ако е въпрос за истинска култура, такава са имали само египтяните в миналото. Ако биха могли на времето си да се запазят от чужди влияния, те и до днес щяха да задържат своята държава. Докато бяха запазени от чуждо влияние, те имаха държава, на която поданиците живееха в мир и съгласие цели 5000 – 6000 години. Влезе ли чуждото влияние между тях, те се развалиха. Същият закон се отнася и до личния живот на

човека. Докато човек се подчинява на закона на Любовта, той може да запази своя вътрешен мир и съгласие; щом престане да се подчинява на този закон, той изгубва всичко.“

Добрите влияния облагородяват душата. Те са винаги желани. Ученикът трябва да приема с благодарност добрите влияния и да се пази от лошите. Когато е възприемчив към доброто, той по-лесно се предпазва от нездравни влияния.

Както се вижда от цитатите по-долу, върху различаването Учителя е говорил много и то още в стъпителните си лекции:

„Да имаш съзнание, това значи да ходиш със знание, да съзнаваш нещата. Съзнанието има повече духовен характер, отколкото материален. Да съзнаваш нещата, това значи в даден момент да правиш разлика между две състояния, между две посоки – права и крива, между две мисли, чувства и постъпки, да знаеш кои са прави и кои – криви.“

Когато се говори за съзнанието, някои изпитват такова чувство, като че слушат музика, и казват: „Хубаво нещо е музиката.“ Обаче не е достатъчно да кажете, че това или онова музикално парче е хубаво, да различавате тоновете и да познаете има ли някой изпуснат тон. Добрият музикант, специалист, схваща тоновете поотделно, разбира има ли изпуснат тон и т. н. Ако и вие не можете да схванете най-малките прояви на съзнанието и да ги различавате, както музикантът различава тоновете, не можете да бъдете ученици. Ученикът различава нещата и никога не се заблуждава.“

„Задачата на ученика е да очисти съзнанието си от всички утайки и наслоявания на миналото. Как се

постига това? – Чрез работа и молитва. Това значи да отправя човек душата си към Бога, към светия Дух, за да просвети съзнанието си. Бог присъствува само в чистото съзнание. Там е и Божият Дух, Който като огън топи всички мъчнотопими елементи, изгаря всичко нечисто.“

„Като не разбират законите на Битието, хората се запитват, защо идат страданията. Чрез страданията човешкото съзнание се чисти и развива. Само онзи, който има пробудено съзнание, разбира какво означава законът на необходимостта и законът на Любовта. По необходимост ядеш, пиеш вода, работиш, почиваш, докато дойдеш до закона на Любовта, дето всичко вършиш съзнателно и по свобода.“

„Днес на всички хора се налага да очистят съзнанието си. За да постигнете това, освободете съзнанията си от обикновените желания и мисли, от дребнавостите на живота. Човек трябва да престане да мисли за неща, за които природата е промислила.“

РАЗУМНА РАБОТА И ПОЧИВКА

Всяко ниво на духовна практика поставя особени изисквания и проблеми. Трудностите идват по един естествен начин, за да придобием нови опитности и нови знания. Те ни правят чувствителни по отношение на някои от нашите слабости. В стремежа си да ги преодолеем, ние трябва да ги осъзнаем. Това ще ни помогне да избегнем евентуалните опасности, които могат да произлезат от тях.

Ако макар и само за миг можехме да надникнем в Божествения свят – казва Учителя – ще се изумим от неговата красота. Знанията, които получаваме чрез словото и светлината, с която то ни озарява, пораждат копнеж по един по-добър свят на щастие и благоденствие. Дори само интуитивно ако схванем близостта на този свят, у нас може да се яви желанието по-скоро да се озовем в него и завинаги да останем там. Ако Бог не бе вложил в нас всичките възможности за развитие и успех, тогава това желание може би щеше да е оправдано. Но чрез делата си Той се проявява в нас, а всичките му чудни творения свидетелстват за неговото близко присъствие. Ако го търсим в далечни въображаеми светове, у нас ще се яви желанието да избягаме от обикновения живот и от всички проблеми, свързани с него. На това изкушение са изложени много от религиозните хора. Във връзка с това и поради предразположението им да се отдадат изключително на духовни занимания, обик-

новено те работят по-малко от онези, които отхвърлят реалностите на Божествения свят. Учителя казва:

„Днес хората не се нуждаят толкова много от материални блага. Блага има много. Но спънката е в липсата на разположение и на желание да помагате. Блага има изобилно, но в хората няма разположение да изпълнят Волята Божия на Земята. И не са хората, които ще оправят света, но хората трябва да станат проводници на Божествената воля, която ще оправя света. Като станат проводници, те ще се повдигнат. Това е едно условие за всеки човек – неговата душа да се повдигне в една по-висока степен и да забогатее в знание и сила, а изпитанията и страданията са нещо временно. Тогава ще се прояви Божественото, което всеки носи в себе си, и на него трябва да се разчита. Но когато човек дойде до това положение, има друга опасност. Той казва: „Аз нямам нужда от другите хора.“ – В това е грехът.“

Само онзи човек, който работи, може да приложи придобитото знание и да осмисли живота си. Във връзка с това Учителя казва: *„Добрият живот идва след като човек има придобито знание и почне да работи с него. Човек, като почне да работи разумно, тогава в резултат на неговата работа ще дойде животът. Резултатът на работата е животът, а резултатът на учението е работата. Само чрез работа ние можем да оценим какво нещо е животът.“*

Изтощителната работа, която не оставя нито време, нито сили за духовна практика, в крайна сметка нарушава хармоничното развитие на човека. Продължителните и едностранчиви физически усилия насочват нашата енергия главно във физическия план на живота, в резултат на което се явява една духовна и интелек-

туална леност. Когато силите на живота се ограничават по този начин, животът не е пълноценен и не носи вдъхновение, защото както дейтелността, така и качеството на самият живот произтичат от пробуждането на Божественото в човека. Затова Учителя казва: „*На съвременното човечество преди всичко трябва да се създаде работа. А работа в света не може да се създаде без Любов. Българската дума „работа“ има много хубав смисъл. Ра значи Бог на Слънцето, бо – мястото на Бога, а ти – човека. И тогаз думата „работи“ означава да си едно с живото Слънце, с живия Бог и със себе си. Това значи: Работи, когато Бог работи. И когато Бог се пробуди в човека, той почва да работи.*“

В лекцията на Учителя „Координиране на силите“ (15 май 1927 г., София) четем: „*Когато не може да даде правилен израз на духовните сили в себе си, човек непременно ще огрубее. Невъзможно е с физически усилия да имате духовни постижения. За физическите постижения са нужни физически усилия, а за духовните – духовни усилия. Не се ли спазват тия правила, човек непременно ще огрубее. Ето защо всеки човек трябва да работи умерено – нито много, нито малко. Ако работи много, ще огрубее и ще изгуби онази чувствителност, с която възприема висшите духовни вибрации. Ако работи малко, той развива в себе си стремеж към охолан живот – живот на удоволствия.*“

„*Както и да философствува човек, той трябва да диша и да работи. Не може да седи в бездействие. Щом човек се откаже от работа, смъртта ще дойде. А тя не е нищо друго, освен едно наказание на тези, които не искат да работят.*“

„*Според законите на природата човек трябва да*

работи три часа физически труд, три часа да работи за своето сърце, три часа да работи за своя ум, три часа да работи за своята душа и три часа да работи за своя дух. А сега повечето от времето на хората е погълнато от изкарване на прехраната. А пък религиозните хора казват, че не трябва да се работи. Те седят и чакат да дойде от някъде, този да им подари, онзи да им подари. И тогаз влиза лъжата и лицемерието в живота. Като дойде богатият, ще му направят едно почитание, понеже ще могат да вземат нещо от него; а като дойде сиромашът, понеже няма какво да вземат от него, посрещат го по друг начин. Но според нас богат е онзи, който има един по-напреднал дух, който има просветен ум, чисто сърце и силна воля. А който ги няма, е сиромаш. Навсякъде тази максима е в сила.“

Когато в едно духовно общество навлезат личности, подвластни на леността и лицемерието, те се проявяват като паразити, настаняват се върху неговия организъм, обсебват го и започват да живеят за сметка на силите и материалните ресурси, които извличат от него. В духовното тяло на човека, пък и на цели нации, са се впили много духовни паразити. Те живеят с идеи, останали от старите култури и отдавна изгубили значението си за човешкия напредък – идеи, които оправдават търсенето на повече власт, богатства и привилегии да се владеят и управляват човешките съдбини. Първият признак, по който можем да разпознаем духовния паразитизъм, е, че подвластните на тази слабост избягват да работят, а за извършената от тях духовна деятелност искат да им бъде заплачено. Те не живеят в светлината на Божието Слово, а за сметка на Словото. Според Учителя, когато в миналото Бог отредил на тези хора почетната служба да работят за

Божественото, те казали: „Ще ти служим, Господи, но ще ни плащаш.“ Тази идея, да служим на Господа срещу заплащане, е наследена от старата култура, дошла след грехопадението. Тогава човечеството влиза в инволюционния път на развитие и попада в условията на гъстата материя, където възприема материалистичния начин на мислене и поведение. Учителя дава ново направление на силите, с които оперира човек в своята дейност, а именно в служба на Бога, т. е. на цялото:

„Казвам: Всички трябва да работим даром. Пазете се от мисълта да станете проповедници с цел да печелите. Горко на онзи, който очаква да му се плаща! Горко на онзи, който проповядва с пари! Горко на онзи, който служи на Бога с пари! На физическия, т. е. на материалния свят всичко се търпи, но дойде ли до духовния свят, там изискванията са други. Там не се позволява никакво плащане. Ако си обърнал някого към Бога, той трябва да ти се отплати с любов, а не с пари. На любовта се отговаря с любов.“

Каквато и работа да извършваме в живота, за всяка дейност, ние трябва да имаме една духовна идея. Една възвишена идея при извършване на каквато и да е физическа работа ще ни помогне да превърнем физическото усилие в духовно. В статията си „Ново направление на труда“¹ Боян Боев пише:

„В основата на цялата природа лежат любовта и жертвата. Някой ще каже, че има борба в света. Това е несъвършенството на децата, които още не са пробудени. Но разумното работи във всички същества, ще преодолее всички противоречия и ще се прояви.

¹ Сп. „Житно зърно“, кн. 4, 1928 г., София.

Човек може да мисли, че прави нещо със собствени усилия. Например посяваш жито и мислиш, че ти си го произвел, но то е продукт на светлината, топлината и всички други условия, които са изявление на разумните сили в природата... Всички таланти, дарби, които употребяваме, са пак изявления на първата причина, на Великото, което работи в нас.“

„Всъщност всичко, което ти постигаш, е дар на тези разумни сили. Те с нежни ръце те водят към върха на красотата и съвършенството.

Когато човек работи даром, от любов, тогаз той не е ли в хармония с тая велика действителност, която ни заобикаля?“

Не трябва да забравяме, че в своята дълбока същност животът е единен. В новата култура човек ще се чувства еднакво добре и в трите свята – физически, духовен и Божествен, които в космическата хармония на битието се проникват взаимно и си влияят. Процесът на осъзнаване на това единство в еволюционния път на развитие вече е факт, но за да сме в хармония с него, необходимо е да се схване добре, че в този път водещо е духовното, т. е. служенето на Бога, животът за цялото. Учителя казва: *„Сега онзи свят почваме да го пренасяме в този свят. Материалите от онзи свят ги пренасяме в този свят.“*

В своите разсъждения за красотата на труда, Боян Боев говори за красивото в душата, което не трябва да се ограничава: „При новото разбиране на труда красивото намира външен израз; тогава човек сваля от невидимия свят красивото и го въплътява във физическия свят... То няма нищо друго равноценно на себе си тук, за да бъде обменено. Даже в една чаша вода, подадена с

любов, ти си вложил нещо ценно, което не може да бъде продадено. Защото ти не можеш да продадеш душата... Чрез новия вид на труда ти сваляш Божествения свят във физическия. В една твоя постъпка, направена с любов, присъствува Бог. Радостта, която чувствуваш при тази постъпка и резултатите, които тя носи, ти говорят това. И тогаз тя струва повече от всичкото злато на света. Тя не може да се продава.“

„Когато един художник създаде някое художествено произведение, в което е вложил частица от сърцето си, от душата си, той не го продава. Той счита за съвестно да вземе пари срещу него, защото то е тъй близко до сърцето му, като че ли в това произведение живее частица от неговата душа.“

„Ако работим сред природата по механически начин, ние не можем да се свържем с по-дълбоките ѝ сили. Това може да се обясни по следния начин: при новото разбиране на труда човешкото съзнание действа в по-високото поле, където работят и духовните сили, действащи в растенията и в цялата околна природа. И тогава ти можеш да влезеш във връзка с тези сили.“

„При новото разбиране на труда природата ще измени своето отношение към нас. Учителя казва: *„Любовта е дълбоката сила, която може да действа в природата. И тази природа отговаря на Любовта. Но Любов безкористна!“* По този начин могат да се турят основите на ново земеделие. В това отношение могат да се правят опити с разни растения.“

„Човек може да проверява опитно кога съзнанието му работи в едно по-високо поле. Ти можеш да не очакваш заплащане за това, което си направил, но можеш да очакваш да ти благодарят, да те уважават, да бъдат признати“

нателни. Това е все едно да искаш да ти платят, казва Учителя. Ти си тогаз още при старото разбиране на труда. Че наистина е така, се познава от следното: когато чакаш нещо за себе си от своя труд, макар и само да те почитат, уважават, да ти бъдат признателни и пр., тогава ти няма да чувстваш онзи подем, онази радост във време на работа, ти няма да се чувстваш окрилен. Това показва, че работиш в по-ниско поле, че не си още в свободата.“

Злоупотребите, които се допускат в някои духовни общности, се дължат на това, че те се ръководят от старите разбирания за труда, където всеки работи за себе си, в най-добрия случай за семейството си. Духовната работа е един безкористен вътрешен процес, протичащ по законите на свободата. Когато духовната практика се администрира от превилигировани ръководители, които считат труда за унизителен, те поставят на преден план не духовните закони и принципи, а материални и лични интереси. При новото разбиране за труда, което е една универсална идея, индивидът знае, че любовта към ближния, заедно с работата за общото благо, са най-верният път за постигане на материален и духовен просперитет. Тази съществена страна от философията на Божественото Учение Учителя обяснява по следния начин:

„Сега се изисква едно историческо изучаване на живота, за да може да се схване и разбере той като един непреривен творчески процес, а не като отделни случайни феномени, не да се изучава само индивидуалния живот и да се мисли, че той е всичко. Красотата и смисълът на живота е, когато той се схване като единство, като цялост. Когато хората живеят само своя индивидуален живот, те са като в едно подземие, където нямат пряко общение с реално обективния външен свят,

откъснати са от чистия въздух и слънчевата светлина. Затворен само в своята индивидуалност, човек не може да види слънцето на любовта и не може да се ползува от нейните животворни лъчи. И сега хората живеят в такава подземие, в безлюбието.“

„Най-първо хората трябва да изменят посоката на своята мисъл. У всички, у които се е пробудило съзнанието, че трябва да се помогне на бедните, трябва да внесат в съзнанието си мисълта, че трябва да желаят доброто на другите хора тъй, както го желаят за себе си. Да желаят другите да имат здраво тяло и светла мисъл. Когато се пробуди това съзнание у хората, те са в пътя на възкресението, в пътя на новораждането. Когато дойдете до туй състояние, ще можете да влезете във връзка с всички хора по лицето на земята, които се подвизават в този път и ще обикнете ближните си.“

Други са законите и силите, които управляват във високите полета на битието и свършено различен е там начинът на взаимодействие между съществата; защото те живеят и работят в светлината на Божественото. Там работата се изразява в активна целенасочена дейност на обмен и взаимна отзивчивост; тя носи радост и благодат за всички същества.

МОДЕРНИ ВЛИЯНИЯ

От голямо значение за мислещия човек днес е да си изгради позиция и поведение спрямо импактните влияния и внушения на модерния техношаманизъм. Шама-нът на модерния свят е излязъл отдавна от джунглата на предразсъдъците. За да се подложите на влиянията му и видите чудесата, на които той е способен, не е необходимо да пътувате хиляди километри и да го търсите сред дивите племена на Африка, в Амазония или из степите на Монголия. Той е винаги пред вас, защото, като всеки човек с интелектуални интереси, и вие си имате телевизор. По този начин вие ставате обект на експерименти, а и самият вие можете да правите наблюдения върху себе си. За шамана не представлява никаква трудност да въздейства върху сивото вещество на мозъка ви и да предизвика редица промени в организма ви, изложен часове наред на облъчване с изключително ниска и груба фреквенция. Излъчванията на техношамана идват до вас посредством телевизора, който сте инсталирали в дома си. Те са лоши проводници на живота, поради което, ако се излагате прекомерно на тяхното въздействие, с положителност ще загубите редица от качествата, с които природата ви е дарила, за да еволюирате като мислещ човек. Ако се наблюдавате внимателно и схванете добре вашето състояние преди един сеанс пред телевизора и го сравните със състоянието ви веднага след този сеанс, бихте могли да констатирате и отчасти да контролирате процеса на очуждаването ви от природата. Така ще разберете, че нещо чуждо на вашата същност

бавно, но прогресивно се настанява във вас, създава безредие и руши свещената връзка с природата. Ще осъзнаете промени на всички нива, но най-вече в качеството на мисълта, в нейния капацитет и асоциативна способност. Добрата и ефикасна мисъл асоциира много бързо едно явление, образ, понятие или звук с други елементи на мисловния процес и по този начин тя придобива дълбочина и проникновение в същността на явленията. Когато тази лекота, флуидността и игривостта на мисълта започнат да се губят, когато брилянтната чистота на словесния израз потъмнява и чезне, това е симптом на заболяване, на механични влияния върху мисълта. Не трябва да се забравя, че способността да се мисли мащабно и задълбочено е резултат на комплекс от най-деликатни процеси, на един финес и фреквенции от най-високо ниво. Ленивият ум, който се дължи на ниско ниво на трептенията в човешката аура, е ограничен и лесно се поддава на чужди влияния, докато живият, виталният ум достига най-високите върхове на мисловността. Извисената и благородна мисъл въздейства както музиката, има нейната очистителна, освобождаваща и хармонизираща творческа сила. Музиката благоприятствува работата на мисълта. Тя е едно от основните средства за духовно тониране и укрепване. Ето какво казва Учителя по този въпрос:

„Музиката има свойството да разтопява. Наскоро трима германски учени са правили опити с музиката – с две цигулки и едно пиано – и са съборили стълбата на една постройка. Като се събаряла стълбата, даже един от тях пострадал. Монотонните звукове събарят. Музиката не само събаря, но и гради. И ако не знаете как да пеете, не можете да имате резултат. Вие пеете моно-

тонно и имате противоположни резултати. Ако знаете как да пеете, тя гради. Това е тайна. И във всички школи на посвещение има тайни.“

Известно е, че всяка епоха и култура поражда специфична музика. Духовната култура на индусите и на почти целия ориент е създала музика с емоционално звучене и тоналност, която в своите извиващи се до болка мотиви изразява мистичност и унесеност в дълбоко емоционално преживяване. Тремолите и вибратите, с които някои цигулари прекаляват, когато искат да наситят емоционално изпълнението си, напротив, не се препоръчват от големите цигулкови педагози. Когато разумът има водеща роля в музикалното изпълнение, това се изразява в чисти и прави тонове, в които има повече мисъл, но и добре премерено чувство. Една приятна мелодия дава полет на мисълта, докато натрапващото се присъствие на ударните инструменти, твърде агресивно и материално по своята същност, е в състояние да разруши тънката възприемчивост на съзнанието за най-деликатните послания на природата. Когато стимулира добрите страни в характера на човека, когато го приближава до природата и помага да видим истината за себе си и света, казваме, че музиката има прогресивно функционално въздействие. Културата на цели поколения, а дори и на общества и нации, може да бъде завлечена и разбита от една пагубна музикална вълна. Модата в това изкуство се налага чрез външни и чисто комерсиални средства. Тя е по-опасна от епидемиите през средните векове, когато чумата и холерата са сеели смърт и са обезлюждавали богати и процъфтяващи държави. И напротив, вдъхновената от Божествената любов музика, музиката на Ренесанса, е придружавала

разцъфтяването на всички изкуства и е носила благоденствие на народите.

Дълбоко съм убеден, че когато обикновените градски и буржоазни нрави допускат и следват модата, тя стимулира вкуса у някои слоеве на обществото и съживява производството на някои артикули. Но в истинската музика, която трасира най-късия път към Божието царство, място за модата няма. Подражателството не е средство за художествени постижения, а е свидетелство за бездарност.

Човекът с изострена и фина чувствителност не може да слуша модерна музика, както и любителят на лека модерна музика се подлага на мъчения, ако е принуден да изтърпява изпълнението на някоя класическа мелодия. Това не изключва възможността и за едните, и за другите музиката да е необходимост. Проблемът обаче придобива друго измерение, ако го отнесем към чувствителността на двете категории хора и към тяхната податливост на влияния, внушения и манипулации. Едните слушат музика, за да забравят, а другите, любителите на класическата музика, слушат музика, която ги предразполага към размисъл. Поради тази причина първите се поддават много по-лесно на всякакъв род влияния, на колективни внушения и манипулации. Изисканият вкус възприема по оригинален начин посланията на изкуствата, защото при него има дълбочина, широчина и свобода на мисълта.

Ако имате добри приятели, които слушат модерна музика, не ги отхвърляйте и не се отчайвайте в намерението си да им помогнете да възстановят своя вкус и здравия си усет за красота в изкуството. Спомням си за един чувствителен младеж, който страдеше от дихателни

затруднения. Ние се сближихме и той често споделяше проблемите си с мен. Онова, което най-силно ме изненада, беше признанието му, че има слабост към всякакъв вид модерна музика. Неговата крайно изострена чувствителност очевидно не му позволяваше добре да асимилира класическата музика. В пълно противоречие със здравия разум той показваше слабост и предпочитание към съвременната модерна музика. Явно бе занемарил вътрешно си разположение към тоналността на природните процеси, поради което и вкусът му към спокойствието и величието на класиката е бил болезнено засегнат. Трудно беше, но се надявах някак да му помогна. Възстановяването на добрия вкус в такива случаи изисква индивидуален подход и голямо постоянство. И при доста по-тежки случаи обаче ежедневният контакт с природата, размислите върху нейната творческа сила и дишателните упражнения имат силен оздравителен ефект.

Младите хора търсят приятелството на други млади. Често те се приобщават към групи, където попадат под влиянието на редица модерни течения. Под претекст, че не трябва да изостават от съвременните тенденции или от интерес към новите и странни явления в живота, те се приобщават към тези групи. Моят познат търсеше приятелство в живота си, но все още не бе намерил онези добри приятели на неговата възраст, от които имаше нужда. Средата, в която се движеше, бе наложила своя вкус и своите настроения, които той несъзнателно бе приел. Аз вярвах, че когато постигне емоционалното си равновесие, неговият природен усет за красота и хармония ще се възстанови.

В една от своите лекции, като засяга този проблем, Учителя споменава свое преживяване, когато при из-

ключителни условия е трябвало да претърпи вредното действие на инволюционна музика, чужда на неговия естетически вкус. След това събитие, въпреки защитните си сили и възможности, месеци наред той е трябвало да се чисти, за да възстанови своята нормална чувствителност и възприемчивост към музиката на високите небесни сфери.

Човекът с развито музикално чувство схваща интуитивно истината. Тя го отнася в един възвишен свят, от където той черпи сили и вдъхновение.

Животните оцеляват благодарение на своя инстинкт, а човекът – чрез силата на своята интуиция. Интуицията е проява на благородството в човека, глас, образ и състояние на един съвършен музикален инструмент. Както цигуларят пази ревниво своя инструмент и не го поверява в чужди ръце, т. е. не го излага на нездрави влияния, така и човек трябва да пази свято чистотата на своята емоционална природа, светлината и извисеността на мисълта си и да укрепва силата на своя дух. Когато интуицията, свободната мисъл и будното съзнание работят добре и в съгласие, ние имаме необходимите предпоставки да реагираме адекватно на явленията, които протичат около нас. Тогава страхът и внушенията ще отстъпят пред силното присъствие на духа и на вътрешния мир, които ученикът на духовната школа трябва свято да пази.

СВОБОДНАТА МИСЪЛ

Положителната мисъл е като ангел пазител. Тя носи в себе си всички добродетели на мисловния свят. И понеже добродетелта е милосърдна, нейното послание, мисълта, посвещава своята творческа сила на по-малките братя на човека – минералите, растенията и животните. Като се проектира в този свят и помага, тя слиза надолу и оттам расте. Една незавършена мисъл не е постигнала целта си, не е помогнала за подема на някое от тези по-малки същества, а е пропиляла Божествена енергия. Затова никога не трябва да оставяме незавършени мислите си.

Повърхностната мисъл е обременена, на нея ѝ липсва онази свобода, която е условие за развитието на ума. Свободната мисъл върви по Божествени пътища. Резултатът на една последователна в своето развитие и аналитична мисъл е плод на реално преживян и волеви акт, който се вписва органически в природата на мислещия човек. Когато произлиза от целокупния живот на органическите процеси, плодът на мисълта е полезен в по-широк смисъл. Като резултат на един завършен процес в хода на мисълта, той се интегрира и осмисля в цялото и по този начин се преобразява и приема отново качествата на незавършен процес с нови възможности за развитие. Учителя казва: „*Всяка мисъл, която влиза в нас, трябва да излезе от нас. Такъв е законът. Така е и с чувствата. Трябва да влезе и да излезе това чувство. Оплождането е човешкото, а пък това, което опложда, е Божественото.*“ Така мисълта може да се развива, без да

влиза в така наречените мъртви точки, в които се явяват неасоциираните идеи и зародишите на безмислието. Съществено качество на такава мисъл е именно нейната свобода, а известно е, че само свободната мисъл е силна и ефикасна. Тя не се поддава на внушения, а носителят ѝ е извън действието на всякакъв род манипулации.

Манипулацията на мисълта може да промени съдбата не само на индивида, но и на цели нации и народи. Да вземем за пример факта, че днес хиляди хора у нас се поддадоха на внушението, че България е бедна страна и че за да оцелее, се нуждае от външна помощ, т. е. от подаяния. Мисълта, че България е бедна страна, е повърхностна, незавършена и емоционално обременена. Освен това като идея тя е и безсмислена, защото Бог е дал необходимите природни богатства на всеки народ, за да не живее в бедност, а да просперира. Ако в Божествения план е България да бъде средище на новата култура на Любовта, нима Бог ще я остави в бедност и нищета! Напротив, когато е пожелал българите да бъдат културна и духовна нация, да бъдат пример за миролюбие и толерантност, освен национална идентичност той им е дал и всички необходими материални условия, т. е. базата, върху която да развият своята култура. По-богата и разнообразна природа в една страна, толкова плодovита и силна земя едва ли ще се намери другаде по света. И въпреки това много българи възприеха идеята, че родината ни е бедна и забравена от Бога. Причината да се разпространи това внушение и да даде печални резултати, е бездуховността, а не бедността. Защото, когато идеите на материализма вземат връх, всичко тръгва с главата надолу. Ако българинът се изправи и започне да

мисли добре, а той не е лишен от интелигентност и разумност, то за кратко време България ще се превърне в процъфтяваща страна. И вместо да разчита на подаянията, което е типично за пропадналите нации, ще бъде в състояние самата тя безкористно да помага на другите народи. За да се изправи на крака един народ и да повярва в силите си, той трябва преди всичко да бъде духовно просветен. Днес българският народ има най-добрите условия за духовен прогрес и възраждане. В този кризисен за целия свят период на духовна и идейна безпътица ние притежаваме най-голямото духовно богатство и Божието благословение, за да постигнем единение и да имаме национално самочувствие. Необходима ни е само повече смелост, за да се отърсим от внушенията на материализма и свободни да приемем отредената ни съдба и Духа, който ни ръководи за наше добро и за доброто на всички народи.

МИСЛЕЩ ЧОВЕК ИЛИ ХАМСТЕР В КЛЕТКА

Всеки, който прочете тази книга, осъзнавайки неизбежността на влиянията, вероятно ще си помисли: „Нима е възможно да се избавя от всички вредни влияния около мен?“ Този въпрос се обсъжда вече и в дискусии на най-престижни телевизионни канали. Милиони хора гледат ежедневно телевизия и остават в плен на екрана всеки ден от 1 – 2 до 8 – 9 часа. Като консумира зрелища и събития, човек започва да изпитва странното чувство, че е затворен в клетка като хамстер и гризе всичко, което му се поднася в увлекателна форма. Влизането в пространството на телевизията и оставането там като хванат гризач, на запад се коментира като процес на хамстеризация. Хамстерът в клетка не търси храната си, той се храни с продукти, които му се поднасят.

Потърпевшият с основание ще каже: „Има ли закон против влиянията, против хамстеризацията и, ако няма, нека по-скоро да го създадем и веднаж завинаги да се избавим от тази напасть!“ Уви, такъв закон, който да забрани повсеместно опасните влияния и внушения, не съществува и, ако го има, той ще е несправедлив закон. Законите на природата не ограничават, но коригират и направляват, защото са универсални. Справедливо ли ще е наистина по отношение на всички твари, които пълзят по земята или ровят почвата, да не упражняват влиянието си върху полуизгнилите органични остатъци, с които се хранят. Те обработват грубата земя, в която трасират

пътя си нагоре, към светлината. Както за живота на малките земни твари, така и за по-издигнатите животински съобщества, законът е движение нагоре, излизане от гъстата материя по-тесния път, с много вяра, надежда и търпение. Когато приемем този универсален закон и го приложим с любов по отношение на по-слабите, тесният път предлага нови възможности да бъдем полезни в нашето съществуване. Защото законът на Любовта и възможностите за неговото приложение са вложени в нас още при сътворението на света.

Като преработват мъртвите растителни и животински отпадъци, нисшите организми играят ролята на санитарни: чистят природната среда отвън и заедно с това пречистват своите организми. Чрез тази полезна дейност, със своето влияние върху мъртвите отпадъци в природата те се подготвят да заемат по-отговорна длъжност в лабораториите на природата.

Учителя казва: *„Когато Любовта царува, смут не става. – Проявяването на Любовта в човешката душа изпъжда навън всякакъв смут. Там, дето има смут, няма Любов.“* Следователно, за да избегнем смущенията, които причиняват внушенията и манипулациите, трябва да вършим всичко с любов. Само по този начин можем да възпитаваме съзнанието си така, че да представлява естествена бариера срещу нездравите влияния.

Който е податлив на манипулация, е духовно и психически болен. За да оздрави психиката си и укрепи духа си, той се нуждае от специална терапия. Наред с позитивизма в мисли и чувства, той трябва да упражни и волята си в преодоляването на ежедневните трудности и проблеми.

Когато едно общество е болно, дълг на съзнателни-

те хора с чувствителна съвест е да му помогнат, да се изяват в ролята на санитарни и психотерапевти, които чистят съзнанието от натрупалите се в него емоционални и интелектуални отпадъци. Необходима е една здрава социална среда, благоприятна духовна атмосфера и добър психологичен климат за дейността на млади и възрастни. Като работим за подобряването и осмислянето на днешния си живот, подготвяме условията за по-добър живот в бъдеще.

Нормално е човек да търпи влияния на възвишени и благородни духове, от които може да получи сила и духовна подкрепа в трудни моменти. Тези влияния идват от Света на великите души, записани от Учителя като „Слово на планината“. Мислите, които идват от този свят, дават сила, предпазват от лоши влияния, съветват и предупреждават:

„Не ставай преждевременно врата за света, защото всички ще минават през нея.“

„Мисли върху трите извора на живота, които никога не се размътват. Те са: живот без страдание, мисъл без съмнение и свобода без ограничение.“

„Мисли само за това, което носи живот в себе си.“

„Знай, че пътищата на изгряващото слънце и пътищата на залязващото слънце се различават.“

„Умен е онзи, който и в най-голямата тъмнина може да намери пътя към Бога – Вечната и неизменна любов на Битието.“

Връзката със света на великите души носи радост. Вено, един изключителен в своите постижения ученик на Учителя, обичаше да казва: „Радостта е критерий за истината.“ Човек, който живее с истината, има едно приятно, топло усещане в слънчевия си сплит.

За да имаме критерий за истината и да не се подвеждаме, трябва да развием интуицията си – директния път на познанието. Логиката е дългият и криволичещ път към познаване на истината. В този път често онзи, който търси истината, се изкачва в планината, докато който я носи, идва от високите върхове на познанието. Интуицията е верният спътник в живота, който никога не подвежда будния, който слуша гласа ѝ.

Добрият пример сочи пътя към истината и трасира пътя към нея на онзи, който я търси. В това отношение Учителя препоръчва следното:

„Четете някой път в Библията за апостол Павел, за Адам, за Авраам, за Исаия, за Данаил, за Христа. Щом мислите за тях, като ги четете, вашият живот се свързва с тях и вие възприемате благословието на апостол Павел и всички други, понеже те са проводници на Божията Любов. И мир навлиза в душата ви и онова, което ви е смущавало, то си отива.“

„Помислил си нещо лошо, можеш веднага да изчистиш своята мисъл. Всеки може да изчисти своята мисъл, като има в душата си следното правило: да постъпим така, както Господ постъпва. Или: Ако Христос беше на моето място, как щеше да постъпи той.“

Чрез вътрешна хигиена в умствено и емоционално отношение ние можем да възстановяваме и поддържаме своя душевен тонус, необходимата морална сила и емоционална чистота, а оттам и защитните си сили срещу лошите влияния.

Принципите и методите на духовната хигиена са дадени в беседите и лекциите на мировия Учител Беинса Дуно. За нас на първо място е важно да знаем кои влияния са добри и кои са вредни, за да приемем благопри-

ятните и да се оградим и запазим от разрушителните. Уханието на една роза, когато не отклонява вниманието ни, винаги е приятно и здравословно влияние във всяко едно отношение. Има парфюми обаче, които омайват, приспиват разсъдъка и предразполагат към несъзнателни действия.

Общуването с един добър и умен човек успокоява и тонира. В бъдеще общуването ще се издигне като най-достъпно средство за придобиване на хармония, за тонирание и взаимопомощ. Днес тези процеси протичат несъзнателно и само в единични случаи на духовна просветеност – съвсем съзнателно под формата на психотерапия за лекуване на психози. За да се постигне това, необходимо е културата на даване и вземане, т. е. на обмен между хората в обществото – културата на Любовта, да се издигне до по-високо ниво. С други думи необходимо е правилно разпределение на духовните, интелектуалните, емоционалните и материалните блага. В това отношение днес царува безредието. Някои духовни водачи например поставят собствената си личност в центъра на учението, което проповядват. В този случай духовните ценности се движат еднопосочно. Ограниченията в рамките на личността възможности да се дава с любов съобразно с висотата на положението, което заемат някои личности, води до едностранчивост в разпределението на богатата. Слънцето дава еднакво на всички, но широко отвореният цвят върху цветната поляна, обърнат винаги с лице към светлината, ще получи повече блага от слънчевите лъчи. Интелектуалецът е в състояние да даде повече знания, но в емоционален план той се нуждае от по-голямо признание, особено когато емоционално е по-беден. Само човекът, в когото умът и

сърцето са в хармония, приема богатата, взема от тях само онова, което е необходимо за да поддържа живота си, и ги оставя да текат, за да се ползват от всички. Това е новият тип човек, за който може да се каже, че е психотерапевта на бъдещата култура.

В софийския квартал „Изгрев“ имаше една малка дървена къщичка, която се състоеше от антре и едно помещение, което служеше за спалня, кухня и салон. Размерите на тази къщичка бяха не по-големи от два на три метра. В тази малка дървена къщичка живееше нашият брат Крум Въжаров, известен като Вено. Веднаж седмично бате Крум ни приемаше в „дядовата си ръкавичка“, за да изучаваме английски език. По него време – около 1975 година – при него идваше и Христо, скромнен и малко затворен в себе си младеж, който следваше английска филология. Вено отделяше внимание на всеки от нас и имаше особен начин на общуване, ефекта на който всички около него чувствахме осезателно. След престоя си в неговата малката дървена къщичка, се чувствахме преобразени. И винаги, когато се връщахме към ежедневните си задължения, животът изглеждаше по-хубав и ни изненадваше с богатите си възможности да учим, да работим и да успяваме. С Христо, който беше по-напреднал от нас, но желаше да подобри знанията си по английски език, Вено работеше отделно. Често, когато пристигахме за нашия урок, ние заварвахме учителя и ученика заедно. Случваше се да започнем заниманията си, а Христо не си тръгваше. Той оставаше с нас до края на урока като слушател. Присъствието му с нищо не ни смушаваше и дори ни беше приятно, но беше необяснимо, защото знаехме, че той не научаваше нещо ново в тия часове. По-късно разбрахме причината

за тези продължителни сеанси – разбрахме защо Христо обичаше да бъде с Вено. Отговорът му беше: „Защото тук ми е приятно!“ Той имаше желанието да остане с Вено в малката дървена къщичка, където се чувстваше по-добре, отколкото в обширния апартамент на баща си. Такова беше влиянието на Вено и всички ние го приемахме добре. Аз бих го нарекъл същностна или контактна психотерапия, защото това е умение да се установи връзка с реалния човек, а не с деформираната от вредни влияния човешка личност.

Доброто влияние дава морална сила, защото е мотивирано от благородни чувства. Неморално и осъдително е онова влияние, което подбужда с користна цел прояви на слабост у човека. Обсебването, за което вече стана въпрос, има много по-тежки последици, и когато се практикува съзнателно, е престъпно действие. Когато се обсебва индивидуалното съзнание на някой човек и се упражнява власт над него, това деяние е по-осъдително дори от поставянето на невинен човек в затвора. Единствено онзи, който е проводник на влияния от високите сфери на духовността, който черпи вдъхновение от извора на живота, може да оказва благотворно въздействие върху други хора, като стимулира християнските добродетели в тях. Добри влияния има навсякъде, те не са ограничени само в духовните школи. Ако сме по-чувствителни към влиянията на красивото и доброто в живота, ние ще ги почувстваме и възприемем в присъствието на един гениален музикант, в отношенията с един добър педагог, като проследим действията на смелия и пожертвувателен човек и в много други случаи. Духът на доброто не се ограничава нито във времето, нито в пространството. Влиянията му събуждат съвестта, внасят по-

вече светлина в мисълта и подтикват към благородни действия. Те засягат дълбоката интимна същност на човека, основния му тон, на който откликва душата, и го стимулират за духовен растеж. В лекцията „Веселие и радост“, изнесена на 5 декември 1934 г., Учителя казва: *„Всеки един човек в света си има един музикален тон. За да възпиташ човека, ти трябва да намериш основния тон на неговия живот. Като дойде този човек, ти трябва да го изследваш, трябва да изучаваш езика му и да му говориш. Ако не му говориш на неговия тон, не можеш да му повлияеш. И силата на влиянието зависи от основния тон, който можеш да вземеш по неговото естество. Индусите, които са изучавали тези закони, те, като вземат основния тон на змиите, и змията играе. И ти можеш да свириш на змията, но змията не играе.“*

Някои слаби животинки в гората, когато са в опасност, имитират опасните хищници, за да изплашат враговете си. Други секретират отблъскващи миризми, за да ги прогонят. За разлика от животните човекът е въоръжен със силата на любовта, добротата и благородството, от които хората без морал бягат, както „дяволът бяга от тамяна“.

Всеки от нас е имал проблеми с хора, които олицетворяват грубата физическа сила. И навярно няма да изненадаме или засегнем някого, ако кажем, че на онези, които приемат насилието като радикално средство за решаване на проблемите, им липсват най-вече устойчивост и праволинейност на характера. Организацията на силите в тях е едностранчива – акцентът е сложен върху първичните инстинкти, които трудно се управляват. И понеже естеството на силата, нейната същност определя характера на проявлението ѝ, в случая тази силата се

проявява разрушително. Грубата физическа сила не е добър проводник на живот и затова се проявява разрушително. Когато се насочи правилно и се впрегне в полезна работа, която изисква по-голямо участие на ума, постепенно тя се трансформира и облагородява, става пофинна и възприемчива към добри влияния. Всеки човек, който е възприемчив за фините вибрации на Любовта и доброто, чрез които работят творческите сили в природата, е добър проводник на живота.

Благородната по своята същност сила носи радост, обновление и растеж за всички същества във физическия план на живота.

ОСНОВИ НА ДУХОВНОТО И ЕМОЦИОНАЛНОТО ЗДРАВЕ

*„Ученикът трябва да бъде винаги спокоен,
при всички условия; той знае, че то е за негово
добро.*

Страхът е нещо животинско.“

Учителя

Божествената дистанция

Внушенията имат за обект емоционалния свят на човека. Поради внушенията, проявявайки емоционалната си природа, ние се ангажираме в много фиктивни и условни явления в живота. Учителя казва:

„За да растете, трябва да забравите вашите сенки, вашите недоразумения. Всички неща, които сега съществуват в света, са сенки – като заспите дълъг сън, всичко ще изчезне: и Франция, и Англия, Германия ще изчезне из вашия ум; няма да има никакви войни, ще забравите и за захар, и за ориз; ще забравите вашите дългове, всичко ще забравите, защото всичко това са сенки.“

„Има магнетизатори, които, като хипнотизират някого, теглят пред него линия и му кажат, че щом дойде дотам, ще срещне стена и хипнотизираният действително не може да я премине, когато пък вие не виждате там никаква стена. Духне ли магнетизаторът, тази стена изчезва. Сега дяволът е издигнал такава стена в умовете на хората – просто една линия, и вие

виждате много мъчнотии, които всъщност са сенки, а не действителност. Няма нищо невъзможно в света – всичко е възможно.“

Как да се избавим от сенките, от илюзиите в живота си, които самите ние сме създали. Защото е погрешно да търсим причините на неудачите си винаги вън от нас. Свободният човек не се влияе от случайните обстоятелства, от капризите на времето и от настроенията на хората. Свободната птичка никога не влиза сама в кафеза. Учителя е дал един впечатляващ пример, с който е подтикнал учениците си към размисъл относно двете състояния, които характеризират, от една страна, свободния, а от друга – лишения от свобода човек. В село Мърчаево, където е бил с група братя и сестри по време на втората световна война, той е показал как трябва да се прилагат в живота духовните знания. По време на един интересен разговор пред дома на брат Темелко, Учителя обърнал вниманието на присъстващите върху петела, който със самочувствието на стопанин и разпоредител на имота, кълвял зрънца на разумно разстояние от групата. Той стоял настрана като видна личност, изпълнен с добро самочувствие. Учителя казал на братята да му дадат царевични зърна. Гордият петел веднага се възползвал от предложената му гощавка и набързо изгълтал няколко апетитни зърна. После Учителя накарал да го хванат и отново да му предложат да хапне царевица, този път дори и по-щедро. В този случай обаче хванатият петел показал безразличие и упорито отхвърлял всички подканвания да се възползва от храната.

Образът на този хванат петел е впечатляващ. Такова е положението и на човека, който е изгубил свободата си, попадайки под чужда власт и влияние, когато сетива-

та му, неговите чувства и умът му са подчинени на чужда воля. Като хванатия петел, и той ще остане безразличен към всички блага и възможности, които животът му предлага. Парите, властта, ласкателствата, плътските удоволствия и пр. са онази царевица, с която най-често подмамват хората, за да ги поставят в положението на хванатия петел.

Големият аршин, с който би трябвало да се измерва свободата, това е пространството, което обитава душата. И понеже този аршин е в ръцете на Бога, все още никой върху нашата малка планета не е успял да измери свободата и да ѝ постави граници и норми, да гласува справедливи закони относно мащабите на нейните проявления. Свободата се движи и проявява според своята същност, в абсолютна хармония със законите на Любовета и върви по път, който човекът няма власт да промени.

Когато един човек ограничава свободата на друг, той нарушава закона на Божествената дистанция, която е необходима за живота на душата. Когато някой се приближи по-близо от тридесет сантиметра и навлезе в онази сфера, в която диша жизненото тяло, това предизвиква известно напрежение. В този случай защитната реакция на първо време е огъването на аурата. За да не се задъхва жизненото ни тяло и за да избегнем смущения и нарушаване на пълнотата на съзнанието, външно и вътрешно трябва да пазим Божествената дистанция между хората и нас. Тази етика освобождава творческите сили на духа, които в такъв случай действат благотворно и стимулират пълноценното проявление на универсалния живот в нас.

Психотерапия на уязвимата психика

За да се запазим от всякакъв вид нездрави и пагубни внушения, трябва преди всичко да избягваме монотонността и еднообразието в нашата ежедневна дейност, както в чувствено-емоционален, така и в мисловен план. Механично повтарящото се влияние, върху което и да е от сетивата ни, може да предизвика едностранчивост в настроението и изтичане на психическа сила. В природата няма абсолютни повторения; в нея се осъществява непрекъснато преливане от едно състояние в друго, което създава голямото богатство от нюанси в настроенията ѝ. На това се дължат нейната гъвкавост, великото ѝ търпение и царственото ѝ спокойствие.

Системните тревоги и особено състоянията на стрес разстройват сензорната система, намаляват възприемателната реакция на сетивата. Вследствие на това човек започва да страда от разсеяност, а мисълта му става неорганизирана, непоследователна и повърхностна. Тази разпокъсаност и хаотичност в мисли, чувства и настроение деморализира и парализира волята на личността. Това може да породи социална среда на бездействие, която е благоприятна за настаняване на еднообразието. Еднообразието и бездействието пък са предпочитани от паразитите, които не закъсняват да колонизират тази среда. Паразитите са санитарни на безделието, на еднообразието, на лишените от жизнен тонус организми.

Ако почувствате, че сте стъпили върху платото на еднообразието, вземете бързо най-радикални мерки. Излезте на слънце, разходете се в градината или още по-добре – предприемете една екскурзия в планината. Об-

щението с природата ще ви даде онова разнообразие, от което имате нужда; от нея ще почерпите и сили, за да излезете от меланхолията си. Човекът с чувствително сърце и буден ум носи живот на богато мисловно и емоционално разнообразие. Общуването с него освобождава чувствата, успокоява и стимулира ума. Който има любов и достатъчно волеви качества и добродетели, за да я прояви, е добър проводник на живота. Бъдещето принадлежи на носителите на любовта, на добрите ѝ проводници, които са способни да я проявят. Добрата мисъл отприщва силите на Любовта. Такова вдъхновение идва при произнасяне на кратката молитва: *„Само проявената Божия Любов носи изобилния и пълен живот.“* Изобилието, разнообразието, цялото богатство и пълнота на живота изтичат от Божествения извор в безброй потоци, които носят живот навсякъде в природата.

Учителя дава един много ефикасен метод за излизане от болезнените тревожни състояния. Ако в резултат на едно силно преживяване изпитваме несигурност и тревога, трябва да сложим в действие мисълта си и да анализираме своето състояние. Ако разкрием причините и намерим смисъла на своето тревожно състояние, ще успокоим чувствата си, ще сменим състоянието си и една мека и приятна светлинка ще затрепти в съзнанието ни. И ще си кажем: „Нищо още не е загубено, животът тепърва ще ни предложи нови и дори по-добри възможности.“ Така ние извършваме един морален акт на вътрешно преобразуване и превъзможване на депресия, след като сме претърпяли нездраво чуждо влияние или вследствие на неуспех в някакво начинание.

Разнообразието е закон на младостта, на бликация

живот, докато еднообразието е закон на старостта, на пресъхналия извор.

Чрез приложението в живота на законите, принципите и методите на духовните науки, окултният ученик може да поддържа богат вътрешен живот и устойчивост спрямо драмите и конфликтите в света. Това е обширна наука, неизчерпаема съкровищница на знания, с които днес хората разполагат. От тях се иска само да ги възприемат и приложат. Жадният не трябва да очаква приливът на изобилните води да се покачи до нивото на устата му и едва тогава да пие. Той трябва да се наведе, да вземе от извора вода в ръката си и да утоли жаждата си.

Съветите на Учителя

В окултната школа ученикът изучава законите, методите и средствата, посредством които може да бъде по-силен от опасните външни влияния и да превъзмогва опитите да бъде обсебван и манипулиран. Като усвоява и прилага окултните науки, той придобива онова органическо знание, чрез което влиза в хармония с пулса на природата и поддържа директна връзка с елементите и силите в нея. Оттам той черпи необходимите му знания, методи и сили, за да уповава на доброто, да пази вътрешната си светлина и да не изпада в заблуждения. Изпитанията го съпътстват, но като ги преодолява, той учи. Още в встъпителните си лекции Учителя е дал напътствия на учениците си как да се пазят от лоши влияния. На събора им в гр. Велико Търново през 1921 г. той казва:

„Когато искат да направят нещо с тебе, гледат

те втречено. Така и дяволът, като вълка, хване те, гледа те в очите и после те разтърси. После влиза във всичките ти удове, заема мястото вътре в мозъка ти и казва: „Тъй ще направиш, иначе ще направиш“ и ти изпълняваш неговите заповеди. Той казва: „Господ не е туй, което ти мислиш, Той е претърпял известно изменение.“

След това Учителя дава на учениците си дихателно упражнение за освобождаване от чужди внушения. Той разтваря ръцете си встрани и същевременно духа. С подходящи движения и дишане отрицателното влияние може да се отстрани, което той обяснява така:

„Ние правим сега обратни паси при всяко прекарване на ръцете, като казваме: „Това е вече закон и по този закон ние даваме, от една страна, любовта, а от друга страна – мъдростта.“ Като кажем тези думи и духнем, дяволските нишки се разкъсват, в човека става едно разтърсване и казва: „Къде бях досега, къде бях?“ И тъй всинца трябва да се освободите от туй хипнотическо състояние, затова ви казвам, че трябва да работите с любов и мъдрост, понеже те са Божиите ръце, и ще започнете по права линия. Това наричам очистително дишане. Ще проектираш волята в себе си и ще кажеш: „В името на Божията Любов, в която няма никаква измяна, и в името на Божията Мъдрост, и в името на Неговото слово, тъй да бъде.“

Против тази магия, против тази сила, няма друга сила в света, която може да устои.“

„Писанието казва: „Там да се въоръжите.“ Как? Ако те употребяват известни сили, ние ще употребим други, в противодействие. Отдалече ще направите своето упражнение. Ще погледнете нагоре и ще направите упражнението. Който ви види, ще каже: „Този какво ли прави?“

Той нищо няма да разбере. Това е само един начин да се фиксира вашият ум едновременно, за да противодействува. Това упражнение може и мислено да го направите, но когато и ръцете действуват, по-силно е, едновременно взимат участие нашият ум и нашето сърце.“

„Ученият, богатият, силният не се поддават на външни влияния. Те са устойчиви. Такъв човек е в състояние чрез мисълта си да парализира всеки удар, който му се нанася отвън. Трябва ли човек да се противопоставя на външните условия? – Трябва, разбира се. Затова му са дадени ум, сърце и воля, да мисли, да чувствава, да действа. Ако някаква неразумна сила иде отвън и ви удари в главата, вие ще употребите мисълта и волята си да се справите с нея. Друг е въпросът, ако силата е разумна и носи известно благо за вас. Тъй щото, докато сте на земята, вие ще получавате удари от различен характер – физически, духовен и умствен; ако сте разумни, ще ги използвате правилно и от ден на ден по-умни ще ставате. Глупавият обаче вместо да поумнява, по-глупав става. Следователно изпитанията могат да бъдат кармически или не, но човек трябва да бъде умен, да знае как да се справя с тях.“

„В Казанлъшко един селянин турил около кошарата си един капан за мечки. Каква била изненадата му, когато сутринта, вместо да види мечка в капана, видял своето магаре. Защо се хванало магарето в мечешкия капан? – Защото любопитствувало да види какво е това, което господарят му поставил около кошарата. Много мечешки капани има в света, но вместо да хващат мечки, хващат хора. Защо? – Защото проявяват любопитство. Побутнат капана оттук-оттам, докато паднат в неговите клещи. Ако не бяха проявили любопитство, нямаше да влезат в капана.

Астралният свят е пълен с мечешки капани във вид на красиви цветя, сладки сокове, хубави и разнообразни неща, които отдалеч превличат човека. Разумният свят предупреждава хората да внимават, да не паднат в някой капан. Учителят казва на учениците си: *Като минавате през еди-кои си места, ще бъдете внимателни, нищо няма да пипате, пред нищо няма да спирате. Ще минете и заминете набързо. Ще бъдете доволни от това, което отдалеч сте видели, то ви е достатъчно. Сегашните хора мислят право, но постъпват точно обратно. Дето минат, всичко пипат, всичко разглеждат, но не подозират, че зад привидно красивите неща се крие някакъв мечешки капан. Ако ученикът пожелае да опита всички красиви работи в света, главата му ще побелее преждевременно и в края на краищата ще се убеди, че освен загуби, нищо не е придобил. Мечешки капани има не само извън школата, но и между вас, в школата, затова всички трябва да бъдете будни, да не проявявате любопитството си. Задача е на всеки човек сам да се пази. Който не е внимателен, той често ще пада в капани и след това ще се оплаква, ще запитва този-онзи защо съществуват капани в света, защо човек пада в тях и т. н. Ще говори за кармата, ще оплаква съдбата си, но нищо няма да придобие. Каквито обяснения и да се дават, ако не е внимателен, капани го чакат.*“

„Достатъчно е да замислите едно добро дело, за да се изпречат на пътя ви множество капани. Докато не сте силни в доброто, все ще паднете в един от тези капани. Ще чуете някой да ви нашепва: „Какво си тръгнал да правиш добро? Не е време за правене на добро, отложи тази работа за по-благоприятни условия. Това нашепване е мечешки капан, поставен на пътя ви.“

„Дойде ли Божественото във вас и ви нашепне нещо, веднага трябва да действувате – то не търпи никакво отлагане. Когато свършите работата си, тогава ще мислите. От резултатите ще разберете защо е трябвало да постъпите по този начин. Преди да получите резултат от постъпката си, не говорете за нея. Правете сами опитите си и мълчете. Ако говорите, преди да сте започнали известна работа, непременно ще срещнете противодействия, които или ще ви отклонят, или ще ви забавят.“

„Една от близките идеи е човек да се самоизучава: да изучава своите мисли, чувства и действия. Да се изучава човек, това подразбира той да се самонаблюдава, да изправя погрешките си, но не и да се самокритикува. Самокритиката е достояние на най-учените, на най-благородните, на най-възвишените хора. Обикновеният човек не трябва да се занимава със самокритика. Тя представлява остър нож, с който може да се нарани. Внушите ли на някой слаб човек мисълта, че той е лош, няма да мине много време и по силата на самовнушението той действително ще стане лош човек. По-добре е на слабия човек да кажете, че е добър, за да стане такъв, отколкото да му кажете, че е лош, и да стане лош.

Всички са опитали силата на внушението и затова стремете се да си внушавате добри и прави мисли, а не криви и отрицателни.“

Вместо да се борим с внушението, за да го победим със сила, много по-лесно ще го отстраним от пътя си, ако на мястото на отрицателните мисли, които ни се натрапват, поставяме и развиваме системно положителни мисли. В противен случай ще се намерим в положението на онзи окултен ученик, на който била поставана задачата

в течение на няколко часа да не мисли за носорога. И какъв бил резултатът – през цялото време той мислил само за носорога. Мисълта не обича да ѝ поставяме препятствия, тя винаги предпочита свободата си, в която може да постигне дълбочина и завършеност. Винаги е за предпочитане да ѝ дадем добро направление, вместо да ѝ се противопоставяме. Чрез съзнателна и целенасочена работа тя може да бъде възпитавана и да придобие качествата на спонтанност и праволинейност, а оттук – по-голяма свобода и сила. Спонтанността е качество на универсалната любов, която внася в мисълта мекота и финес, а праволинейността идва, когато мисълта е ръководена от един идеал, който тя се стреми да постигне в своя растеж и развитие. От друга страна, будността на съзнанието позволява реализиране на силите на мисълта, прави я асоциативна и устойчива. За да придобият устойчивост и сила, чувствата също трябва да се възпитават и облагородяват, да олицетворяват природната експресивност на характера. Учителя казва:

„Вие започвате една песен с вашето сърце. Какви са задачите на сърцето? Трябва да придобиете известна дълбочина и устои на чувствата. Вашите чувства трябва да се огъват, но никога да не се прекъсват. Могат да се огънат, да се разтегнат, но трябва да пазите никога да не стане прелом в чувствата ви. Може да придобиете каквато дълбочина искате, да се огъвате. Колкото по-голяма дълбочина добивате, във ваша полза е. Защото, както се огъвате, неприятелят, който ви атакува, не може да ви атакува вече. Разтягат се вашите мисли. Дълбочина ви е нужна в чувствата. В някои случаи виж, трябва висота в ума. Колкото по-високо можете да се качите, толкова по-добре е. Неприятелът на голяма ви-

сочина не може да отива. На две места ще бъдете неизвими: на големите дълбочини и на големите височини. Как ще кръстим тези два противоположни полюса? Тях ги наричат полюсите на човешкия живот. Това са човешкият ум и човешкото сърце.

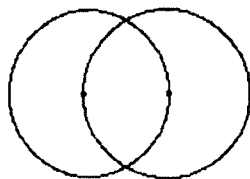
Винаги помнете, че любовта е най-великото, най-разумното нещо. Не разделяйте Любовта от разумността. Ще считаши, че онзи, когото обичаши, е разумен. Не можеш да обичаши онова, което е неразумно. Обикнеш ли човека, ще станеш сляп за неговите недостатъци, но и онзи, когото обичаши, трябва да има сремеж да се повдигне. Няма ли ги тези два процеса, любовта не може да се прояви.

Любовта извършва голяма работа. Тя превързва раните на човека и си заминава. Дойде ли до отрицателните неща, там я няма. Тя казва: „Можете да живеете и без мен.“ Тогава почват мъчнотиите и страданията. Щом се оттегли Любовта, всички страдания идват.

Ето какъв е законът: Най-първо започни с Бога и тогава добре ще свършиши с хората. Ако човек обича Бога, ще обича хората. Ще им даде даже повече, отколкото те могат да носят.

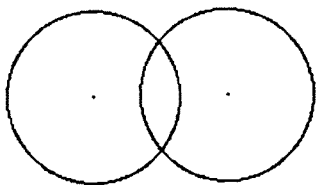
Любовта е Божествена, ако едно същество минава през центъра на друго същество и обратно (фиг. 1). Значи, когато едно същество минава през Божественото, свързва се с великата разумност, която живее в другото същество, тогава Любовта е Божествена.

Когато едно същество минава не през центъра на друго същество, а през външните му части, в този случай любовта е по-слаба (фиг. 2).

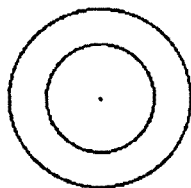

Фиг. 1

А когато едно същество покрива друго, това е обсебване (фиг. 3). Това е любов, когато работиш за този, когото обичаш и растеш. Любовта ти към някого да

Фиг. 2

Фиг. 3

ти дава подтик за твоето издигане, да растеш като душа и едновременно да работиш за неговото повдигане, да му помагаш. Ако любовта ти дава подтик за работа в живота, тя е истинска любов.

Реките се сливат, вливат се една в друга. Преливането на душите е един процес не външен, а вътрешен. Реките се сливат, бреговете преливат. Когато реките не се сливат, бреговете не приливат. И двата процеса вървят едновременно. Това съществува в природата между съществата. Това сливане и преливане става между човека и Бога, става между човек и човек. Дето няма сливане и преливане, няма никакъв растеж.

При сливането душите се сливат, а след това става преливане от едната душа в другата. Преливане не може да става без сливане. Това сливане и преливане може да става само между две души, между които има любов. Същото е и за нашите отношения към Бога. За да има сливане и преливане между нас и Бога, трябва да има любов към Бога.“

Любопитството и безпринципното консумиране на всяко удоволствие без оглед на това, на каква зараза то е

носител и къде може да ни отведе, са опасности в житейския път на всеки човек. Във връзка с това Учителя казва:

„Не се интересувайте от неща, които няма да ви бъдат полезни. Нито преувеличавайте нещата. Аз не съм за това да бъдем слепи за погрешките; да ги виждаме, но да не се спираме на тях.“

„Сега, като ви се говори за греха, има една опасна страна в това. Може да работи законът за внушението. Виждаш един човек със счупен крак; тоя крак не може да излезе от ума ти. По-добре е да гледаш хора със здрави крака, отколкото със счупени крака. Като видиш десет души със счупени крака или със счупени ръце, ти няма да можеш да ядеш. По-добре е да видиш един човек със здрави ръце и крака.“

„Дяволът е намерил сега един закон за хората: „Не гледай красивото в света!“

„Толкова време съм ви говорил с желание да ви направя свободни, но някой път виждам, че от вас излиза нещо атавистично. От атавизма вие не сте освободени.“

„Не само да мислим, че знаем, но знание трябва! Туй знание е potrebno, защото в окултизма всякога се развиват отрицателни сили. Във всяка една окултна школа най-първо се развиват отрицателните сили в такъв грамаден размер, че ако не се вземат мерки, много пъти учениците пострадват.“

„Християнството беше окултна школа. Християните, като изгубиха правилата от Христа, вследствие на това се набраха много отрицателни сили и като не знаеха какво да ги правят, как да ги трансформират, повдигна се цяло гонение против тях, докато се намери проход. И ако и вие изгубите методите, които ще ви дам, ще дойде същият закон. Той не може да се промени.“

Защитните сили на човека

Като всяко същество в природата, и човекът, за да не дегенерира в своето развитие, притежава редица качества, които му позволяват да идентифицира, осъзнае и филтрира информацията, получавана от заобикалящия го свят. За да се предпази от вредните влияния, не е достатъчно само да бъде алармиран за наличието им и за опасността от тях. По-същественото е той да притежава онези качества, благодарение на които би могъл да се предпази от опасните влияния. Някои притежават още от рождение редица заложби, например способността да концентрират вниманието си; те устояват по-добре и по-лесно се освобождават от чуждите нездравословни влияния. Благодарение на някои силни страни на характера си тези хора разполагат с ефикасна самозащита.

За да развие онези качества на характера, които го правят печеливша личност в изпитанията, човек трябва да остане верен на здравата си природа. Природните сили и процеси, благодарение на които животът протича нормално в нас, са базата, върху която можем да усъвършенстваме сетивата си, да облагородим и заздравим чувствата си, да развием ума си и да укрепнем духовно. Когато има тези качества на характера, човекът е извор, от който блика живот. Ако пък се поддава на тревожни мисли, ако ежедневно го дълбае мисълта дали ще успее в проектите си и как ще осигури своето благосъстояние, в тази изчерпваща силите му едностранчива мисъл, изворът на живота в него започва да пресъхва. Ако се остави във властта на силните емоционални преживявания, на

стихията на чувствата, без да се замисля върху смисъла им, гъста блатна растителност ще покрие извора, в него ще намерят убежище примитивни паразитни видове, земноводни и влечуги ще плъзнат край него. Умът на този човек ще залинее и неговото битие ще затъва постепенно под тежестта на груби и първобитни чувства.

Защитните действия на животните се управляват от инстинкта за самосъхранение. Благодарение на специфичните качества, с които природата е надарила всеки вид, те се събират в екологични асоциации, където установяват целесъобразни отношения с други видове. Инстинктът за самосъхранение в по-напредналите животински видове предизвиква бърза реакция на страх, благодарение на която те запазват живота си. Човекът обаче притежава значително по-мощен арсенал от възможности не само да оцелее, но и да надмогне трудностите и опасностите. Това той дължи на светлината в мисълта си и на мащабността и големия кръгзор на съзнанието си. Ако съзнанието му е обсебено от първичните инстинкти на по-малките му братя – животните, той губи способността да осъзнава и вижда отдалече опасностите. Неговата разумност и предвидливост тогава са в упадък, а в душата му нахлуват смут, тъмнина и страх.

Едно добро правило, за да се избегне това състояние, е да устояваме човешкото си достойнство, своето ниво и качество на съзнанието, т. е. придобивките в пътя на индивидуалния и колективния прогрес. Човек никога не трябва да предава доброто, благородното, Божественото в себе си. Връщането назад и падението са опасни, защото рефлектират в базата на живота и рушат онова, което е вече изградено в течение на редица прераждания и представлява органическа част от нашата същност.

Елементарно правило в живота е системната почивка, която реорганизира и заздравява асоциативните връзки и целостта на организма. Когато следва природните ритми, почивката представлява едно пълноценно отпускане и освобождаване на човешкия организъм във възстановяваща силите природна среда. Сънят е една природна необходимост, на която никое човешко същество не противостои. Ако не влезе в съня, човек не може да излезе в живота. Той е един отлив, който ни извежда на върха на нова вълна – изгрева на новия ден. Добрият плувец умее да използва системно силата на вълната, той се връща назад, за да я възседне и като стане едно със силата ѝ, да отиде далече по-напред.

Механичното действие има ефекта на удар, който предизвиква шок в съзнанието. Падане може да предизвика ударът и шокът от него. Падането от високо поради липса на фундамент, принадлежи към механическите процеси и също предизвиква шок в съзнанието. Органическите процеси принадлежат на еволюционния път на развитие и осигуряват онази непрекъснатост, в която протича преливане на едно състояние на съзнанието в друго. Голямото изкуство на разумния живот е немислимо без знанието и умението да се живее в хармония и единство с органическите процеси в природата.

От казаното по-горе произтича едно съществено правило, което, ако се спазва, позволява да се намали силата на вредните външни влияния. Това правило се заключава в умението ни да имаме осъзнати движения на всяко ниво – умствено, емоционално и волево, т. е. да бъдем в единство и хармония с органическите процеси, чрез които се проявява животът. Спазването на това правило зависи от възможността ни да се концентрираме и от

постоянството ни в реализацията на един висок идеал, който осигурява едно безгранично движение напред във възходящата спирала на развитието. Така, като се предпазваме от механическите неосъзнати движения, при които се пилеят много сили и средства на природата, ще излезем от хаоса на мисли, чувства и действия, за да влезем в разумния живот. Ако се озове в сферата на влияние на разумните същества, в реалния живот, който е живот на непрекъснатите явления и процеси, човек ще осъзнае единството и хармонията на живота. В този свят има органическа връзка между всички движения, поради която измамата и илюзията са изключени. Механически, прекъснати и неосъзнати движения са възможни в материалния свят на формите. Този свят е подвластен на по-висшите светове, поради което механичните процеси могат да бъдат трансформирани в органични.

Вместо да търсим извинение за слабостите си в противоречивия и вечно променящ се външен свят, по-добре е да се обърнем към себе си и да се опитаме да засилим онези качества, които представляват естествена защита, екран спрямо опасните влияния. Чрез системна работа, като прилага методите на Новото Учение на Любовта, човек може да доразвие природните си дарби и да намери своето място като служител на Висшия разум в природата. В колективното свръхсъзнание той ще реагира спонтанно и разумно на влиянията. В разумния живот всяко чуждо и нездравословно влияние бързо се трансформира чрез алхимията на Любовта и се използва за добро.

Учителя казва:

„Който носи Духа в себе си, той лесно се справя със всички обиди и огорчения. Правете опити да видите в

колко време можете да превърнете една обида, да се справите с нея, без да остави следа в съзнанието ви. Отбелязвайте си за колко време сте се справили с обидата. Колкото по-лесно можете да превърнете обидата в приятно чувство, толкова по-силна е връзката ви с Духа.“

Културата на Любовта учи да не се плашим от външните влияния, а разумно да ги посрещаме и възприемаме според тяхното естество. Когато имаме разбиране за тях, те могат да ни послужат като стимул да проявим доброто в нас. Ако ги приемаме с любов, можем да присадим върху тях една добра мисъл и едно благородно чувство. Тогава влиянията и внушенията след време ще дадат добри плодове.

Във веригата на живота

Всяко живо същество участва по свой начин в колективния живот на нашата планета. Микроорганизмите, рибите в океана, птиците във въздуха, бързоногите сърни и антилопи наред с хищниците, които ги преследват, пингвините в полярните морета, многобройните растителни видове – цялото богатство на биосферата гъмжи от разнообразни форми на живот. Всички същества заедно с човека са поставени в условията на съвместно съществуване и взаимозависимост. Животът на всяко живо същество зависи от успешното размножаване и развитие на много други растителни и животински видове, включително и на микроорганизмите, които обработват мъртвите органични остатъци. В тази жива верига протича непрекъснат кръговрат на сили, а материята се руши, преобразява и приема нови форми на живот.

В една от последните си лекции Учителя казва:

„Единственото нещо, което можем да направим, е да проявим любов към Бога, любов към ближния, любов към всички братя и сестри, любов към майки и бащи, любов към най-малкото растение и бръмбарче. Всички са братя, приели различни форми, за да свършат някаква работа. И те са наши братя и сестри. Под „брат“ разбирам всяко същество, което в даден случай може да ти послужи. Кравата е твоя сестра; ябълката е твоя сестра. Малко хора познават своите братя и сестри, които им служат. Светлината, която слиза отгоре, е наш брат, топлината – наша сестра. Тъй гледам аз на нещата.“

В природата, особено в животинския свят, съществуват най-разнообразни взаимозависимости и влияния. В примитивните съобщества те протичат най-вече по пътя на взаимната консумация. Трудно е да се каже, че вълкът обича овцата, когато я изяжда. Според Учителя обаче, като изяжда овцата, той претърпява влияния от нея. След години вълкът ще вземе формата на друго животно, по-кратко и слабо, ще избягва срещите с кръвожадните хищници.

Тревопасните животни, вегетарианците, които не ядат животинска храна, търпят по-силно влияние от чистите природни източници на живот – от природните сили, директно от слънцето, както и от по-високите духовни йерархии.

Когато се грижи с любов за животните, човекът оказва благоприятно влияние върху тях, а когато ги убива с цел да ги яде – те му влияят. Светът ще се оправи и животът ни ще се подобри радикално само тогава, казва Учителя, когато всички станат вегетарианци.

Болшинството от хората не ядат кучета, а изпитват приятелство към тях. Благодарение на това отношение на покровителство и любов са създадени много породи благородни кучета, които ни учудват със своята любвеобилност, отзивчивост и послушание. Кокошките и прасетата, които хората убиват и ежедневно слагат на трапезата си, гарнирани с черен пипер, дафинов лист и др., следват човека, за да задоволят глада си, но изпитват панически страх, когато са в ръцете му. По отношение на много животински видове човекът е лош педагог.

Общуване с природата

Природата е велик психотерапевт. Със своето непоколебимо спокойствие тя ни освобождава от нашите тревоги, от безпокойствата и стреса, от ежедневно напрежение и психическо натоварване.

Като преживявал трагичните събития в Европа преди и по време на Втората световна война писателят Стефан Цвайг бил впечатлен от спокойствието на природата пред безумните актове на фанатизираните политици, които горели книги по площадите и преследвали слаби и беззащитни хора. Този чувствителен човек бил до такава степен поразен от абсурдността на насилието около него, че очаквал природата да реагира незабавно и строго да раздаде правосъдие. Вместо това той виждал навсякъде около себе си нейното невъзмутимо спокойствие – „нахалното“ ѝ безразличие. От словото на Учителя знаем, че всъщност нищо не убягва от зоркото око на природата, че тя регистрира и най-малките жестове, и най-

невинните прояви на хората. Но съществата, които ѝ служат, са спокойни, защото знаят, че всичко, което се случва, ще се превърне в добро и работят това да стане по най-добрия начин. Учителя казва:

„Всички движения на ученика трябва да бъдат волеви и съзнателни. Ученикът не трябва да прави нито едно несъзнателно движение, защото те са под влияние на изостаналите духове.“

Боян Боев, един от най-добрите ученици на Учителя, се отличавал с обширни и задълбочени знания по биология. Вдъхновение за научните си студии и статии той намирал в духовните науки и в природата. След 1922 г. започват редовни екскурзии с Учителя на Витоша и Рила планина. В една своя статия Боян Боев казва, че окултно ученичество без екскурзии в планината е невъзможно. Това твърдение е особено в сила днес, когато в битието ни се преплитат множество механични процеси, радиовълни, телефонни и телевизионни емисии, радарни и спътникови системи, които ни оплитат в своите глобални мрежи, както и замърсяването в градовете и промишлените райони, замърсяването на атмосферата и на океаните и пр. Ако не общуваме с природата и не извършваме правилен обмен със силите ѝ, ние изчерпваме енергиите си и нашите съпротивителни сили свещу болестотворните и чуждите ментални влияния отслабват. Ако този процес, дирижиран от агентите на антиприродата, продължи, броят на неврастениците ще расте прогресивно.

Излез в парка или иди на екскурзия във високата планината. Там те очаква един разумен и уравновесен свят, с който можеш да влезеш в общение, да се разтовариш от всичко негативно и да заредиш организма си с

енергия. Като слезеш в града от високите върхове на планината, не бързай да се прибереш у дома. Както си, с раницата на гърба, иди на гости у някой добър приятел, за да обмениш с него даровете на планината. Това ще те обогати духовно и възроди морално.

Как да се избавим от отрицателните си състояния, от тревогите и безпокойствата? Има много прости и ефикасни методи, които Учителя ни е дал. Сутрин, когато си в парка или в планината, общувай с тревите, с цветята и дърветата. Поговори им и ще ги почувстваш по близки на душата си. Те винаги откликват на благата дума, на милия поглед. Спри се при едно дърво, погали ствола му и ще чуеш глас на благодарност за тази ласка в шепота на листата или в лекия полъх на свежест, който слиза от устремилите се към небесата върхари. После обиколи дървото и продължи тихо да му нашепваш. Кажи му: „Оставям ти моето безпокойствие, дай ми от твоето спокойствие.“ Благодарни му и отмени. Ако посетиш по този начин тридесет борови дървета, ще се почувстваш обновен и ще забравиш тревогите си.

Ако пък застанеш край планинския поток и се заслушаш в гласа му, ще изпитаеш благодатното му очистващо влияние. Когато се движиш нагоре по течението му, образно си представяй, че водите текат през тебе, че ти си едно с потока и той ще те изчисти и обнови, силите му ще се влеят в тебе. Много методи ни е оставил Учителя, но трябва да имаме необходимата чувствителност и да ги пазим свято в душата си, за да изпитаем техния благотворен ефект.

Едно от основните качества на материята е нейната инертност. Силите, които изваждат материалния свят от състоянието на инертност, са от най-fino естество. Те

имат космичен произход – идват главно от нашето слънце, но и от други далечни източници на живот. Когато се проектират в материалния свят, творческите сили на природата го проникват и внасят в него универсалните принципи и закони на живота. По този начин материалният свят се явява звено в системата на космическите йерархии, в центъра на които е Бог. Тази елементарна схема на битието позволява да осъзнаем нещо много важно – нашата отговорност пред творческите сили във Вселената. Действието на универсалния живот в нас зависи и от отношението ни към него, но на първо място от връзката ни с природата, с която сме органически свързани.

Според някои философи човекът, като разумно и мислещо същество, със своята мисловна активност е фактор в сферата на разума, наречена ноосфера. Сферата на разума е резултат от мисълта на разумните хора. Тя прониква биосферата и обгръща цялата планета. Като биологичен вид обаче човекът е тясно свързан с биосферата, т. е. от екологичното му съзнание и от правилното проектиране на творческите му сили в нея, зависи неговия прогрес. Ако упражнява положително влияние върху природата, той е добър проводник на живота, посредник между универсалните творчески сили и елементарните форми на живота. В такъв случай екологичното съзнание провежда добре влиянията, които идват от сферата на разума, т. е. то е от решаващо значение за човешкия прогрес. Разумът израства и укрепва според правилното отношение на хората към природата. В този случай той изпълнява ролята на благоприятна среда и проводник за работата на творческите сили в природата. Ако обаче човекът създава препятствия по пътя на голе-

мите космически течения, които носят живот, духът на Любовта, който ражда живота, ги премахва от пътя си.

Като същество, надарено с разум, човекът страда най-вече поради неразумното си отношение към съществата, с които е свързан неговият живот – като се започне от неговите близки и се стигне до обитателите на най-отдалечените кътчета на земята. Понеже сме зависими от всички същества, които обитават земята, то от капитално значение за нас е да имаме положително отношение към всяко от тях. Животът е свещен, защото чрез многобройните му форми Бог говори на онези, които чуват гласа му. Това е гласът на универсалния разум, от който се ръководят онези, които помагат на по-слабите същества. Този позитивизъм по отношение на явленията в природата има силен оздравителен ефект както върху отделния човек, така и върху обществото като цяло.

Силата на доброто

„Добрият човек е проводник на живота. Той, като влезе, нищо не дава. Джобовете му са празни, но, дето мине, той оставя нещо. Той е като слънцето. Като мине някъде, там всичко расте, дава живот навсякъде.“

Учителя

Който изучава природата и сътрудничи в нейните лаборатории, много по-лесно разбира смисъла на отрицателните явления в обществото и съдейства за трансформирането и осмислянето на силите в тях за полезна дейност. Ако е положителен в мисълта си и може да трансформира отрицателните си състояния в положи-

телни, той е разумен човек. Когато пък един човек желае да получи повече в живота и не е разположен да даде в замяна, той е неразумен, отрицателен е в мисълта си и не съумява да трансформира състоянията си. Затова скептикът, вечният критик, онзи, който се съмнява във всичко и подозира всички, дълбае ями на недоволството. Така той попада под влиянието на примитивния свят, чиято основна дейност е да консумира и обработва материята. Оптимистът, положително настроеният човек дава спонтанно. Да дава от себе си, това за него е една естествена необходимост.

За да трансформираме отрицателните си състояния в положителни, трябва да мислим положително. Учителя ни съветва на мястото на всяка една отрицателна мисъл, да поставяме положителна мисъл. Ако укрепнем като позитивисти, бихме могли в течение на цял ден да не допуснем отрицателна мисъл в съзнанието си.

Позитивизмът има и друго съвсем конкретно приложение, например когато нашата добронамереност е станала явна и е подразнила някоя суетна личност. От словото на Учителя знаем, че добродетелният човек не демонстрира пред света своите дела и когато трябва да помогне, той го прави незабелязано. Въпреки това един богат на добродетели човек може да предизвика неприязън у някоя личност, белязана от недоволството. Поради духовната си незавършеност, човекът на недоволството е винаги неспокоен. За да запълни с нещо духовния си вакуум, инстинктивно той се насочва там, където има в изобилие духовни блага – към благодородството и добродетелта. Чувството, което го стимулира, има особен характер. Когато един човек с изтънчена душевност види агне да играе на поляната, той искрено се радва и има

желание да го вземе в ръце и да го погали. Друг поглед и друго чувство има към агнето грубият материалист. Той го вижда на трапезата си, гарнирано и добре изпечено и вече предвкузва сладостта на крехкото месце. Единият е откликнал с ума и сърцето си, другият – със сетивата и стомаха си. По същия начин и порокът се насочва към добродетелта – с възбудените си сетивата и дивия повик на глада в стомаха си. Ако не удовлетвори глада на недоволството си с нещо добро, той ще затъне още повече в бездната на безверието си. Лошият човек несъзнателно изпитва необходимост от близостта и влиянието на добрия. Омразата е следствие на неговия неосъзнат духовен глад, на факта, че му липсва духовна култура. Той иска добрият човек да му обърне внимание и, за да постигне това, непрестанно го предизвиква. Ако добрият човек запазва своя вътрешен мир, той влияе благоприятно на лошия. В противен случай, ако се наскърби и отговори емоционално, той възприема недостатъците на онзи, който е наранил неговите чувства. После години наред той ги носи и им слугува, преди да се освободи от тях. Когато хора със слабости на характера ни обичат, те са в състояние да ни предат своите слабости. Затова Учителя казва, че ако сме носители на любовта и доброто, по-добре е тези хора да не ни обичат, а ние да ги разбираме и обичаме. Тяхната обич и благодарност няма особено да помогне за нашето духовно издигане. Онова, което може да даде духовно богатият човек обаче, е манна небесна, която могат да вкусят и слабите духом. Влиянието на доброто не е панацея в буквалния смисъл на думата, но когато действа продължително време, смекчава сърцето и облагородява чувствата на обезверения човек. Затова опитай да му подадеш

ръка, да го извадиш от състоянието, в което се намира. Събудиш ли в него желание да тръгне нагоре, той сам ще извърши останалото. Когато вярваш, че Бог живее в човека и призоваваш Божественото да се прояви в него, това е тихият глас, на който душата откликва. Намери едно положително качество, нещо добро в характера на този човек. То е вратата към доброто в него. За него ще се държиш, за да помогнеш на изпадналия в безверие да излезе от недоволството си. Изпадналият в безверие е като давещия се на крачка от брега на реката. Ще стъпиш здраво на брега и ще му подадеш твоята силна ръка, но няма да позволиш да те завлече в безверието на мътните води. Има много прости, но ефикасни методи, с помощта на които можем да избегнем лошите влияния и даже да помагаме на носителите им да се избавят от тях.

Гениалните и разумните хора, които се отличават с чувствителност и отзивчивост, са способни да трансформират грубите емисии на морално занемарили се хора, да ги асоциират и превърнат в положителни мисловни форми. Писатели, като Рабиндранат Тагор, Лев Николаевич Толстой, Балзак и други, са били способни бързо да схванат вътрешната връзка между явленията и събитията в света, да ги преживеят и отразят в своите художествени произведения. Талантливите писатели виждат величието на духа в човешките драми. От техните произведения ние се учим да обичаме хората и живота. Автори с поограничен кръгзор на духовни интереси се отличават със слабо мистично чувство и не се вслушват в разума на природата. Те са склонни да описват външната светска страна на живота, т. е. резултатите от взаимните отношения между хората, без да вникват в причините, които са ги породили. Те са слаби проводници на творческите

сили в природата. Като пишат, те отразяват действителни или въображаеми драматични събития. Този реализъм най-често е сляп за Божественото, за доброто, което всъщност присъства навсякъде в живота. Такива творения причиняват астрални мъгли, в които, като се озовем, губим яснота за смисъла и целта на нашите мисли, преживявания и действия. Благоразумието съветва да стоим по-далече от техните влияния.

За да научиш изкуството да пишеш добре, отправяй мисълта си към гениалните писатели, свързвай се с тях чрез мисълта си. За да станеш музикант или поет, мисли за великите музиканти и вдъхновените поети. Творчеството е колективен процес, при който ние ставаме проводници на идеи и мисли, които идват от високо издигнатите представители на човешкия род.

Ако чиста изворна вода мине през една канализация, водопроводът ще остане чист. Ако пък водата е силно замърсена, тя ще остави утайки в него. На какви води и на какви влияния ще бъдем проводници, това зависи от нас. Реализмът трябва да се ръководи от хуманни цели – да провежда чисти води и животворни влияния през своята канализация. Защото реално е само това, което не затлачва кръговрата на силите в природата, а е в пълна хармония с него.

Връзка с разумния свят

Добрите влияния идват от един свят, който е много по-съвършен от нашия. За да бъдем в добро физическо и духовно здраве, трябва винаги да поддържаеме връзката си с разумния свят. Добрите проводници на него-

вите сили чистят и облагородяват по-грубите носители на влияния в живота. Знанията, методите и законите, от които се ръководят служителите на доброто в този свят, се изучават, когато човек изпълнява задачите си като проводник на светлите сили, като служител на Любовта.

Разумният човек върви в тесния път на Любовта, Мъдростта и Истината. Чрез молитва и прилежна работа, посветена на един висок идеал, той се свързва със силите на разумния свят и, като приема благотворните им влияния, става техен носител в живота.

При един разговор с Кирил Икономов, последовател на Учителя и добър музикант, той каза: „В живота на ученика най-съществена е връзката му с Бога, която той поддържа чрез молитва. Чрез музикалните упражнения, дадени от Учителя, той се свързва с ангелския свят. Божественото слово, когато се чете, проучва и прилага, го свързва с Учителя. Общите трапези с чиста вегетарианска храна благоприятстват създаването на братски отношения в материалния свят.“

Над всичко стои връзката с Бога, силата на молитвата. Много от най-хубавите слова, които Учителя е казал за молитвата, са записани от Боян Боев. В неговите спомени четем:

„При една екскурзия до Мусала с Учителя, един брат го запитва: „Учителю, защо има нужда да се молим, когато в писанието е казано, че Бог знае нашите нужди?“ Учителя отговори: „Да, Бог знае нашите нужди и е приготвил блага за нас, но ние, като се молим, отиваме да си ги вземем.“ Значи при молитвата ние влизаме в хармония и съзвучие с Божественото и ставаме възприемчиви към него, към онова, което Бог е приготвил за нас, и си го вземаме.

Молитвата е хлопане, искане и търсене. Тя е един апел към Небето и Разумния свят и те отговарят на този апел. Чрез молитвата се образува връзка между Бога и човека. Тя е общение с Бога и тогава това, което е в Бога, се прелива в нас – Неговата Любов.“

Бог вижда ученика на Любовта, който се моли искрено в душата си, обгръща го в светлината си и го пази.

СВОБОДНИЯТ ЧОВЕК

„В противоречията е скрита ядката на живота. Те са черупката, която трябва да разчупим, за да намерим светлината. Няма противоречие, в което да не е скрита една дълбока мъдрост.“

Вено

В живота си всеки човек поне веднаж преживява изключително събитие, което оставя трайни следи в съзнанието му. То променя съдбата и дава нова насока на всички стремежи и очаквания за щастие. Защото, макар и вече възрастен, всеки продължава да живее с надеждата, че ще осъществи своите детски мечти за щастие.

Някой мечтае да си построи къща и посвещава много сили и средства, за да осъществи мечтата си. Един ден, когато влезе в собствения си дом, той ще си каже: „Сега аз съм щастлив човек!“ После ще покани гости, които трябва любезно да потвърдят успеха му. Удовлетворението му следователно не се изчерпва с факта, че вече има дом; той търси и душевно удовлетворение, признание от хората. Тази зависимост от хората един ден ще го притисне дотолкова, че той ще се почувства безпомощен и нещастен. Признанието на света е избледняло, неговият идеал е изгубил силата си и той ще потърси другаде смисъла на живота.

Хора, които имат идеал, който се изчерпва, страдат от вечно неудовлетворение. Те търсят и постигат онова, което не носи радост.

Събитието, което остави силни и трайни следи в

мен, е свързано с човека, който бе намерил смисъла на живота в идеал, който не се изчерпва, а постоянно подхранва вярата и надеждата, стремижа да отидем по-далече и по-високо в постигането на нашата цел. Когато го срещнах, той беше на шестдесет, а аз навършвах тридесет години. Връзката ми с Вено (бате Крум, както го наричахме почтително), след като установихме отношения на приятелство, продължи около двадесет години.

Идеалист и мечтател още в детските си години, Крум се стреми към чист и идиличен живот в лоното на природата. С този замисъл той следва агрономство, за да се засели в някое китно село, да пратикува земеделие. При един разговор, за да го насочи във верния път, Учителя му казва: „В миналото си бил дървен философ.“ Така Учителя го връща към реалните задачи на неговия живот. Основно изискване за ученика е да бъде при своя учител, а за да прилага наученото – да бъде в школата на живота, т. е. да не бяга от проблемите. Крум е разумен и споделя с Учителя своите намерения да живее чист и непорочен живот на село. Учителя отново е строг и му казва: „Това са идеи на дядо ти.“ Ученикът бързо схванал какво ще загуби и останал при Учителя. Така, като следвал съветите на мъдреца, той решава радикално много от проблемите на своя живот и разбира, че големите проекти често отдалечават от реалността и водят до разочарования и песимизъм. Трябва ли да имаме идеи за бъдещето и да работим за тях или е по-добре да замисляме малки, но реални работи? Учителя отговаря: „Не, ще развиваш вярата и надеждата.“ Като казал това, Учителя докоснал онова място на главата му, където се намира центърът на вярата. С този жест той благословил тази добродетел в него и ѝ дал сила, за да се развива и ук-

репва. Младежите около Вено знаеха прекрасно каква вяра имаше той. Те виждаха, че всичко, което планира напред, се реализира. Той умееше да мечтае за реални неща и да ги постига с Божията помощ.

Крум е единствен син и наследник на своите родители. Домът им се намира в някога китния квартал „Павлово“, разпрострял нашироко градините си в полите на Витоша. Този дом, с който го свързват толкова скъпи спомени, той завещава на своите близки с ясното съзнание, че напред ще живее в братското поселище „Изгрева“ и ще следва духовната школа на Учителя.

Още като юноша Вено проявява интерес към тайните духовни науки и мистичното християнство. В училището намира приятели и съидейници, с които основава младежко християнско дружество. Интересът му към християнските добродетели, към светото писание и духовните науки става все по-голям. Освен заниманията по изучаване на Божието слово, като председател на младежка туристическа чета той организира екскурзии с младите си приятели. Въодушевени от красотите на природата, те проникват в най-дивите кътове на Витоша. Често той си спомняше за красивите местности над Боянския водопад, където децата бродели до забрава.

По-късно нашият любим приятел започва сериозно да проучва тайните и мистериите на окултните науки. Разправял ни е за спиритическите сеанси, които провеждали успешно в един по-тесен кръг от приятели. Понякога духове злосторници и шегаджии, като успяват да се представят за знаменитости, влизат в кръга на младите спиритисти, за да се забавляват или с други цели. – „Товага ние намерихме едно много ефикасно средство да се избавим от тях“ – сподели с нас Вено. – „Призовавахме

ги да говорят истината в името на Христа. Тогава те преставаха да ни смущават.“

Вече младеж с определени интереси, Крум замисля да отиде в Индия, за да намери своя духовен учител. Баща му обаче не го насърчава да предприеме тази „авантюра“. Дали пък ако следва в Америка няма да е по-лесно оттам да посети Индия? Той трябва да намери своя учител, колкото и далече да е от родния му край. Един ден от критична статия във вестник научава, че в България се е появил странен човек, за когото мнозина твърдят, че е духовен учител. Това е времето, когато учителят Беинса Дуно вече е започнал своята просветителска и духовна дейност. Цитатите от неговото слово в критичната статия, вместо да разколебаят Крум, го заинтригуват дотолкова, че той веднага решава да отиде на Изгрева и да срещне Учителя. Вероятно, като предчувствал съдбовността на това събитие, той старателно се подготвял за него. Чувството, с което ни разказа за тази наистина забележителна среща, беше породено от голямата му почит към Учителя. Впечатляват прямотата, с която той поставя своите въпроси и сдържаната сила и простота в отговорите. Първият му въпрос е: „Вие ли сте учителят?“ Учителя отговаря: „Да, аз съм учителят.“ Вторият му въпрос е: „Що е Бог?“ Учителя отговаря: „Бог е Любов.“ – „Третият въпрос беше личен.“ – каза Вено.

Изминава една година след тази среща, а младежът все още не е определил отношението си към Беинса Дуно като към учител и духовен баша. Според личното мнение на Крум, връзката си с Учителя той осъзнава постепенно, като един естествено развиващ се процес на пробуждане. Въпреки това тази първа среща оставя едно особено приятно чувство в съзнанието му.

Скоро след това той среща един много внушителен господин, който упражнил доста силно влияние върху него. Господинът, чийто име нашият вече помъдрял приятел запази в тайна, му определя среща. Заинтригуван, Крум отива в дома му, където се провежда един доста пръдължителен разговор. Това събитие, след срещата с Учителя, е могло да бъде с фатални последствия за все още неориентирания младеж. Защото този странен човек владее окултни тайни, благодарение на които упражнявал силна власт над хората. Самият Крум изпитва влиянието му върху себе си. Когато се завръща в дома си, тъга и силно безпокойствие го обземат. Както самият той ни обясни, състоянието му било деликатно, но усещането от него много скоро се оформило в едно съвсем определено чувство. Без особено усилие той разбира, че връзката му с нещо много хубаво, онази свещена връзка, в която вече се оформяло отношението му към Учителя, започва да губи своята сила и красота. Тогава той решава да прекрати посещенията си при внушителния господин. Резултатът от това решение бил, че състоянието на скръб и безпокойствие много скоро го напушат, а радостта и високият смисъл на живота го осеняват с присъствието си. Навярно още тогава Крум разбира, че критерият за истината е вътрешната радост, която изпитваме. Когато сподели с нас тази мисъл, в резултат от продължителната му духовна работа и силната му връзка с Учителя, която той свято пазеше, тя се бе превърнала в идея и смисъл на неговия живот.

Концентрацията в една идея, когато човек я носи продължително в съзнанието си, е в състояние да промени коренно живота му. Връзката на младия човек с Учителя е една свещена, жива идея, която го преобра-

ява. Той става възприемчив за влиянията и мислите на своя учител. В ранната утрин, далече преди изгрева на слънцето, Крум потегля от бащиния си дом в Павлово, за да присъства на утринната беседа на Учителя. За да отиде на Изгрева, трябва да мине по пътеки, които пресичат ливадите и синурите в подножието на Витоша. Много проблеми го вълнуват и той старателно обмисля въпросите, на които в днешния ден трябва да получи отговор. Дали ще има възможност да се приближи до мъдреца и да получи необходимия отговор? Дрезгавината на утринта вече се разсипва и наблизко, пред зората, която се надига на изток, върху широкия хълм изникват светлините в малките дървени домове зад боровата гора на „Изгрева“. И странно, въпросите, които трябваше да зададе, вече ги няма, защото неусетно, по някакъв вълшебен начин те са се стопили и заедно с деня са дошли отговорите. Смутен от този факт той иска да влезе незабелязан между братята и сестрите при Учителя. Но Учителя се обръща към него, усмихва се и го поглежда по един много особен начин, с който явно иска да му каже: „Е, нали искаше да ми зададеш въпроси.“ И същевременно е ясно, че му казва още: „Не се смуцавай, защото ти вече имаш отговорите.“ По този мистичен път на общуване са протичали разговорите между Учителя и неговия ученик.

Животът на ученика в школата на Бялото братство започва от деня, в който той е избрал свободата като условие за своето духовно израстване. Будни младежи, между които много студенти, идват да живеят на „Изгрева“. Официалните власти обаче не са толерантни към новите идеи. Няма сигурност за последователите на Учението. Заради принадлежността си към общността на

Бялото братство някои студенти са изключени от университета. На онези, които са завършили следването си, често се пречи да постъпят на работа. Георги Радев и някои други студенти завършват следването си с отличен успех, но отказват да получат дипломите си. Те искат да докажат на себе си, че ще могат да осигурят живота си единствено чрез своето знание, трудолюбие и прилежание.

Вено никога не ни показва своите дипломи, макар че беше завършил педагогия и английска филология в Софийския университет. Няколко години, подтикнат от своя идеализъм, бе учил и агрономство. По това време, предвиждайки трудностите, които ще срещнат учениците му в живота, Учителя ги насърчава да учат занаяти. Известно е, че който разчита на уменията си, е независим от всякакви политически и идеологически пристрастия. Крум отива в едно кошничарско ателие и предлага безплатно труда си, за да учи този занаят. В течение на една година той плете кошници с единственото условие, че ще бъде напътстван, за да изучи добре кошничарството. После заедно с един от приятелите си съвсем сериозно се заемат с мекичарство. Трудно е да се повярва, че занаятите са удовлетворявали техните интелектуални и духовни интереси, но поне са им осигурявали минимума средства, за да лагеруват на планината и да пазят достойнството си на мъже. Заедно със Славчо Славянски в края на пролетта и началото на лятото те обикалят маковите полета в Софийско и предлагат услугите си да събират маковото млечице. За да успеят в това нелеко начинание, те усърдно изучават къде и как се правят разрезите върху стъблото и как се събира скъпоценната течност. Предприятието приключва успешно и те разпола-

гат с достатъчно средства. Сега могат да отидат на Рила, да се установят край първото езеро и заедно с приятелите там да подготвят лагера, който ще започне след около месец. Така се оформя една група от интусиазирани млади хора, готови да откликнат на всяка нужда в Братството и да следват Учителя.

Провидението обаче бе решило младият човек да учи няколко години в чужбина. Навярно желанието му да отиде в Америка е било много безкористно и искрено, за да остане без последствия. Вместо да отиде далече зад океана обаче, Америка сама идва при него в лицето на един англосаконец. Кой е подготвил срещата му с този човек и защо тя се е състояла по толкова мистериозен начин, никой от нас не успя да разбере. – „Срещнахме се на улицата – каза Крум – и разговаряхме десетина минути. В резултат на това той ми предложи да уча в американски институт по теология в Гърция. И на всичко отгоре ме увери, че няма да имам материални проблеми, защото ще получавам стипендия.“

Учителя съветва младите хора да учат, за да се запознаят с културата и науката на своето време. Верен на своя учител, Крум приема предложението и отива да учи по специалността Служба на обществото – Social service. В Гърция той има възможно най-добрите условия за учение и всестранно развитие: време за свободни занимания и спорт, богата библиотека, за да четете произведенията на философите и учените на всички времена, възможности за усамотение и медитация. Междувременно Крум успява да конструира и изработи лодка. С това скромно средство за навигация той посещава близките живописни местности. Животът в институтаа е приятен, а той е ангажиран в най-различни дейности. Въпреки това има не-

що, което не задоволява младия човек. Той се въздържа от обширни обяснения по този въпрос, но от думите му разбрахме, че му липсвали близостта на Учителя, приятелите от „Изгрева“, екскурзиите на Рила и още много други неща, които институтът не можел да му даде. Всички около него са месоядци, а той е вегетарианец. И въпреки усърдието му да убеждава състудентите си, че не е етично да се убиват и ядат животни, дори и най-будните между приятелите му проявяват слаб интерес към вегетарианството и етиката на храненето. Това противоречие между добрите условия за учение и резултатите от него, които той не е виждал да се осмислят в своето ежедневие, го довеждат до решението да прекрати следването си. Когато преподавателите му го запитват кои са мотивите му за това решение, той отговаря: „Тук няма какво да науча.“ По късно Крум разбира, че ученикът трябва да учи и да се реализира при всички условия на живота.

Първото му желание след завръщането в България е да отиде на Рила, където е Учителя със своите последователи. Учителя обаче не одобрява прекъсването на учението му. Постепенно Крум осъзнава, че условията на неговото учение в Гърция са изключително добри и благоприятни за духовното му израстване. Той разбира още, че физическото отдалечаване от Учителя не трябва да отслабва вътрешната му връзка с него. Скоро след това той се завръща в колежа, където неговите преподаватели го приемат радушно. Те отново го питат: „Какви бяха мотивите на решението ви да се завърнете при нас?“ Крум отговаря: „Завърнах се, защото тук имам необходимите условия за самостоятелна работа върху себе си.“ Всички са задоволени от отговора му и той продължава успешно следването си. Предстои му да подготвя

реферати и да говори пред преподавателите и съучениците си по въпроси, които дълбоко го вълнуват. Любимата му тема е „методът на проблемите“ при възпитанието, обоснован във философията на Джон Дюи.

На церемонията по връчване на дипломите, директорът на института го поздравява и недвусмислено му казва: „Когато вървите напред, обръщайте се и назад, за да видите дали някой ви следва.“ Тези думи впечатляват Крум и той ги запомня добре. Преди да се завърне в София узнава, че стипендията му не е била държавна. Тайнственият благодетел не успява да скрие благодееянето си.

Словото на Учителя и размишленията в слънчева Елада върху съществени проблеми на битието оформят характера и миросгледа на Крум. Той продължава да следва пътя на своя учител, който е винаги до него.

Въпреки че не обичаше да говори за личния си живот, все пак веднаж, когато някой загатна за изключителните му знания и мистични прояви като на посветен или учител, той веднага възрази: „Учителя стои много високо!“ Почитта и признателността му към онзи, който с Божията помощ бе преобразил живота му, бяха големи. Никога не забелязахме да изтъква своята личност и да измества в съзнанието ни образа на Учителя. Неусетно, по различни поводи, в процеса на общуването той ни оставяше сами да разберем същественото на личния му опит в школата на Учителя.

Като младеж с деликатна натура, в един труден период здравето му се влошило. – „Учителя ме спаси!“ – каза Вено, без да навлиза в подробности. Ние знаехме, че в моменти на изпитания една невидима сила му помагала и го запазвала от тежки злополуки.

Животът, посветен на обществото, изисква жертви.

Силните лични чувства са бастион за егото, за онзи, който не обича колективния живот и отхвърля идеята за общото благо. Крум живее в общежитие с приятелите си в „Изгрева“ и изучава правилата на „живота за цялото“. Младежите работят мозайка в работилницата на брат Бертоли, а тя се намира в западните покрайнини на София. Привечер те се завръщат в „Изгрева“, който вече се оформя като квартал зад Борисовата градина. Това място, където се събират благодрушни и интелигентни хора, възплътява идеята за духовен мир и благополучие – желанието от светците Едем на земята. Мнозина мечтаят да се приютят в този свят, стоплен и оживен от изобилието на слънчевите изгреви, да се отдадат на медитация, да се потопят в мир и святост и да пият духовна благодат. Така си представял живота на „Изгрева“ и нашият млад приятел – че ще отдаде своята душа на блаженство в царството на Духа, потънал в съвършена медитация. Вместо това обаче той трябва да става в най-ранни зори, да бъде между първите на утринното слово на Учителя и след това да прекара целия си ден в прохладната работилница на брат Бертоли. – „Завръщам се вечерта и сядам да медитирам.“ – разказва Вено. – „Умората обаче бързо надделява и неусетно заспивам. Така разбрах какво е медитацията при Учителя.“

Живот за цялото, шлифоване на скъпоценния камък в душата на ученика и събуждане на съзнанието му за възприемане на Божието слово – такъв по същество се оказал животът на Крум в духовната школа на „Изгрева“. Останалото е било устояване на духовните идеи, изпитване и затвърждаване на знанията чрез приложението им в живота.

Свободният човек се отличава с три особени качес-

тва: силна интуиция, свободна мисъл и непрекъснатата връзка с разумния свят. Човекът на третото хилядолетие, за който вече се говори в будните научни среди, ще бъде много по-интуитивен и разумен в отношенията си със силите на природата. Мисълта му ще се освободи, той ще добие ново съзнание с по-големи творчески възможности. Вено притежаваше в голяма степен тези паранормални качества. Поведението му изненадваше и дори шокираше със спонтанната импулсивност и бързите, често изненадващи и абсурдни реакции. То се тълкуваше от мнозина като своенравие. Независимостта на характера дразни и предизвиква конфликт със света. Вено знаеше добре това и приемаше спокойно конфликта като естествен и неизбежен. Затова веднаж каза: „Не ме защитавайте, ако говорят лошо за мен!“ Впечатляващо беше, че в поведението му не се забелязваше нагаждане към случайно стечение на обстоятелствата в живота. Които го познаваха по-отблизо обаче знаеха, че в своите решения и действия той беше изключително благоразумен. Това се потвърждаваше от много събития в живота му. Очевидно съдбата му е била такава – на човек, който изповядва истината чрез всяко свое действие.

Очевидци разправят една забавна случка на „Изгрева“. Учителя и няколко изгревчани седят на дървена пейка и разговарят. Времето е приятно, а всичко наоколо предразполага и унася в мечтания, подтиква те да споделиш с ближния своите радости и тревоги. В един момент се чува пукот на чупеца се дъска и насядалите падат на земята, но без Учителя, който спокойно се изправя сред тях. Урокът е добър – във всеки момент ученикът трябва да има будност на съзнанието. Свободният човек не пада – той е независим от обстоятелствата в живота.

Вено бе ученикът, който винаги стоеше изправен между нас. Той никога не падна, не претърпя провал в прекия смисъл на думата. Ако нещо не вървеше, както трябва, това се дължеше на неуместна чужда намеса. Но и тя не определяше финалния резултат, защото вярата в успеха винаги надделяваше. Затова на Вено не липсваха нито воля, нито умение.

Веднаж в летния лагер при Седемте езера на Рила Учителя дава знак на младежите, че хлябът е на привършване. Неколцина от тях, между които е и Крум, веднага потеглят, за да изпълнят поставената им задача. В късния следобед, завръщайки се с чували, заметнати на гръб, те узнават, че поради забрана на властите, не могат да минат по познатия им традиционен път. Да не изпълнят поръчението на Учителя също не могат. Тогава решават да поемат по един обиколен път през горите. Залутани в настъпващата нощ, те попадат сред гъсти клекови храсталаци, но продължават да вървят все нагоре и нагоре. Късно през нощта, изподрани от клека и плувнали в пот, те се появяват в рилския лагер. Удовлетворението е огромно – лагеруващите братя и сестри са осигурени с хляб за няколко дни.

Тази воля за борба и успех не изоставя Крум през целия му живот. Трудностите предизвикваха у него едно особено състояние на възбуда, което предвещаваше успех. Той вярваше, че духовният човек, ученикът на Любовта не трябва да се оставя да бъде измамен и победен. Та нали доброто е по-силно от злото! Да си добър не е слабост, то е сила, която побеждава. Затова Вено обичаше да казва: „Ако Бог е с нас, кой може да е против нас!“ Той искаше да даде живот на тази истина, да види нейното потвърждение в живота. Защото да си идеалист това

означава да бъдеш човек, който побеждава със силата на духа. Слабостта, безусловното отстъпничество, липсата на вяра в успеха служат на онези сили, които са изневерили на Духа на истината. По-късно, когато отива в Англия, за да занесе там идеите на Бялото Братство, той дефинира в една-единствена фраза своята позиция. Поводът е следният. Англичаните със своята непоправима воля на властни благодетели предлагат на Крум да участва в подготовката на едно предаване на Би Би Си, което да разобличи властите в България за това, че преследват адептите на Бялото Братство. На това предложение той отговаря: „Ние ще водим нашата собствена борба!“ Тази е позицията на силния, на свободния човек и на идеалиста, който знае, че ако сам не постигне свободата си, никой няма да му я поднесе на тепсия. А свободата е едно Божествено право на съществуване, естествено състояние на душата. За Вено духът на свободата е Дух и на величествената Рила, където космическият пулс на живота се долавя по високите върхове и плата на планината. И Крум е често горе, там са мечтите му, там е и силата – неговата връзка с Разумния свят, с чиято помощ той ще ги реализира.

Често му се налага да минава по заледени хребети, където под отблясъците на слънчевите лъчи зеят дълбоки пропасти, а снежни козерки надвисват бездни. Там само една погрешна стъпка може да сложи край на мечтите му. Когато шеметно се спуска със ските си по полегатия склон, скрити под пухкавия сняг опасности го дебнат. Огледалната ледена кора под снега го изненадва и той се устремява неудържимо към дълбоката пропаст. Присъствието на Духа обаче му подсказва спасителната идея – камъкът, който е надигнал леда трябва да убие

скоростта, за да насочи ските си в друга посока. Когато го съзира, другият му шанс е да отиде върху спасителното препятствие. Секунда, две отлитат във вечността... и той успява. Близката реалност на вечността остава долу, в сенките на пропастта.

Когато в късна есен с раница на гръб възлиза сам по поляните над иглолистните гори, тишината кънти под стъпките му. Ненадейно пред него излизат четири вълка и, настръхнали, жадно се взират в него. Вечното предизвикателство на дивата природа стои пред Вено на около петдесетина метра. Време за размисъл няма. Някаква първична сила се надига в него, той ѝ се доверява, оставя я тя да действа вместо него. Тогава бойният вик на индианците се изтръгва из гърдите му и отеква в планинските простори. Вълците познават този глас, неговата сила. Пламъкът в жълтеникавите им очи угасва, те се разколебават и миг след това се оттеглят по своя път. Коя бе тази сила, която възплати индианеца в сърцето му? Очуден от неочакваното си преображение, изникнало из дебрите на неосъзнатото, Крум наблюдава отдалечаването на вълците, които с отмерен и плавен ход изчезват зад близкото възвишение. Походката на вълците го впечатлява повече от тяхното странно поведение. – „Вълците ми дадоха един добър урок“ – завърши разказа си Вено.

Ако животните не могат да направят зло на посланика на Любовта, как е възможно тогава човекът да допуска насилие над подобните си? За онзи, който живее в противоречията на днешния свят, то е естествено, както са естествени студът през зимата и горещините през лятото. Той не може да примири доброто и злото в живота си. В борбата за живот само Божията любов мо-

же да сближи хората въпреки различията между тях. Универсалната Любов владее над всички живи същества. Ако сме нейни носители и искрено я изповядваме, чрез нас тя ще говори на животните и растенията. Те ще дойдат при нас и ще приемат мира на Любовта. Докато в отношенията на хората има дипломация, чийто език изисква смислов превод, то животните схващат само езика на Любовта. Една случка с Вено потвърждава правдивостта на това твърдение.

Веднаж, поради спешна работа в града, той трябвало бързо да слезе от Рила. Някъде между хижа „Вада“ и местността „Гюлечица“ той решава да се възползва от „млекарката“ – камионетката, която превозва млякото от овчарниците до мандрите. Крум се отправя към близкия овчарник, откъдето по това време тя трябва да потегли към града. Пътеката през гората вляво го отвежда до широка поляна, в дъното на която е „млекарката“, а встрани – овчарите с кучетата. Овчарските кучета са едри и обикновено нападат всеки непознат, който дръзва да се приближи до стадото. Когато Крум се появява, десетина от тези кучета се втурват с бесен лай към него. Пред тях тича бяла кучка, а другите устремно я следват. Във внезапно възникналата ситуация овчарите нямат време да реагират и стъписани очакват да се случи неизбежното, т. е. най-лошото. За тяхна най-голяма изненада, вместо да отстъпи бързо на безопасно място, човекът отсреща се настанява на един дънер, неподвижен в очакване кучетата да връхлетят върху него. Крум съсредоточава цялото си внимание върху бялата кучка. – „Ако я спечеля на моя страна – мисли си той – другите сигурно ще я последват.“ И той ѝ изпраща цялата си любов, обгръща я със светлината на своя мир. Същевременно

описва светъл кръг около себе си, в който само приятел може да проникне. И чудото става. Когато влиза в този кръг, кучката престава да лае, спира своя бяг, започва да върти опашка и вече по-бавно се отправя към него. Другите кучета също утихват и, задружно махайки опашки, отиват при Крум. Той се изправя и в кортежа на новите си приятели спокойно се отправя към овчарите, които зяпнали в почуда, не могат да повярват на очите си.

„Универсалният език на Любовта – каза Вено – изисква пълен мир и абсолютно никакво колебание. Всичко ще е всуе, ако описвайки кръга, държиш камък в джоба си.“ – Законът е силен, но и много строг. Млекарката тръгва и, без нови приключения, безпрепятствено го откарва в града.

Понякога Вено ни изненадваше с дела, които не се побират в стандартното въображение. Бяхме на зимна екскурзия над хижа „Алеко“. Между нас имаше и две помлади сестри. Компанията ни впечатляваше със своето добро настроение, а сигурно и с присъствието на един по-възрастен човек.

Някои мъже имат поведение, по-комично от това на петел върху бунище. За тях появата на друг мъж край бунището е обида и накърняване на мъжкото им достойнство. Ние възлизахме бавно по тясната пъртина, унесени в интересен разговор. Внезапно пред нас се появиха два петела от рода на описаните по-горе. Като забелязаха възрастния мъж между двете госпожици, те веднага изпънаха шии. Когато се изравниха с нас, единият с насмешка в гласа се обърна към Вено: „Ехе, по-кратко! Накъде с тези млади госпожици?“ Вено го погледна и с блага усмивка сложи ръка на рамото му: „На лека разходка“ – отвърна той. При тези му думи мъжът се свле-

че на земята с подкосени крака, като ударен от мълния. Той бе така изненадан, че, надигайки се от снега, едва смотолевя: „Хей, внимавай какво правиш!“ После, без повече коментари, с подвити опашки „петлите“ бързо се отдалечиха зад нас.

Тази случка ни развесели. Ние я отминахме без коментар, като че ли всичко беше съвсем естествено и в реда на нещата. Въпросите обаче останаха без отговор и до днес, защото силата, която повали арогантния мъж, бе леко положената върху рамото му ръка на един възрастен човек. Някой ще каже, че хлъзгавият път е изненадал пресмехулника. Но не е ясно защо при хлъзгането не бе отнесен встрани, а се сгъна и безсилен се свлече намясто.

Като разказвам тези случки из живота на Вено, неусетно влизам в противоречие с убежденията си, както и с позицията на свободния човек. Защото, като човек изключително чувствителен към истината и психолог, той избягваше външния ефект от своите паранормални способности. Случваше се някой, като заговори за Учителя, да изтъква неговата магическа сила. Вено отклоняваше разговорите на тази тема; не искаше да стимулира слабости, които водят към фанатизъм. А и Учителя съзнателно бе показал много малко от онова, което знаеше и можеше. По този повод Крум каза: „Не това е същността, то е външната страна, която допада на хора с повърхностни схващания.“ – То е вече внушаване на сила, на власт и страх, изместване на любовта в заден план и отклоняване от същността на проблемите. Подобна е позицията на материалиста, който се осигурява добре отвън, преди да заговори за хуманизъм и мир между хората.

Така или иначе мнозина не харесваха Вено или явно се настройваха срещу него. Навярно, ако прочетат тези

редове, те ще се настроят още повече срещу нашия приятел. Поради тази причина не съм се заел да браня свободния човек, понеже той не се нуждае от това; нито пък имам амбицията да правя ретуш на образа, който той сам си създаде. Приживе Вено бе приел съдбата си и бе извинил онези, които не можаха да го приемат. Ако пиша тези редове, то е, защото живеят пример на този забележителен българин ни е нужен, защото болезнено се нуждаем от такива примери. Затова, без да отивам в крайности, ще споделя с читателите още няколко интересни случки. Те са разказани лично от Вено с единствения мотив – поуката от тях.

Вено имаше едно забележително качество – той знаеше безпогрешно докъде може да отиде в действията си и в кой момент да спре. Едно от златните му правила бе: „Не искай от човека повече от онова, което е способен да даде.“ От по-способните той изискваше сериозна работа – дотолкова, доколкото в тях имаше естествена вътрешна готовност. Самият той беше пример за безкористност, всеотдайност и прилежна работа за Божието дело. Млади хора от три поколения години наред учеха при него английски език. За тази си дейност той не взе нито лев. Беше изключително добър астролог, физиогномист и хиромант. В това се убедихме от срещите ни с него, посветени на тези науки. – „Най-опасното нещо са парите!“ – казваше той. – „Винаги е за предпочитане да дадеш от себе си, отколкото да оставиш съмнението, че вършиш нещо за лично облагодетелстване.“

Девизът на свободния човек Вено беше: „Ученикът върви в своя път и пази своя мир.“ Този мир той носеше винаги в себе си. Лицето му бе открито и чувствително, лице на изключително активен човек. Погледът му – чист

и проникателен. Този вътрешен мир, чистотата и проникателността му позволяваха да вижда по-далече и да предвижда събитията. Самият той наблюдаваше редовно лицето си. Ако сянка от нездраво чуждо влияние се появеше по него, той търсеше причината, за да я отстрани навреме. Кожата на тялото му бе фина и витална. Духовното му име идваше от *Овен* – огнения астрологичен знак. Беше роден на трети април, а брат Кирчо Лъвчето – на четвърти април. Честваха им рождения ден почти в едно и също време. Тази близост пораждаше приятелство, но не и подобие в темперамента и характера. Брат Кирчо Лъвчето беше сърдечен и импулсивен ентузиаст. По повод на рождените им дни и приятелството между двамата, веднаж Учителя шеговито казал: „Четири да слуша три!“

Мирът и спокойствието на Вено възбуждаха нервите и дразнеха някои хора. Други пък напротив – успокояваха. Неговото присъствие беше тест за възможна взаимност в действията, изпитание, след което идва спокойна увереност, радост и подем на духа.

Когато едно благородно дело е добре обмислено и подготвено, добрият му завършек зрее като плод под лъчите на слънцето и идва като божи дар. Интуицията на свободния човек му позволява да работи с радост и да жъне успехи. Хоризонтът му е открит и той вижда далече пред себе си.

През 1943 година започват бомбардировките над София, а през пролетта на 1944 година Учителя отива в Мърчаево. По това време Крум е секретар в Института по рационализации, основан по негова инициатива. Той ръководи основни дейности на института. Същевременно е винаги близо до Учителя и Братството. Поради зачестилите бомбардировки директорът на това научно

учреждение решава институтът да бъде преместен далече в провинцията. Тази перспектива не се харесва на болшинството от служителите, а и цялостното преместване изисква повече време и средства. Крум е убеден, че едно благоразумно отдалечаване към западните покрайнини на София ще им осигури необходимата безопасност. Освен това той държи да бъде близо до Учителя и да участва в живота на Братството. Затова решава да вземе в свои ръце инициативата и без знанието на директора, който по това време отсъства няколко дни, успява да премести института. Всички са доволни, но конфликтът с директора е неизбежен.

Вено е в кабинета на възпламенения от недоволство началник. Възмущението на директора е голямо. То надига яростни вълни на гняв и ги стоварва върху човека, дръзнал да пренебрегне неговата личност и авторитета му. Нашият приятел обаче е убеден в разумността на постъпката си и спокойно посреща необузданите изблици на началника си. Гневът на обезумелия в безсилието си директор расте, а човекът срещу него е тих и невъзмутим в своя свещен унес. Двете сили стоят изправени една срещу друга, но по всичко се вижда, че изходът от сблъсъка е вече предрешен. Крум бързо долавя приближаването на критичната точка. Не свали ли високото напрежение, грубият проводник очевидно няма да издържи и ще прегори пред очите му. За да не се случи това, той се включва в мрежата и отвежда излишния заряд. Любовта е мощен трансформатор на напрежението, което възниква в човешките отношения.

Така конфликтът, предизвикан не толкова от американските бомбардировки, колкото от твърдостта на българския характер, е решен благополучно. Крум остава до

своя учител, защото знае докъде да отиде – не по-далече от Бояна и не по-горе от допустимото напрежение.

Интуицията е качество на добрия проводник на Любовта, на Мъдростта и на Истината, светилник на будното съзнание. Източно от софийския квартал Симеоново, сред хълмовете върху югоизточния склон на Витоша бяхме намерили едно закътано място, една огрявана от слънцето полянка край нискостъблена гора. Бяхме я кръстили „Брезичките“. Всяка неделя си давахме среща на това място. Тук системно се водеха интересни разговори с Бате Крум. Често подготвахме екскурзии до Рила или правехме проекти за летуването ни там през август.

В един тих и слънчев, но прохладен ден Крум е на поляната, заметнат с шаечната си пелерина. Наблизо, върху каменно огнище ври чайник. Младежите поддържат огъня, а разговорът тече спокоен и увлекателен: за Учителя и неговото учение, относно „Астрология на личността“ от Дийн Ръдиер, мистиката на Сведемборг, универсалните идеи във философията на Юнг и пр. Разговорът е оживен, но Крум стои неподвижен, вгълбен в мислите си. След време някои от младежите се раздвижват и тръгват за гъби из близката борова горичка. Не минава дълго време и те са отново край огъня. – „Реколтата е богата – ще ви каня на гъби с ориз!“ – казва една сестра. После отново присядат около Вено. Сега той споделя нещо, което току-що е преживял. – „Казват ми: „Стой абсолютно спокоен, не мърдай и не ставай!“ Подчиних се на този глас и, следвайки търпеливо съвета, не направих ни най-малкото движение. И все пак, при това слънце и това спокойствие, защо ли трябваше да не се движа! След време съзрях една пепелянка да се измъкна изпод пелерината ми. Тя се изви между тревите,

бавно се изтегли към храстите и изчезна. Беше се свила под пелерината ми, за да се стопли. При най-лекия натиск е могла да ме клъвне и да излее отровата си.“

Разговорът продължава. „За да те ползва интуицията, не се води от логиката. Ако не следваш интуицията си, тя ще те напусне. Логиката се ръководи от гласа на личността, а интуицията – от универсалния разум.“ – каза Вено.

Ето и един друг случай. Вено е на зимна екскурзия в Рила с двама приятели. Те напредват със ските си върху леко нагънатия склон, под висок хребет на планината. Снегът е хрупкав и улегнал. Вено е напред, а приятелите му следват ледените следи, оставени от ските му. Изведнаж той спира, както се спира човек на оживен кръстопът. В следния миг, само на пет стъпки пред него, снегът се отцепва и снежна лавина потича надолу с глух грохот на триещи се късове заледен сняг. „Вълнуващо е да я наблюдаваш от такава близост.“ – сподели Вено с нас. „Видях я малко преди да тръгне и това ни спаси. Ние продължихме пътя си, силно впечатлени от това природно явление.“

В 1969 година изобилен сняг през месец август събаря палатките в лагера на Братството при Седемте езера. Лагеруващите, между които има възрастни хора и деца, са в бедствено положение. Трябва спешно да се организира извозване на пострадалите с автобуси от хижа „Вада“. Вено тръгва веднага за Самоков. По пътя на пристъпи го застига силен дъжд. В града успява да издейства автобуси, уговаря час, в който трябва да са на хижа „Вада“ и незабавно поема обратния път. В уговореното време хората трябва да са слезнали с багажите си, а следобедът тече.

Необходими са големи усилия, за да преодолее бързо стръмнините. Езерата и върховете над тях вече са пред него. Времето обаче бързо захладва. Потта залепва мократа риза за тялото му. Горе вече стягат багажите. Крум е навсякъде, всички прибират палатки и вързват денкове. Той се чувства достатъчно силен, за да поеме цялата тежест на отговорността. Едва намира време да се преоблече. После поема надолу с кервана от коне и хора. Мнозина остават да чакат горе за следващия превоз. И отново дъжд, чийто хладни капки пронизват тялото му. Той извежда хората на „Вада“ и, когато вече е спокоен за тяхното успешно настаняване в колите, отново поема обратния път. Сега чувства, че студът взема надмощие над него. – „Не – казва си той – не трябва да се отпускам!“ И ето, че нови сили идват свише и благословение изпълва душата му.

В града Вено се възстановява от умората. Треската, която прекарва почти на крака, скоро го напуска. Той се чувства малко отпаднал, но е активен и отново полезен на всички. Понеже няма жилище, временно спи в един таван, където опъва палатката си. Така изкарва една зима. Приятелите му настояват да отиде на лекарски преглед. Установява се, че е прекарал възпаление на дробовете. Диагнозата е плеврит. След няколко месеца състоянието му се подобрява. Тогава възниква друга беда. Сестрата, при която е сега на квартира, има семейни проблеми и той трябва да напусне жилището.

Изглежда че след всичките изпитания, които не сломяват духа му, съдбата вече ще отстъпи пред волята му за живот и дейност. Крум намира една малка дървена къщурка – изоставена дъсчена барака на улица „Жолио Кюри“. Той я облицова отвътре с картони от кашони, по-

крива ги с тапети, а в малкото антре успява да импровизира мивка и дрешник. Отоплението му се състои от електрическа печка с два реотана. В това забележително със своята скромност жилище започнаха нашите редовни срещи. Тук идваха млади хора за съвет, студенти и аспиранти, за да изучават английски език, и приятели на Вено. Зад тази сива дървена къщурка бе вече по-богатата барачка, в която е живял ненадминатият интелектуалец на Братството Георги Радев. В този дом временно се помещавах аз. Привечер пресичах улицата, за да отида при сестра Верка Куртева. Често тя ме канеше на ангелска супа в дома си. След скромната, но приятна вечеря, слушах разказите ѝ за Учителя и Братството. В тези три къщички, сред все още запазените овощни градини, започна моят живот на „Изгрева. Там са и спомените ми за срещите ни с Вено и с Духа на Братството.

По-възрастните хора от онова поколение, което израстна непосредствено след 1944 година, навярно не са забравили двете намаления на цените в периода около 1952 – 1955 година. Но едва ли днес някой знае, че те се дължат на Общия работнически професионален съюз. По това време Крум е поканен да работи като секретар в българските профсъюзи. На комунистическото правителство в първите години след войната липсват специалисти в областта на науката, образованието и организацията на производството. Тогавя някой от върховете на властта си спомня за онзи дързък младеж, който приема риска да бъде преводач на американката Ада Рай при една неофициална среща в Борисовата градина. Новите управници виждат в негово лице подходящия човек, способен да оглави Централната комисия по трудови норми към профсъюзите. Крум

приема тази длъжност и много скоро, благодарение на неговите умения и настойчивост, в страната ни се изграждат професионалните училища.

Не е лесно да убедиш материалисти, че всеки млад човек има своеобразни качества и дарби, с които трябва да бъде съобразена неговата професионална ориентация. В онези години властва теорията, че от един младеж с математически наклонности чрез обучение при подходящи условия е възможно да се създаде прекрасен поет или журналист. Музикално надареният пък може да бъде преобразен и да стане ентузиизиран строителен работник. Тази теория впоследствие се наложи и даде удивителни, но и парадоксални резултати – всестранно надарени личности, които дадоха облика на нашето общество под званието „специалист по всичко.“ Кой от нас не се е възхищавал от образоваността и високата култура на бояджиите например? Крум обаче не е адепт на Лисенковата теория. Като психолог, добър астролог и френолог той има други схващания. Той знае, че ако един орган, респективно дадени качества в човека, са по-силно развити, те изискват съответно и по-голяма активност. От Учителя знаем, че дългите ръце обичат да се протягат и да пипат, понякога и в чуждите джобове. Интелектуалците с по-тясна длан и дълги пръсти пък имат по-крехко физическо здраве. Широките и силни ръце с големи пръсти подтикват към физическа дейност; те изискват активна ръчна работа.

Вено, който притежаваше високо чело и съразмерно развит нос, имаше активна мисъл и бързи интуитивни реакции в отношенията с хората. Дланите му бяха широки и силни, а ръката му бе дарена с пръсти на интелектуалец. Той въплътяваше характера на човек на де-

лото. С тези си качества и благодарение на натрупания вече житейски опит, той успява да подобри значително условията за обучение, както и да даде добра професионална ориентация на много млади хора в България. Комunistите са доволни и му предлагат още по-висок пост с ранг на министър. Смущава ги само фактът, че Крум принадлежи към общността „Бяло братство“. Един ден го питат: „Какви връзка има между Бялото братство и белогвардейците?“ – Вено отговаря по следния начин: „Белият цвят отразява пълния спектър на слънчевите лъчи, без да ги задържа в себе си. Белите братя са като белия цвят – не задържат материалните блага за себе си, а ги отразяват в света за обща полза.“ – „След това обяснение, не ми зададоха повече въпроси относно принадлежността ми към Братството.“ – завърши разказа си Вено.

Когато профсъюзите загубват независимостта си от държавата, той разбира, че неговата дейност, колкото и да е висок постът, който заема, няма да бъде вече ефикасна и полезна за обществото. Затова отказва да приеме направеното му предложение, напуска работата си в профсъюзите и заминава за Рила. При Седемте езера си наранява крака: „Кръвта, която изтече, сне от мен една тежест – каза той. – Величествена Рила ми каза, че съм платил един свой дълг.“ – Пред възможността да получи министерски пост или да стане обикновен строителен работник, той ще избере свободата на човека между обикновените хора.

В строителната бригада започва работа като подчинен на шестнадесетгодишно момче и смирено изпълнява нарежданията му. Оръжията, с които ще пази свободата си сега, са чукът, лопатата и мистрията. И той внимателно ги избира и подготвя. – „Мистрията трябва

да е от добра стомана и абсолютно гладка. Иначе лепи и завлича цимента.“ – Той я купува на старо и внимателно я почиства, та да блести. – „Когато загребваш сместа от цимент и пясък, гърбът трябва да е изправен. Ако се сгъваш, силите бързо отпадат.“ – обясни Вено.

След една година той е вече майстор от седми разряд и ръководи строителна бригада. Сега отново може да посвети силите си в служба на обществото. – „Свободен е само онзи, който е свършил работата си“ – обичаше да казва той.

По-късно, когато цивилни полицаи правят обиск в дома му, ще открият под леглото му тежко дървено сандъче. „Аха, ето го оръжието“ – мислят си те. Когато го отварят, за тяхна най-голяма изненада откриват инструментите на строителя Вено. – „Взеха ми окултната литература, но за щастие не се заинтересуваха особено от „Астрология на личността.“ – Не пожелал да се раздели с ръкописа на тази книга, която лично бе превел.

Естествено възниква въпросът: Можем ли да бъдем свободни в един свят, в който се упражнява власт на влияние и насилие. Освен това някой с основание може да запита: „Какво е отношението на свободния човек към светските власти?“ – Мисля, че то е сходно на отношението на възпитателя към децата. Уверен съм, че Вено би казал: „Властта осмисля живота на тези хора така, както игрите – детството.“ Той ги разбираше и приемаше такива, каквито бяха в момента. Знаеше, че един ден и те ще оставят оръжията на властта, за да опитат силата на Любовта. Днес обаче Бог ги учи на бдителност, да наблюдават добре и да анализират явленията в живота. Като скромни и потаени човек, Вено беше привлекателен обект за тяхното внимание. Това обстоятелств

тво обаче не е повод нашият приятел да промени естествения ритъм на своя живот.

Той си е купил приятно ухаещ ръчен хляб. В хляба са вкусът и силата на живота, който лъха от него, когато е пресен. В една слънчева алея на парка „Заимов“ Вено наблюдава игрите на светлината, която трепти в короните на дърветата. После отчупва къс от хрупкавата кора на топлия хляб. Кой може да наруши тихата му радост, спокойната му съвест. Уви, не му остава време да вкуси сладкия къшей хляб, защото в този миг откъм гърба му внезапно се появява неговият стар познат, сянката, която иска да знае всичко за него. Вено спокойно поднася отчупения къшей на цивилния полицаи: „Заповядайте – топъл е!“ И го кани да седне до него. Докато техният разговор тече, наблизко двама униформени милиционери крачат напред и назад, внушават авторитета на властта. – Цивилният полицаи запазва добър тон, но не е доволен: „Младежите да работят. Ако работят, няма да ги закачаме.“ В гласа му има колебание и странна нотка на уважение към този човек – „Ще работят – казва Вено. – „Така е по-добре.“ Представителят на властта става. Той е малко смутен и не съвсем уверен, че е изпълнил мисията си. Защо неволно изпита уважение към Крум? Мъчителен въпрос, отговорът на който отлага за утре, за новите си срещи с човека, който върви по свой път. По друг повод той отново ще го потърси. Защото Вено олицетворява духа на Братството, завещан от Учителя, авторитета и спонтанната сила на ученика на Любовта. При друг случай, благодарение на своите феноменални качества, той спаси нашия малък палатков лагер под „Свинкса“ на Рила.

Събуждам се от сутришния хлад в палатката, нади-

гам се и започвам приготвянето си за изгрева на слънцето, което скоро ще озари „Благословената долина“ пред „Свинкса“ горе, на половин час от лагера ни. Вън е все още тихо. Вслушвам се, за да доловя присъствието на приятелите си, но чувам тежки стъпки и непознати гласове. Внимателно отварям палатката си и в сумрака съзирам силуетите на милиционери и на цивилни хора. Какво означава това? – Случайно ли е присъствието им в лагера или е внезапна проверка? Може би ще трябва да се легитимираме веднага! – Какви ли ще са последствията? Спокойствие, приятелю! Та нали имаме саморъчно написаното разрешение от коменданта на Рила – нашия приятел бай Кънчо. Измъквам се от палатката и отварям широко очи. Пред скалите вляво се откроява странен силует. Взирам се и разпознавам Вено, седнал с достолепието на болярин върху голям скален къс. Стройната фигура на Мария е вече до него. Никога не го бях виждал в този странен вид – спретнат, в официален костюм и с безупречно изгладена риза; същински тиролски турист. Непознатите се отправиха към него. Той се представи, като подаде ръка на очевидно отговорните личности, между които имаше полицейски инспектор и представител на Българския туристически съюз. Проведе се кратък разговор, от който те разбраха, че Вено е турист с дългогодишен опит. В ръцете си той държеше документа, който оправдаваше нашето присъствие на това място. Като се увериха в абсолютния ред и чистота в лагера ни, отговорните личности заявиха: „Можете да останете тук, колкото желаете.“ Какво облекчение и каква радост от неочаквания обрат на събитията! Гостите се сбогуваха любезно с нас и потеглиха към хижа „Мусала“. А ние тръгнахме към „Свинкса“, за да търсим отговор

на въпросите как Вено узна за тази внезапна проверка, откъде беше взел официалния си туристически костюм и как съумя да дойде при нас толкова рано? Защото палатката си беше опънал в клековете край хижа „Ястребец“, която отстои на около 45 минути от нашия лагер. Въпросите очакват отговор, а „Свинкът“, уви, и до днес загадъчно мълчи.

Неведнаж в разговорите ни Вено е казал: „Законите на физиката, химията, астрономията, математиката и другите науки са точни и строги. Не по-малко точни и строги са законите, които управляват процесите в духовния свят.“

За да бъде през август на Рила с приятелите си от строителната бригада, те трябва да са свободни след края на юли. Бригадата е мобилизирала всичките си сили и бързо, но качествено излива стълбището на високата сграда срещу централната поща в София. Управлението не е в състояние повече да осигурява необходимите материали и ги пуска в неплатен отпуск. Пътят към свободата е открит и те отново са на любимата планина.

След 1972 година възниква идеята да се монтира голяма палатка пред кухнята на летния лагер в Рила. Вено настоява да не се прави това. Той е убеден, че моментът не е благоприятен, защото интуитивно чувства, че властите са станали по-чувствителни към разширяващата се дейност на Братството. Ентузиастите обаче надделяват. Палатката е издигната и при лошо време приютява концертите и молитвените събрания, които се провеждат ежедневно. Естествено всички са доволни и поздравяват изпълнителите на това благородно дело. На следващата година обаче лагеруването при „Седемте рилски езера“ е забранено.

Да се лишим от живота на планината за нас беше толкова убийствено и тъжно, колкото да се отнеме майката на невръстни деца или светлината, въздуха и водата на разцъфтяли цветя. Заради благого на всички българи и на България, в сърцето на която е духът на Рила, този живот трябваше да продължи. Убеден в това Вено ни качи още по-високо и ние опънахме палатки на 2600 м при „Салоните“. После се установихме край хижа „Ястребец“ и накрая лагерувахме под „Свинкса“, срещу хижа „Мусала“. След няколко години интензивен живот, отново опънахме палатките си при Седемте езера, с които ни свързват толкова много спомени за Учителя и неговия ученик Вено.

*

„Христос казва: „Тесен е пътят към живота!“ То значи: само в тесния път, само в мъчнотиите се намира истинският живот. Онзи човек, който иска да добие истинския смисъл на живота, само той ще намери тесния път.“

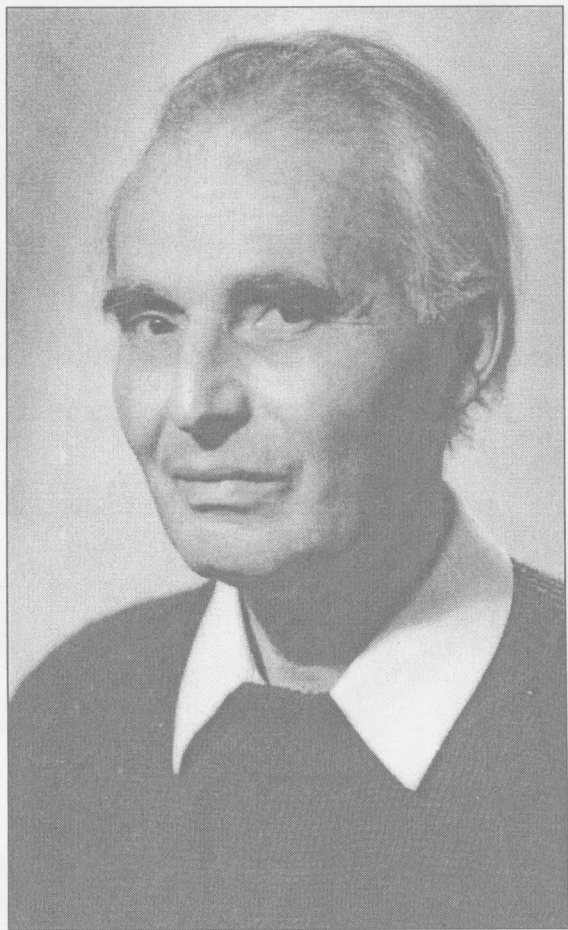
„Майка, която не може да вложи Божествена идея в своята дъщеря, не е майка; и баща, който не може да вложи една Божествена идея в своя син, не е баща. И всички майки, чийто дъщери не ходят по техните пътища, нямат дъщери; и всички бащи, чийто синове не ходят по техните пътища, нямат синове; и всички ученици, които не ходят по пътя на своя Учител, не са ученици – нищо повече.“

„Аз зная, че учениците трябва да живеят съобразно учението на учителя си. Ако учениците не ходят в пътя на своя учител, какъв учител е той?“

„Днес всички питат: „Где е животът?“ Где е смисълът на живота? – Животът е в тесния път, в тесния път е смисълът му. Оттук изваждам един закон: ние изгубваме живота си, понеже ходим в широкия път.“

„Тесен е пътят!“ Не търсете широкия път!

*Учителят Беинса Дуно,
11 януари 1925 г. София.*

Крум Въжаров – Вено (3.IV.1908–2.III.1991 г.)

Вижте и другите портрети на Вено

Паневритмия със Славчо Славянски
при Седемте езера

В лодката, изработена по проект на Вено

На зимна екскурзия с Митко Костов

Летуване под „Свинкса“, х. „Мусала“

ЛИТЕРАТУРА

(Лекции и беседи на Учителя)

1. Без съмнение, подозрение и докачание. – 12 март 1924 г., София.
2. В. „Братство“. – 1 октомври 1939 г., София.
3. Веселие и радост. – 5 декември 1934 г. София.
4. Действието на музиката. – 21 ноември 1921 г., София.
5. Елементи на планетите. – 5 декември 1930 г., София.
6. Затова се родих. – 10 октомври 1926 г., София.
7. Законът за свободата. – 19 декември 1934 г., София.
8. Законът на помагането. – 6 март 1935 г., София.
9. Качества на Божествената Любов. – „Разговори на Ел Шадай“, Изд. „Алфа-Дар“, 2001, София.
10. Координиране на силите. – 15 май 1927 г., София.
11. Където и да отидем. – 2 януари 1935 г., София, Изгрев.
12. Мечешкият капан. – 29 юни 1922 г., София.
13. Най-високият връх. – 31 октомври 1934 г., София.
14. Най-добрият плод. – 13 март 1935 г., София.
15. Не го приеха. – 28 ноември 1926 г., София.
16. Обект на съзнанието. – 20 февруари 1924 г., София.
17. Основи на новата култура. – 11 февруари 1934 г., София.
18. Практическо приложение на музиката. – 12 октомври 1922 г., София.
19. При какви условия е възможно всичко в живота. – 4 ноември 1934 г., София.
20. Принципи и условия. – 28 ноември 1934 г., София.
21. Природни изрази. – 3 март 1926 г., София.
22. Път на мисълта. – 25 май 1921, София.
23. Пътят на новия живот. – 7 октомври 1934 г., София.

24. Развитие на съзнанието. – 27 юли 1922 г., Чамкория.
25. Разумните отношения. – 24 юли 1934 г., София.
26. Свещени думи на Учителя. – 1938, София.
27. Смишълът на историята. – 18 ноември 1934 г., София.
28. С чловечески езици. – 1 септември 1935 г., София.
29. Сънищата на Йосифа. – 20 юли 1914 г., София.
30. Сянка и реалност. – 28 август 1944 г., хижа „Еделвайс“ – Витоша.
31. Теория и практика. – 8 юли 1925 г., София.
32. Тесният път. – 11 януари 1925 г., София.
33. Той иде. – 12 юли 1944 г., Мърчаево.
34. Трансформиране на енергиите. – 4 август 1922 г., София.
35. Тригон. – 3 април 1931 г., София.
36. Трите пътя в живота на човека. – 8 април 1934 г.
37. Що искате. – 22 май 1927 г., София.

СЪДЪРЖАНИЕ

Предговор.....	5
Произход и същност на влиянията и внушенията.....	12
• Лъжата не е от вчера.....	12
• Грехопадение на съзнанието.....	13
• Силата на мисълта.....	15
Работа на съзнанието и психическо чистене.....	17
Податливост и устойчивост на влияния и внушения.....	23
• Двете природи на човека.....	29
Шаманът и старата магьосница.....	32
Етика и законност на влиянията и внушенията.....	38
Стари и нови похвати.....	43
Астрални мъгли и екрани на внушението.....	48
Възпитание на мисълта. Емоционални капани.....	52
Природа и антиприрода.....	56
Колективни и глобални влияния и манипулации.....	63
Заразни фантазмагории.....	67
Уравновесени и неуравновесени общества.....	70
Реални и имагинерни преживявания.....	74
Възприемчивост и устойчивост на чужди влияния.....	79
Индивидуални и групови внушения и манипулации.....	82
Живи и мъртви форми на влияние.....	86
Силни и слаби страни на манипулацията.....	89
Влияние на духовете.....	96
Проблеми и опасности в духовния път.....	101
Здраве и сила на характера.....	108
Цел и посока на движението.....	114
Концентрация и познаване на истината.....	121
Разумна работа и почивка.....	130

Модерни влияния.....	139
Свободната мисъл.....	145
Мислещ човек или хамстер в клетка.....	148
Основи на духовното и емоционалното здраве.....	157
• Божествената дистанция.....	157
• Психотерапия на уязвимата психика.....	160
• Съветите на Учителя.....	162
• Защитните сили на човека.....	171
• Във веригата на живота.....	175
• Общуване с природата.....	177
• Силата на доброто.....	181
• Връзка с разумния свят.....	186
Свободният човек.....	188
Литература.....	221

Павел Желязков

ТЕСНИЯТ ПЪТ
(първо издание)

Редактор *Вихра Рускова*

© Корица *Теодора Стойчева*

Компютърно оформление *Павел Желязков*

Формат 60/84/16. Печатни коли 29.

Цена 3,50 лв.

© Павел Георгиев Желязков, 2003

Издателска къща „АЛФА-ДАР“ – София
Печат – „СТАНДАРТИЗАЦИЯ – ПРИНТ“ ЕООД

ISBN 954-8785-44-7